

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

แนวทางในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้

Guideline for Potential-Based Agrotourism.
Development in the Lower Northeastern Thailand

โดย ปองพล ธีวัลหทัยกุลและคณะ

พฤษภาคม 2550

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

แนวทางในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้

Guideline for Potential-Based Agrotourism.
Development in the Lower Northeastern Thailand

คณะผู้วิจัย		สังกัด
1	ปองพล ธีรวิทย์กุล	วิทยาลัยเฉลิมกาญจนา
2	ชัชฎารัตน์ มุกดา	วิทยาลัยเฉลิมกาญจนา
3	วศิรินทร์ วาริเสวตสุวรรณ	วิทยาลัยเฉลิมกาญจนา

ชุดโครงการธนาคารข้อมูลเพื่อการพัฒนาและจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน
กลุ่มจังหวัดอีสานใต้(นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ อุบลราชธานี ศรีสะเกษ และชัยภูมิ)

สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว.ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัย เรื่อง แนวทางในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย จากสำนักงานการพัฒนาและการจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) คณะผู้วิจัยใคร่ขอขอบคุณ ดร.เทิดชาย ช่วยบำรุง ผู้จัดการการวิจัยการพัฒนาและการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่เปิดโอกาสให้คณะผู้วิจัยเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของชุดโครงการวิจัยนี้ และขอขอบคุณ ดร.สุชีราภรณ์ ภูวานนท์ อธิการบดีวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา หน่วยงานต้นสังกัด ที่ได้ให้การสนับสนุนคณะผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

โดยโครงการวิจัยเรื่องนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีด้วยความสนับสนุนจากหลายๆ หน่วยงาน โดยเฉพาะสำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ศูนย์การท่องเที่ยวกีฬาและนันทนาการ ใน 6 จังหวัด ประกอบด้วย ชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการตอบแบบสอบถาม และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยเป็นอย่างมาก รวมถึงเกษตรกร และผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่ให้การสนับสนุนในการเอื้อเฟื้อสถานที่จัดประชุมกลุ่มย่อย และสถานที่เก็บแบบสอบถามความต้องการของนักท่องเที่ยว อาทิ คุณทศพล สุวะจันทร์ จากหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมบ้านชำตารมย์ คุณกันติทัต เลิศสุวรรณวงษ์ จากสวนสวดยคุณต่อ เป็นต้น

ขอขอบคุณคุณสมนึกปลอดทอง นักวิชาการเกษตร 7ว. นักวิจัยร่วมที่ได้เสียสละประสานงาน ให้คำปรึกษา แนะนำคณะผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา และขอขอบคุณผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่มีส่วนร่วมให้โครงการวิจัยนี้สำเร็จโดยสมบูรณ์

ปองพล ธวัชชัยกุล

ชัชฎารัตน์ มุกดา

วศิรินทร์ วาริเศวตสุวรรณ

31 พฤษภาคม 2550

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ประกอบด้วย 6 จังหวัด คือ ชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี 2) ศึกษาถึงความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ 3) กำหนดแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว 4) กำหนดแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์พึ่งพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งเบื้องต้นโดยเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน

การประเมินเพื่อจัดลำดับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ที่มีศักยภาพในการพัฒนา โดยมีปัจจัยในการประเมินศักยภาพในด้านต่างๆ ประกอบด้วย ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ด้านบริการการท่องเที่ยว และด้านตลาดการท่องเที่ยว โดยปัจจัยแต่ละด้านมีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวไม่เท่ากัน ดังนั้นจึงได้จัดทำแบบสอบถามเพื่อให้ นักวิชาการด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในพื้นที่ให้คะแนน เพื่อจัดลำดับสำคัญของแต่ละตัวชี้วัด จากวิธีการประเมินศักยภาพดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ผลการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 40 แหล่ง มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่มีศักยภาพสูง จำนวน 15 แหล่ง ศักยภาพปานกลางจำนวน 14 แหล่ง และศักยภาพต่ำ จำนวน 11 แหล่ง

การวิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยวโดยผลการสำรวจกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว จำนวน 416 คน ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ พบว่า ผลการสำรวจกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว จำนวน 416 คน ที่ตอบแบบสอบถามในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 31 – 40 ปี เป็นนักท่องเที่ยวในท้องถิ่น จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี ระบุว่ารายได้อยู่ระหว่าง 5,000 – 10,000 บาท พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมเดินทางมาท่องเที่ยวพร้อมกลุ่มเพื่อน โดยไม่พักค้างคืนในแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รู้จักสถานที่ท่องเที่ยวโดยได้รับคำแนะนำจากเพื่อนและญาติ สำหรับเหตุผลสำคัญที่เลือกเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม เพราะความน่าสนใจด้านเกษตรกรรมวิถีชีวิตเกษตรกรรม ทัศนียภาพและความสวยงามของพื้นที่ สำหรับกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวต้องการให้มีในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ส่วนใหญ่จะได้แก่กิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจ เช่น การจัดจุดชมวิว รองลงมาจึงเป็นการแสดงสาธิตทางด้านการเกษตรและการทดลองเก็บ

ผลผลิตด้วยตนเอง โดยแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมประเภทเกษตรผสมผสานเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมมากที่สุด รองลงมาคือ สวนผลไม้ และหากจะสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวพบว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติเป็นแหล่งท่องเที่ยวซึ่งนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมชอบมากที่สุด

แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ โดยกำหนดไว้ 4 ด้านดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว เน้นการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ การจัดเขตพื้นที่ภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม โดยแยกพื้นที่สำหรับเป็นแหล่งท่องเที่ยวแยกต่างหากจากพื้นที่เกษตรกรรม ส่งเสริมความรู้ทางการเกษตรใหม่ๆ ให้กับเกษตรกร เพื่อนำไปใช้ในการสร้างความโดดเด่นให้กับแหล่งท่องเที่ยว 2) ด้านการพัฒนาระบบบริการการท่องเที่ยว จัดให้มีบริการการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่สอดคล้องกับรูปแบบการท่องเที่ยวในแต่ละแหล่ง ควรจัดให้มีระบบการให้ความรู้และสื่อความเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ เร่งพัฒนานุเคราะห์ด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม การพัฒนานุเคราะห์ด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม จัดว่ามีความเร่งด่วนในการดำเนินการอย่างมาก โดยเฉพาะเกษตรกรที่เป็นผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม จำเป็นที่จะต้องได้รับการฝึกอบรมสัมมนา ในเรื่อง เทคนิคการพูด การต้อนรับ การเป็นเจ้าของบ้านที่ดี รวมถึงความรู้ทางด้านการเกษตรเพื่อสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว 3) กลยุทธ์พัฒนาด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ โดยการจัดทำรายการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมเพื่อประชาสัมพันธ์ให้กับนักท่องเที่ยว . จัดทำเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในพื้นที่ รวมถึงการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาสินค้าเกษตรและสินค้าแปรรูปให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มและมีเอกลักษณ์ของท้องถิ่น 4) กลยุทธ์พัฒนาด้านอื่นๆ ได้แก่ การส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม การสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ จังหวัดอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่องและควรสนับสนุนให้มีการจัดอันดับศักยภาพหรือมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม และสื่อสารให้นักท่องเที่ยวทราบถึงระดับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งนั้น

การกำหนดแผนยุทธศาสตร์พื้ทางด้านการท่องเที่ยวเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งเบื้องต้น โดยเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน สอดคล้องกับแผนพัฒนายุทธศาสตร์ของกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ซึ่งได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ 3 ยุทธศาสตร์หลักดังนี้

1. ยุทธศาสตร์การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน โดยส่งเสริมให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงทั้งในประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งในพม่า ลาว และ กัมพูชา ในรูปแบบหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจเพื่อให้ทุกประเทศได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว โดยให้กลุ่มจังหวัดอีสานได้ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงการตลาด และกระจายนักท่องเที่ยวที่ต้องการเดินทางไปยังประเทศเพื่อนบ้าน และทำการกระจายนักท่องเที่ยวที่เดินทางต่อเนื่องจากประเทศเพื่อนบ้านเพื่อเดินทางไปจังหวัดต่างๆ ในประเทศ ส่งเสริมให้มีการร่วมลงทุนและพัฒนาด้านระบบสาธารณูปโภคไปสู่พื้นที่ชายแดน และการเชื่อมโยงเข้าไปในแหล่งท่องเที่ยวของประเทศเพื่อนบ้าน และส่งเสริมและพัฒนาจุดผ่านแดนถาวร/ผ่อนปรนทางการค้า เพื่อประโยชน์ในด้านการท่องเที่ยว

2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ เพื่อการรองรับนักท่องเที่ยวต่างประเทศ โดยมีแนวทางดังนี้ เร่งพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว เพื่อรองรับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ส่งเสริมให้มีการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพด้านการบริการ และเพิ่มแรงดึงดูดของแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัด สนับสนุนให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เชิงนิเวศ และเชิงอนุรักษ์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และส่งเสริมและพัฒนาสินค้าที่ระลึก สินค้า OTOP ที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น

3. ยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนากระบวนการสนับสนุนการท่องเที่ยว โดยมีแนวทางดังนี้ จัดทำแผนแม่บทการท่องเที่ยวจังหวัด เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน และประชาชนในการจัดการด้านการท่องเที่ยว ส่งเสริมความมั่นคงและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้กับนักท่องเที่ยว และส่งเสริมด้านการตลาดและการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวในประเทศเพื่อนบ้าน

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ : RDG4950094
 ชื่อโครงการ : “แนวทางในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้”
 ชื่อนักวิจัย : ปองพล ธวัชหทัยกุล ชัชฎารัตน์ มุกดา และวศิรินทร์ วารีเศวตสุวรรณ
 วิทยาลัยเฉลิมกาญจนา
 E-mail Address : pongpon_l@hotmail.com
 ระยะเวลาโครงการ : 1 มิถุนายน 2549 – 31 พฤษภาคม 2550

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ประกอบด้วย 6 จังหวัด คือ ชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี 2) ศึกษาถึงความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ 3) กำหนดแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว 4) กำหนดแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์พึงพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งเบื้องต้นโดยเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน

การประเมินเพื่อจัดลำดับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มอีสานใต้ โดยมีปัจจัยในการประเมินศักยภาพจำนวน 12 ตัวชี้วัด ผลการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 40 แหล่ง มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง จำนวน 15 แหล่ง ศักยภาพปานกลาง จำนวน 14 แหล่ง และศักยภาพต่ำ จำนวน 11 แหล่ง สำหรับผลการวิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยวโดยผลการสำรวจกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว จำนวน 416 คน พบว่า ส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม เพราะความน่าสนใจด้านเกษตรกรรมวิถีชีวิตเกษตรกรรม สำหรับกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวต้องการมากที่สุดคือกิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจ ดังนั้นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ไว้ 4 ด้านดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว เน้นการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ 2) ด้านการพัฒนาบริการการท่องเที่ยว 3) กลยุทธ์พัฒนาด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ 4) กลยุทธ์พัฒนาด้านอื่นๆ สำหรับการกำหนดยุทธศาสตร์พึงพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งเบื้องต้นโดยเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ ยุทธศาสตร์การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว และยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาระบบงานสนับสนุนการท่องเที่ยว

คำหลัก : การท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม, ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว, กลุ่มจังหวัดอีสานใต้

Abstract

Project Code : RDG4950094

Project Name : Guideline for Potential-Based Agrotourism Development in the Lower
Northeastern Thailand

Researcher : Pongpon Thawanhithaikun, Chatchadarat Mukda, Wasirin Wareesawedsuwan
Chalermkanchana College

Email Address: pongpon_l@hotmail.com

Project Period: June 1, 2006 - May 31, 2007

The objectives of the research are:- 1) To evaluate the potential of agrotourism attractions of 6 provinces in the lower of northeastern part of Thailand : Chaiyapoom , Nakorn Ratchasima , Buriram , Surin , Srisakate and Ubon Ratchathani, 2) To study the tourist demand on agrotourism in the Lower Northeastern region, 3) To set guidelines to develop the agrotourism attractions in line with demand of the tourist, 4) To set the dependent strategies to reinforce basic strength by linking to neighboring countries.

The factors of potential ranking evaluation of agrotourism attractions in the lower of Northeastern Thailand included 12 indicators. The result showed that total 40 attractions divided to high potential 15 places, medium potential 14 places, and 11 low potential places. The tourist demand analysis found that most tourists traveled to agrotourism destinations because of agricultural-lifestyle interests and they most needed relaxing activities. Therefore, the guidelines for agrotourism development in the lower northeastern Thailand are: 1) Resource development on the relating to its potentials, 2) Service development, 3) Marketing and Public Relation strategy, 4) Other recommended strategies. Regarding the dependent strategies with the neighboring countries, it is recommended here that there should be the tourism networks, the tourism destination development based on its potentials to supply the tourist demand and the development of working system to support the tourism industry in the area.

KEY WORD : Agrotourism , Potential –Based , The Lower Northeastern Thailand

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ข
บทคัดย่อภาษาไทย	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฐ
บทที่ 1	
บทนำ	1
บทนำ	1
หลักการและเหตุผล	1
วัตถุประสงค์ของโครงการ	3
คำถามการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
ขอบเขตการวิจัย	4
ผลการวิจัยที่คาดว่าจะได้รับ	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้จากโครงการ	5
แนวทางในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์	5
สรุป	6
บทที่ 2	
วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
บทนำ	7
ขอบเขตและความหมายของการท่องเที่ยว	7
องค์ประกอบของการท่องเที่ยว	9
ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม	10
รูปแบบของกิจกรรมที่ให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม	12
แนวคิดในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม	13

สารบัญ (ต่อ)

		หน้า
บทที่ 2	วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)	
	อุปสงค์ทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้	20
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	39
	สรุป	41
บทที่ 3	วิธีดำเนินการวิจัย	42
	บทนำ	42
	กรอบความคิดในการวิจัย	42
	ระเบียบวิธีวิจัย	45
	สรุป	54
บทที่ 4	ผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	55
	บทนำ	55
	ผลการศึกษา	55
	คำถามวิจัยข้อที่ 1 แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัด	55
	อีสานใต้มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวหรือไม่และอยู่ในระดับใด	
	คำถามวิจัยข้อที่ 2 ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการ	77
	ท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้เป็นอย่างไร	
	คำถามวิจัยข้อที่ 3 แนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิง	91
	เกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ให้สอดคล้องกับความต้องการของ	
	นักท่องเที่ยวควรเป็นอย่างไร	
	คำถามวิจัยข้อที่ 4 แนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์พึงพาเพื่อ	100
	เสริมสร้างความเข้มแข็งเบื้องต้นโดยเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านควร	
	เป็นอย่างไร	
	อภิปรายผล	104
	ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	105
	สรุป	105

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5	
บทสรุป	107
บทนำ	107
บทสรุปผลการศึกษา	107
สรุป	118
ภาคบรรณานุกรม	119
ภาคผนวก	121
ก. บทความวิจัย	122
ข. แบบสอบถามนักวิชาการด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม	137
ค. แบบสำรวจแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม	140
ง. แบบสอบถามนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม	148
จ. รายชื่อนักวิชาการด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดอีสานใต้ที่	151
ร่วมพิจารณาการให้คะแนนศักยภาพ	
ฉ. ภาพประกอบ	155
ช. ประวัติผู้วิจัย	188

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวตามรูปแบบการท่องเที่ยว	16
2.2	ปริมาณการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้	20
2.3	ปริมาณการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้แยกรายจังหวัด	21
2.4	สถานการณ์การท่องเที่ยวในจังหวัดชัยภูมิ ปี 2547	24
2.5	สถานการณ์การท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมา ปี 2547	27
2.6	สถานการณ์การท่องเที่ยวในจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2547	29
2.7	สถานการณ์การท่องเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์ ปี 2547	32
2.8	สถานการณ์การท่องเที่ยวในจังหวัดศรีสะเกษ ปี 2547	35
2.9	สถานการณ์การท่องเที่ยวในจังหวัดอุบลราชธานี ปี 2547	38
4.1	ตารางแสดงการจัดกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมประเภทเทศกาลหรือ ปรากฏการณ์	60
4.2	รายละเอียดผลการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมประเภท เทศกาลหรือปรากฏการณ์	60
4.3	ตารางแสดงการจัดกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมประเภทรายบุคคลหรือ รายกิจกรรม และประเภทชุมชนหรือหมู่บ้านท่องเที่ยวทางการเกษตร	61
4.4	รายละเอียดผลการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมประเภท รายบุคคลหรือรายกิจกรรม และประเภทชุมชนหรือหมู่บ้านท่องเที่ยวทางการ เกษตร	62
4.5	การเปรียบเทียบผลการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม จำแนกตามประเภทแหล่งท่องเที่ยว	66
4.6	การเปรียบเทียบผลการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม จำแนกตามกลุ่มนักท่องเที่ยว	67
4.7	การเปรียบเทียบผลการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม จำแนกตามประเภทผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร	69
4.8	สรุปผลการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม	70
4.9	แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกราย จังหวัด	77

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.10	แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ	78
4.11	แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ	78
4.12	แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพการสมรส	79
4.13	แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานที่อยู่ปัจจุบัน	79
4.14	แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา	80
4.15	แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ	81
4.16	แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับรายได้	81
4.17	แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการเดินทางมาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในจังหวัดที่ตอบแบบสอบถาม	82
4.18	แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามจำนวนครั้งที่เคยเดินทางมาเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในจังหวัดที่ตอบแบบสอบถาม	83
4.19	แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการเดินทางไปแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในจังหวัดอื่นๆ	83
4.20	แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามจำนวนครั้งที่เคยเดินทางไปเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่จังหวัดอื่นๆ	84
4.21	แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามลักษณะการเดินทางไปเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม	85
4.22	แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการพักค้างคืนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม	85

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.23	แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามลักษณะการพักค้างคืนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม	86
4.24	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของจำนวนครั้งที่เดินทางมาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมและจำนวนวันที่พักค้างคืน	86
4.25	แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกการที่รู้จักสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม	87
4.26	แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเหตุผลที่เดินทางมาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม	88
4.27	แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามกิจกรรมที่ต้องการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม	88
4.28	แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่ต้องการเดินทางไปมากที่สุด	89
4.29	แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่นที่ชอบเดินทางมาเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้	90

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	ระบบการท่องเที่ยว (Tourism System)	11
3.1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	44
4.1	แผนที่แสดงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในจังหวัดชัยภูมิ	71
4.2	แผนที่แสดงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในจังหวัดนครราชสีมา	72
4.3	แผนที่แสดงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในจังหวัดบุรีรัมย์	73
4.4	แผนที่แสดงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในจังหวัดสุรินทร์	74
4.5	แผนที่แสดงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในจังหวัดศรีสะเกษ	75
4.6	แผนที่แสดงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในจังหวัดอุบลราชธานี	76

บทที่ 1

บทนำ

1.1 บทนำ

การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ โดยการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมเป็นแนวทางหนึ่งที่น่าเอาจุดเด่นของรูปแบบวิถีชีวิตทางการเกษตรของเกษตรกรในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ผสมกับการจัดกิจกรรมการเกษตรที่น่าสนใจ เพื่อสร้างแหล่งท่องเที่ยวทางเลือกใหม่ เพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายการท่องเที่ยวในภูมิภาคอีสานใต้ โดยในบทนี้จะกล่าวถึงหลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ของโครงการ คำถามการวิจัย นิยามศัพท์เฉพาะ ขอบเขตการวิจัย ผลที่คาดว่าจะได้รับ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ และแนวทางในการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.2 หลักการและเหตุผล

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญอย่างมากต่อภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทย เนื่องจากในปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสร้างรายได้หลักเข้าประเทศสูงสุด ดังนั้นรัฐบาลจึงกำหนดให้การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ ที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดการกระจายรายได้และความเจริญไปสู่ภูมิภาคต่างๆ ก่อให้เกิดการสร้างงานและสร้างอาชีพแก่ชุมชนในท้องถิ่นอย่างกว้างขวาง

แนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ นอกจากจะส่งเสริมการท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นที่รู้จักหรือได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว การค้นหาและการสร้างแหล่งท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เพื่อเสนอผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยวใหม่ให้กับนักท่องเที่ยว ทั้งนี้เพื่อลดความแออัด และความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวเดิม ทั้งยังช่วยเพิ่มทางเลือกในการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้หลากหลายยิ่งขึ้น

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเกษตรกรรม เป็นการท่องเที่ยวอีกรูปแบบหนึ่งที่มีการคิดค้นนำเอาทรัพยากรทางการเกษตรที่มีอยู่ในประเทศ ผสมกับการจัดกิจกรรมการเกษตรที่น่าสนใจ และ

รูปแบบทางการท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรนี้จะเป็นทางเลือกใหม่ สำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการเรียนรู้วิถีชีวิตเกษตรกร หรือการพักผ่อนหย่อนใจในบรรยากาศของชุมชนเกษตรกรรมชนบท ประกอบกับสภาพภูมิประเทศที่สวยงาม และการที่คนไทยมีพื้นฐานด้านเกษตรกรรมมายาวนาน ทำให้ประเทศไทยมีศักยภาพสูงในการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ในปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ซึ่งประกอบด้วย ชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี มีจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวไม่มากนักถ้าเทียบกับภูมิภาคอื่นของประเทศ โดยส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัด นครราชสีมาและอุบลราชธานี ทั้งๆ ที่กลุ่มจังหวัดอีสานใต้มีทรัพยากรท่องเที่ยวทั้งที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ หรือโบราณสถานขนาดใหญ่ รวมถึงมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านทั้งในประเทศกัมพูชาและลาว แต่เนื่องจากพื้นที่ของจังหวัดในอีสานใต้มีพื้นที่ขนาดใหญ่ ทำให้การเดินทางจากแหล่งท่องเที่ยวแหล่งหนึ่งไปอีกแหล่งหนึ่งต้องใช้ระยะเวลาเดินทางนาน อีกทั้งการขาดเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวแต่ละแหล่งในภูมิภาคเข้าด้วยกันก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การท่องเที่ยวในกลุ่มอีสานใต้จึงไม่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเช่นเดียวกับภูมิภาคอื่น ๆ ของประเทศ

การสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่เพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายการท่องเที่ยวในภูมิภาคอีสานใต้ จึงนับว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในภูมิภาคนี้ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรนับว่าเป็นอีกกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ควรได้รับการสนับสนุนให้เป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ เนื่องจากมีภูมิประเทศที่สวยงาม ประชากรส่วนใหญ่ในพื้นที่มีพื้นฐานอาชีพจากเกษตรกรรม ไม่ว่าจะเป็น ไร่ นา สวนผลไม้ สวนดอกไม้ สวนผัก และฟาร์มปศุสัตว์ ซึ่งมีวิถีเกษตรที่พัฒนามาจากวัฒนธรรมและภูมิปัญญาดั้งเดิมของท้องถิ่น เกษตรกรรมที่อาศัยเทคโนโลยีสมัยใหม่ รวมถึงกิจกรรมการเกษตรที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาจากภาครัฐ

ดังนั้นการวิจัยในครั้งนี้จึงมุ่งเน้นการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ พร้อมกับศึกษาถึงความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในการกำหนดแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมของกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ให้ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

1.3 วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 1.3.1 เพื่อประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้
- 1.3.2 เพื่อศึกษาถึงความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้
- 1.3.3 เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว
- 1.3.4 เพื่อกำหนดแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์พึงพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งเบื้องต้นโดยเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน

1.4 คำถามการวิจัย

- 1.4.1 แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวหรือไม่ และอยู่ในระดับใด
- 1.4.2 ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้เป็นอย่างไร
- 1.4.3 แนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวควรเป็นอย่างไร
- 1.4.4 แนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์พึงพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งเบื้องต้นโดยเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านควรเป็นอย่างไร

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

ศักยภาพทางการท่องเที่ยว หมายถึง ความสามารถหรือความพร้อมในตัวเองของแหล่งท่องเที่ยวที่จะเอื้ออำนวยต่อการพัฒนา การปรับปรุง การจัดการ หรือการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ขึ้น โดยพิจารณาศักยภาพทางการท่องเที่ยวใน 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ด้านการบริการการท่องเที่ยว และด้านการตลาดการท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยว หมายถึง ผู้ที่เดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมโดยสมัครใจ เพื่อวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ตาม แต่ไม่ใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้ อาจจะพักค้างแรมหรือไม่พักค้างแรมในแหล่งท่องเที่ยวนั้นก็ได้

ความต้องการของนักท่องเที่ยว หมายถึง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวในการเลือกแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม หมายถึง รูปแบบการท่องเที่ยวแบบหนึ่งซึ่งมุ่งความสนใจไปยังกิจกรรมการเกษตรเป็นหลัก เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสพักผ่อนหย่อนใจ เพลิดเพลินและตื่นตาตื่นใจไปกับผลิตผลทางการเกษตร วิถีชีวิต และประสบการณ์ใหม่ๆ ด้านการเกษตร ซึ่งจะส่งผลดีในการก่อให้เกิดการกระจายรายได้ไปยังเกษตรกรและชุมชนในท้องถิ่นชนบท

1.6 ขอบเขตการวิจัย

1.6.1 การวิจัยครอบคลุมเฉพาะพื้นที่ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ 6 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี

1.6.2 ศึกษาสภาพพื้นที่เกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ด้วยการสำรวจพื้นที่จริง ข้อมูลจากเอกสารต่างๆ รวมทั้งการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการที่มีประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในพื้นที่ 6 จังหวัดอีสานใต้

1.6.3 ศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม โดยการสำรวจข้อมูลจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้

1.6.4 ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ตั้งแต่ 1 มิถุนายน 2549 - 31 พฤษภาคม 2550 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 12 เดือน

1.7 ผลการวิจัยที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 ทราบระดับศักยภาพทางการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้

1.7.2 ทราบความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้

1.7.3 แนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว

1.7.4 แนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์พึ่งพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งเบื้องต้นโดยเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน

1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ

1.8.1 ทราบถึงแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ที่สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ซึ่งสามารถนำไปเป็นข้อพิจารณาในการกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

1.8.2 สามารถนำผลที่ได้จากการศึกษาเป็นแนวทางในการจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในระดับท้องถิ่น ก่อให้เกิดผลการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจมากขึ้น

1.8.3 เสริมสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ให้เกิดขึ้นในท้องถิ่นที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยวมากขึ้น

1.9 แนวทางในการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.9.1 รายงานผลการวิจัยเสนอต่อสำนักงานเกษตรจังหวัด ทั้ง 6 จังหวัด และกรมส่งเสริมการเกษตร

1.9.1.1 เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในพื้นที่ที่รับผิดชอบ เปรียบเทียบกับจังหวัดอื่นๆ ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้

1.9.1.2 เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดอีสานใต้ และพื้นที่อื่นต่อไปเพื่อให้เกิดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมให้ได้รับความนิยมนักท่องเที่ยวมากขึ้น

1.9.2 รายงานผลการวิจัยเสนอต่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และสำนักงานเขตพื้นที่

1.9.2.1 เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวางแผนงานด้านการท่องเที่ยว ทั้งทางด้านการตลาด การประชาสัมพันธ์และการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม

1.9.2.2 เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้

1.9.2.3 เพื่อให้เสนอแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ให้ได้รับความนิยมนักท่องเที่ยวมากขึ้น

1.10 สรุป

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้” มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ประกอบด้วย 6 จังหวัด คือ ชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี 2) ศึกษาถึงความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ 3) กำหนดแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว 4) กำหนดแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์พึงพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งเบื้องต้นโดยเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน

จากวัตถุประสงค์ดังกล่าวสามารถจัดทำเป็นคำถามวิจัย 4 ข้อ ประกอบด้วย 1) แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวหรือไม่ และอยู่ในระดับใด 2) ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้เป็นอย่างไร 3) แนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวควรเป็นอย่างไร 4) แนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์พึงพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งเบื้องต้นโดยเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านควรเป็นอย่างไร

โดยคาดว่าเมื่อสามารถตอบคำถามงานวิจัยทั้ง 4 ข้อ จะสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ดังนี้คือ 1) กำหนดแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ที่สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ซึ่งสามารถนำไปเป็นข้อพิจารณาในการกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป 2) สามารถนำผลที่ได้จากการศึกษาเป็นแนวทางในการจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในระดับท้องถิ่น ก่อให้เกิดผลการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจมากขึ้น 3) เสริมสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ให้เกิดขึ้นในท้องถิ่นที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยวมากขึ้น

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 บทนำ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ให้ความสำคัญในการค้นหาแนวทางในการพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรมที่มีศักยภาพในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ เพื่อส่งเสริมให้เป็นทรัพยากรทางด้านการท่องเที่ยวที่มีลักษณะเด่น และสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ ซึ่งการวิจัยดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้เป็นพื้นฐานในการวิจัย ประกอบด้วย ขอบเขตและความหมายของการท่องเที่ยว องค์ประกอบของการท่องเที่ยว ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม รูปแบบของกิจกรรมที่ให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม แนวคิดในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม สถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2 ขอบเขตและความหมายของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยว เป็นกิจกรรมรูปแบบหนึ่งของมนุษย์ เพื่อใช้เวลาว่างในการเดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจและผ่อนคลายความตึงเครียดของร่างกายและจิตใจจากการทำงาน โดยเดินทางออกจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้ว่า เป็นการเดินทางภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดไว้เป็นสากล 3 ประการ คือ

- 1) เป็นการเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว
- 2) เป็นการเดินทางด้วยความสมัครใจ
- 3) เป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ตามที่มีค่าใช้จ่ายเพื่อประกอบอาชีพ หรือหารายได้

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม มีการให้คำจำกัดความไว้หลากหลายหลาย ดังนี้

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (อึ้งใน บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา : 2548) ได้ให้ความหมายของไว้ดังนี้ “การท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม หมายถึง การท่องเที่ยวที่มุ่งความสนใจไปยังกิจกรรมการเกษตรหรือสภาพแวดล้อมทางการเกษตรเป็นหลัก โดยมีความพร้อมในการดำเนินการ สามารถควบคุมและดำเนินการปัจจัยภายในและภายนอกของแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งมีกลไกกระจายรายได้ไป

ยังเกษตรกร และก่อให้เกิดความพึงพอใจต่อการได้รับความรู้ความเพลิดเพลิน เกิดการพักผ่อนหย่อนใจ การสร้างเสริมการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและธรรมชาติ”

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ “การท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่เกษตรกรรม เพื่อชมการเกษตรที่ผสมผสานกลมกลืนกับธรรมชาติที่มีทัศนียภาพสวยงามในชนบท อันเป็นสิ่งดึงดูดความสนใจและสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวที่ได้พบเห็น อีกทั้งเป็นแหล่งให้ความรู้ทางด้านเกษตร วิถีชีวิต และวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ในชนบท ที่สร้างความตื่นตาตื่นใจแก่นักท่องเที่ยวและสามารถสร้างรายได้ให้เกษตรกร จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูป และค่าบริการท่องเที่ยว โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่แล้วในท้องถิ่นชนบทให้เกิดประโยชน์และเป็นการช่วยแก้ปัญหาแรงงานที่ว่างงาน ในขณะเดียวกันก็มีความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่เกษตรกรรมนั้น อันเป็นระบบนิเวศทางธรรมชาติอย่างหนึ่งที่เกษตรกรสามารถสร้างขึ้นให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีเสน่ห์ และจูงใจให้นักท่องเที่ยวอยากรู้ อยากเห็น อยากเข้าชม อยากชิมผลิตผลทางการเกษตร”

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย : 2540) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ดังนี้

“การท่องเที่ยวที่ทรัพยากรการท่องเที่ยวหลักเป็นกิจกรรมการเกษตร สามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว มีการจัดระบบการให้บริการไว้รองรับที่ได้มาตรฐาน และสามารถสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร รวมทั้งมีระบบการป้องกันและแก้ไขปัญหาผลกระทบที่เกิดขึ้น” ลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม มีลักษณะดังนี้

- 1) เป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งความสนใจไปยังกิจกรรมการเกษตรหรือสภาพแวดล้อมทางการเกษตรเป็นหลัก
- 2) เป็นการท่องเที่ยวที่แหล่งท่องเที่ยวยังมีวัตถุประสงค์หลักทางการเกษตร
- 3) เป็นการท่องเที่ยวที่มีความพร้อมในการดำเนินงานหรือให้บริการ
- 4) เป็นการท่องเที่ยวที่มีกลไกการกระจายรายได้ไปยังเกษตรกร
- 5) เป็นการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจต่อการได้รับความรู้ความเพลิดเพลิน เกิดการพักผ่อนหย่อนใจ การสร้างเสริมการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและธรรมชาติ

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวแบบหนึ่งซึ่งมุ่งความสนใจไปยังกิจกรรมการเกษตรเป็นหลัก เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสพักผ่อนหย่อนใจ เพลิดเพลินและตื่นตาตื่นใจไปกับผลิตผลทางการเกษตร วิถีชีวิต และประสบการณ์ใหม่ๆ ด้านการเกษตร ซึ่งจะส่งผลดีในการก่อให้เกิดการกระจายรายได้ไปยังเกษตรกรและชุมชนในท้องถิ่นชนบท

2.3 องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่ได้มีการพัฒนากลายเป็นกระบวนการทางสังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งประกอบขึ้นด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ หลายประการ ทั้งนี้ส่วนต่าง ๆ ของระบบการท่องเที่ยวจะมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงซึ่งกันและกัน จำเป็นที่จะต้องได้รับการพิจารณาอย่างครอบคลุมทุก ๆ ด้าน และทำให้เข้าใจถึงการเคลื่อนไหวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (อัสแล้ว) ได้สรุปสาระสำคัญของระบบองค์ประกอบของการท่องเที่ยวไว้ว่า มีองค์ประกอบหลัก 3 ด้าน คือ แหล่งท่องเที่ยว บริการการท่องเที่ยว และตลาดการท่องเที่ยว แต่ละองค์ประกอบมีองค์ประกอบย่อยที่มีความสัมพันธ์กันเป็นเหตุและผลซึ่งกันและกัน ความแตกต่างแต่ละรูปแบบการท่องเที่ยวจึงอยู่ที่ความแตกต่างในองค์ประกอบย่อย และความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นนั่นเอง

1) แหล่งท่องเที่ยว เป็นทรัพยากรที่สำคัญจัดเป็นอุปทานการท่องเที่ยว ซึ่งสามารถจัดหมวดหมู่ของแหล่งท่องเที่ยวเป็น 5 ประเภท คือ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวซึ่งแสดงออกถึงประเพณีต่าง ๆ แหล่งท่องเที่ยวซึ่งแสดงถึงความงดงามของภูมิประเทศ แหล่งท่องเที่ยวประเภทที่ให้ความบันเทิง และแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่มีลักษณะเฉพาะตัว

2) บริการการท่องเที่ยว เป็นอุปทานการท่องเที่ยวประเภทหนึ่ง แต่ไม่ได้เป็นจุดหมายหลักของนักท่องเที่ยว แต่เป็นบริการที่รองรับให้เกิดความสะดวกสบาย และความบันเทิงแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งในบางโอกาสอาจเป็นตัวดึงดูดใจเช่นกัน บริการการท่องเที่ยวที่สำคัญได้แก่ ที่พัก อาหาร แหล่งจำหน่ายสินค้า แหล่งบันเทิง แหล่งกิจกรรม และบริการอื่น ๆ ทั้งนี้ รวมถึงโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นอื่น ๆ ด้วย

3) ตลาดการท่องเที่ยว เป็นการแสดงออกของอุปสงค์การท่องเที่ยว ซึ่งมีความปรารถนาในการท่องเที่ยวจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง เพื่อเข้าร่วมในกิจกรรมการพักผ่อนหย่อนใจ และเพื่อกิจกรรมอื่น ซึ่งในกระบวนการจัดการได้ รวมถึงการส่งเสริมและพัฒนาราย และการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรการท่องเที่ยว หากไม่คำนึงถึงการสูญเสีย หรือผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับระบบย่อยต่าง ๆ รวมทั้งผลต่อสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ในทางกลับกันสิ่งแวดล้อมที่เป็นระบบอื่น ๆ อาจมีผลกระทบมาสู่ระบบการท่องเที่ยวด้วย ดังนั้นการท่องเที่ยวที่ขาดระบบการบริหารจัดการที่ดีเข้ามาเกี่ยวข้อง จึงเป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ประสบความสำเร็จ ทั้งนี้สิ่งแวดล้อมสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพระบบนิเวศสิ่งแวดล้อม โครงสร้างพื้นฐานกายภาพ สภาพเศรษฐกิจและการลงทุน องค์การและความร่วมมือภาครัฐและเอกชน สภาพสังคมและวัฒนธรรม และกฎหมาย ซึ่งองค์ประกอบของระบบการท่องเที่ยวสามารถสรุปได้ดังภาพที่ 2.1

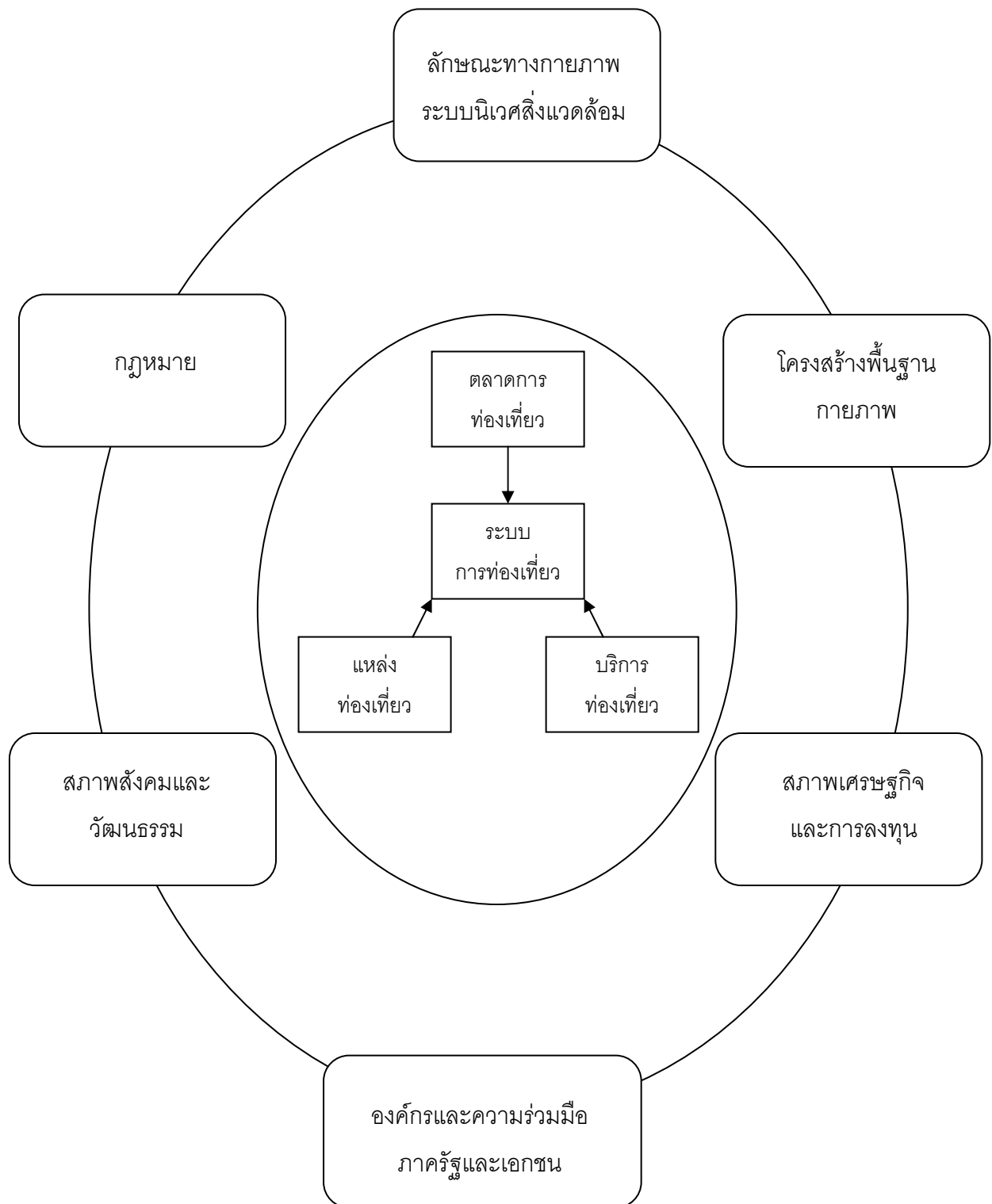
2.4 ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม

กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ทำการจัดประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1) แหล่งท่องเที่ยวเกษตรประเภทชุมชนหรือหมู่บ้านท่องเที่ยวการเกษตร เป็นการดำเนินการร่วมกันของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรในหมู่บ้าน มีทั้งประเภทที่พักค้างแรมในหมู่บ้านได้และประเภทระยะสั้นไม่เกิน 1 วัน ในแต่ละจุด จะมีจุดเด่นโดยเฉพาะ เช่น หมู่บ้านทำนา หมู่บ้านไม้ผล หมู่บ้านไม้ดอก หมู่บ้านพืชผัก หมู่บ้านปลูกหม่อน ทอผ้าไหม และหมู่บ้านเลี้ยงผึ้ง

2) แหล่งท่องเที่ยวเกษตรประเภทรายบุคคลหรือรายกิจกรรม เป็นพื้นที่การเกษตรของเกษตรกรรายใดรายหนึ่งโดยเฉพาะ ส่วนใหญ่จะเป็นสวนเกษตรที่ประสบความสำเร็จในการเพาะปลูกหรือเลี้ยงสัตว์เฉพาะอย่าง เช่น สวนเงาะ สวนทุเรียน สวนมะม่วง สวนลิ้นจี่ สวนเกษตรผสมผสาน สวนไม้ดอกต่างๆ ซึ่งทางกรมส่งเสริมการเกษตรจะเข้าไปช่วยสนับสนุนด้านเทคโนโลยีและการจัดการให้ดีขึ้นทั้งในด้านการจัดการพื้นที่ วิธีการต้อนรับนักท่องเที่ยว การจัดแสดงสินค้าแปรรูป และสินค้าหัตถกรรมของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

ภาพที่ 2.1 ระบบการท่องเที่ยว (Tourism System)

ที่มา : สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย : 2540

3) แหล่งท่องเที่ยวเกษตรประเภทเทศกาลหรือปรากฏการณ์ เป็นลักษณะของจุดท่องเที่ยวเกษตรที่มีการจัดงานเทศกาลหรืองานมหกรรมทางด้านการเกษตรที่น่าสนใจ เช่น งานวันทุเรียนโลก งานวันเงาะโรงเรียน งานระกำหวาน เทศกาลหม่อนไหม หรือเป็นปรากฏการณ์ที่น่าสนใจในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง เช่น ทุ่งดอกทานตะวันบาน ทุ่งนาข้าวแก่ที่เหลืองอร่าม เป็นต้น

2.5 รูปแบบของกิจกรรมที่ให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม

จุดเด่นของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม คือ การให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมการสัมผัสวิถีการดำเนินชีวิต วัฒนธรรม ชนบธรรมเนียมประเพณี และความเป็นอยู่ของชาวบ้านในชนบท และรูปแบบของกิจกรรมการประกอบอาชีพทางด้านการเกษตรที่มีความหลากหลาย โดยในแต่ละแห่งจะมีกิจกรรมที่จะให้บริการนักท่องเที่ยวหลาย ๆ กิจกรรมแล้วแต่สภาพของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง โดยสามารถ จำแนกรูปแบบของกิจกรรมการท่องเที่ยว ได้เป็น 5 ประเภท ดังนี้

- 1) ประเภทการแสดงสินค้าหรือสาธิต
 - แปลงสาธิตพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ที่สวยงาม และหลากหลาย
 - การแสดงขั้นตอนการปฏิบัติงาน ทางด้านการเกษตร เช่น การปลูกดูแลรักษา การเก็บเกี่ยวผลผลิต เทคโนโลยีด้านการผลิต และการแปรรูปผลผลิต
 - การแสดงประเพณีวัฒนธรรมด้านการเกษตรในอดีตที่ผ่านมา เช่น การตกกล้า การไถนา งานฝีมือ และหัตถกรรม
 - การแสดงเครื่องมือเครื่องใช้ และวิถีชีวิตด้านการเกษตร
- 2) ประเภทให้นักท่องเที่ยวร่วมทำกิจกรรมระยะสั้น
 - การเข้าชมสวนเกษตร โดยให้นักท่องเที่ยวเก็บผลผลิตมารับประทานเองได้จากต้น หรือการเลือกซื้อผลผลิตโดยเลือกเก็บเองได้
 - ร่วมกิจกรรมพื้บ้านกับชาวบ้าน เช่น ซี่ควาย นั่งเกวียน กรีดยาง ยกยอ พายเรือ ทอดแห
- 3) ประเภทให้นักท่องเที่ยวพักแรมในหมู่บ้าน
 - นักท่องเที่ยวพักแรมในหมู่บ้านเพื่อศึกษาและสัมผัสกับการใช้ชีวิตร่วมกันชาวบ้าน ด้วยบริการที่อบอุ่น ปลอดภัย สะอาด และสะอาด

- 4) ประเภทการอบรมให้ความรู้การเกษตรแผนใหม่และความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาชาวบ้าน
 - การฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการทำเกษตรแผนใหม่
 - ฝึกหัดปฏิบัติเพื่อการเรียนรู้ภูมิปัญญาของชาวชนบท เช่น การเก็บเห็ดจากป่า การทำข้าวเม่า การทำขนมจีน การนวดแผนโบราณและการอบสมุนไพร การเผาข้าว
- 5) ประเภทจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตร
 - สินค้าเกษตรแปรรูปที่หลากหลายจากกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร
 - สินค้าหัตถกรรมพื้นเมือง
 - ของใช้และของที่ระลึก
 - พืชผัก ผลไม้ และดอกไม้สด ๆ
 - พันธุ์พืช เพื่อนักท่องเที่ยวไปปลูกเอง
 - อาหารพื้นบ้าน

2.6 แนวคิดในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม

แนวคิดในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม กำหนดแนวทางการพัฒนาโดยพิจารณาจากแนวคิด 3 ประการดังนี้

- 1) แนวคิดของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน
- 2) รูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม
- 3) นโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม

2.6.1 แนวคิดของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมเป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวที่เกิดจากกระแสนุรักษ์ และการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (อ้างแล้ว) กล่าวถึงแนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ไว้ 3 มิติ ดังต่อไปนี้

1. มิติด้านการสร้างจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต้องมีแนวคิดที่จะให้ความรู้ ความเข้าใจ และสร้างจิตสำนึกแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทุกฝ่ายในการปกป้องรักษาทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมเป็นอันดับแรก เพื่อให้คงไว้ซึ่งความสวยงามและคุณค่าทรัพยากรท่องเที่ยว

2. มิติด้านการสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว ในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต้องมีแนวคิดให้นักท่องเที่ยวที่มีความปรารถนาหรือสนใจที่จะศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติและวัฒนธรรม

3. มิติด้านการสร้างความมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ให้แก่ชุมชนท้องถิ่น ในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต้องมีแนวคิดในการมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนท้องถิ่น ด้วยการเปิดโอกาสให้ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน และให้ชุมชนได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวทางทั้งตรงและทางอ้อม

2.6.2 รูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (อวท.) การพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรมเป็นแหล่งท่องเที่ยวสามารถกำหนดรูปแบบการพัฒนาโดยพิจารณาจากจุดเด่นของพื้นที่เกษตรกรรม ที่ตั้ง และโอกาสทางการตลาด ได้เป็น 4 รูปแบบดังนี้

1. แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในแหล่งท่องเที่ยวหลัก เป็นแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวประกอบหรือแหล่งท่องเที่ยวเสริมในแหล่งท่องเที่ยวหลักใช้สำหรับการท่องเที่ยวในช่วงสั้นๆ โดยวางเป้าหมายการตลาดดึงดูดนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวหลัก เช่น หาดใหญ่ ภูเก็ต เชียงใหม่ พัทยา หัวหิน ในกรณีนี้แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมไม่จำเป็นต้องมีศักยภาพสูงหรือมีขนาดใหญ่แต่ต้องอยู่ในทำเลที่เหมาะสมด้านการตลาด แนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมแบบนี้ คือ จัดให้เป็นการท่องเที่ยวช่วงสั้นๆ เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจุดหมายหลักมีความพึงพอใจกับการท่องเที่ยวมากขึ้น

2. แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในพื้นที่เกษตรกรรม เป็นแนวทางการพัฒนาที่ต้องการสร้างชื่อเสียงเพื่อเป็นจุดหมายการเดินทาง ในกรณีนี้ต้องเป็นหมู่บ้านหรือย่านการเกษตรที่มีขนาดใหญ่และเป็นการเกษตรที่มีความดึงดูดใจสูง เช่น ตลาดน้ำดำเนินสะดวก จังหวัดสมุทรสาคร แนวทางในการพัฒนาตามรูปแบบนี้สามารถพัฒนาตลาดเฉพาะ สำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการทัศนศึกษาหรือศึกษาวัฒนธรรม จึงจะสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่มีความสมบูรณ์ กล่าวคือ เพื่อการขายผลิตผลทางการเกษตร การผลิตและวิถีชีวิต

3. แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในโครงข่ายการท่องเที่ยว เป็นแนวทางในการจัดแหล่งท่องเที่ยวที่กระจายอยู่ในจังหวัดต่างๆ มีศักยภาพและมีความเป็นไปได้ที่จะจัดให้เป็นโครงข่ายการท่องเที่ยว โดยการจัดแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมร่วมกับแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่นจนเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเดียวกัน ดังนั้นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวแต่ไม่สามารถพัฒนาเป็นแหล่งเป้าหมายในการเดินทาง จึงกำหนดเป็นจุดท่องเที่ยวในโครงข่ายการท่องเที่ยว แนวทางในการพัฒนาตามรูปแบบนี้ สร้างชื่อเสียงด้านสินค้าเกษตร การขายผลิตผลทางการเกษตร หรือบริการที่พัก ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม โดยดึงดูดนักท่องเที่ยวที่เดินทางผ่าน หรือต้องการเดินทางมาเที่ยวโดยจัดอยู่ในโปรแกรมการเดินทาง

4. แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเฉพาะ เป็นแนวทางในการจัดแหล่งท่องเที่ยวที่มีลักษณะเฉพาะและความดึงดูดใจสูง เช่น งานเทศกาลที่เป็นปรากฏการณ์ทางการเกษตร หรือแหล่งผลิตสินค้าเกษตรที่หาได้ยาก แนวทางในการพัฒนาตามรูปแบบนี้ คือ การเสริมศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับการท่องเที่ยวและพัฒนาเป็นเป้าหมายการเดินทาง

ตารางสรุปแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวตามรูปแบบการท่องเที่ยว แสดงไว้ในตารางที่

ตารางที่ 2.1 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวตามรูปแบบการท่องเที่ยว

รูปแบบการท่องเที่ยว	สินค้าการท่องเที่ยว	การจัดการท่องเที่ยว	แนวทางในการดำเนินงาน
1. แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในแหล่งท่องเที่ยวหลัก	แหล่งท่องเที่ยวประกอบหรือแหล่งท่องเที่ยวเสริม	การท่องเที่ยวช่วงสั้นลักษณะ Day Trip	เตรียมความพร้อมของแหล่งเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว โดยประสานงานกับองค์กรท้องถิ่นและกระทรวงเกษตรฯเพิ่ม
2. แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่เกษตรและแหล่งเกษตร	แหล่งท่องเที่ยวหลักและจุดหมายในการเดินทาง	การท่องเที่ยวที่มีระบบแบบครบวงจรถึงขั้นการมีที่พักแบบ Home Stay และ Farm Stay	กำหนดให้มีอนุรักษ์พื้นที่การเกษตร โดยวางแผนการพัฒนาให้สามารถควบคุมการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรเป็นหลัก และจัดให้มีองค์กรในรูปแบบคณะกรรมการเฉพาะพื้นที่เพื่อกำหนดนโยบายและควบคุม
3. แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในโครงข่ายการท่องเที่ยว	จุดท่องเที่ยว	เป็นที่แวะพักในเส้นทางท่องเที่ยว	กำหนดเป็นจุดแวะพักในกิจกรรมการเกษตร
4. แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเฉพาะ	แหล่งท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม	เป็นการท่องเที่ยวเสริมศักยภาพของแหล่ง	กำหนดให้มีบริการเพื่อรองรับการท่องเที่ยวโดยประสานงานให้เกษตรฯ ดำเนินการส่งเสริมแนะนำ

ที่มา : สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย , 2543

2.6.3 นโยบายการพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม

เนื่องจากการท่องเที่ยวเป็นระบบที่มีความสัมพันธ์กับหลาย ๆ องค์ประกอบ ดังนั้นการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวยังมีผลกระทบกว้างขวางต่อเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในพื้นที่ การวางแผนเพื่อกำหนดแนวทางที่ถูกต้องในการพัฒนากองท่องเที่ยวทั้งในระดับชุมชน ท้องถิ่น ภูมิภาค จนกระทั่งระดับชาติ ทิศทางในการพัฒนากองท่องเที่ยวจำเป็นที่จะต้องก่อให้เกิดความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว รักษาทรัพยากรให้คงความน่าสนใจ และพัฒนาให้เกิดการขยายตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ทั้งนี้ในการพัฒนากองท่องเที่ยวจำเป็นต้องประสานสอดคล้องกันในองค์ประกอบต่าง ๆ ของระบบการท่องเที่ยว การเชื่อมโยงระหว่างพื้นที่ และการกระจายของประโยชน์ที่เกิดจากการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการกำหนดนโยบายในการพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม จึงได้มอบหมายให้สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ดำเนินการประสานแนวคิด แนวปฏิบัติในการกำหนดนโยบายการพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ดังนี้

1. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

- (1) ให้ความสำคัญสนับสนุนพื้นที่หรือย่านเกษตร แหล่งที่มีศักยภาพสูงและแหล่งที่กำลังดำเนินการ เข้ามามีบทบาทด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม เพื่อเป็นการพัฒนานำร่อง สร้างชื่อเสียงให้กับประเทศทั้งระบบ
- (2) จัดให้มีการพัฒนากองท่องเที่ยวโดยเพิ่มบทบาทให้เต็มศักยภาพและความเหมาะสมเพื่อให้สามารถพัฒนาจุดขายด้านผลผลิต ภูมิปัญญาเกษตร วิถีชีวิต และระบบชุมชน
- (3) จัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีภาพลักษณ์การเกษตรเฉพาะถิ่น เพื่อเผยแพร่ชื่อเสียงสินค้าเกษตร ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมไทย
- (4) จัดให้เป็นบริการท่องเที่ยวที่มีการพัฒนาบริการที่ได้มาตรฐาน
- (5) พัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความพร้อมรองรับการท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา ให้บริการ และการพักผ่อนหย่อนใจ

2. ด้านตลาดการท่องเที่ยว

- (1) พัฒนาให้เป็นตลาดจุดหมายเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม และจุดหมายเดียวกันกับแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่น
- (2) จัดให้เป็นสินค้าท่องเที่ยวหนึ่งในการทำการส่งเสริมการตลาด
- (3) พัฒนาให้มีกลไกตลาดที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้มากที่สุด
- (4) พัฒนาให้เป็นตลาดที่มีจุดหมายเดียวกันหรือเสริมกับตลาดท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเอเชียแปซิฟิก
- (5) สนับสนุนให้มีการพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมากขึ้น

3. การส่งเสริม ควบคุม และป้องกันผลกระทบ

- (1) จัดให้มีโครงการส่งเสริมเพื่อใช้มาตรการด้านเงินทุน วิชาการ และการตลาด เพื่อให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมเข้าสู่ระบบ
- (2) กำหนดให้มีการเปิดแหล่งเกษตรกรรมที่มีความพร้อมและได้รับอนุญาตเพื่อการท่องเที่ยว เป็นกิจการที่ต้องมีระบบการควบคุมด้านมาตรฐาน การติดตามตรวจสอบ และมีความปลอดภัย
- (3) ปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้รองรับกับการส่งเสริมและควบคุมการให้บริการที่พักในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม รวมทั้งให้มีการพัฒนากฎหมายท้องถิ่นขึ้นมารองรับ
- (4) จัดให้มีองค์กรเฉพาะระดับต่างๆ ด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อการกำหนดนโยบาย ควบคุม และกำกับทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม
- (5) กำหนดให้เป็นกิจการที่ต้องมีการควบคุมดูแลปัญหาผลกระทบด้านสังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมอย่างใกล้ชิด

4. การพัฒนาสมผสานการท่องเที่ยว

- (1) จัดให้การท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมเป็นจุดท่องเที่ยวสำคัญในการสร้างโครงข่ายการท่องเที่ยวของประเทศที่สมบูรณ์
- (2) จัดให้การท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมมีบทบาทในการท่องเที่ยวในการเชื่อมโยงโครงข่ายการท่องเที่ยวภาคพื้นดิน (Overland Tourism)
- (3) จัดให้การท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมเป็นส่วนหนึ่งที่เน้นนำหลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาใช้

(4) จัดทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวในชนบทที่อยู่ใกล้กันมาพัฒนาควบคู่กับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมเพื่อการเพิ่มศักยภาพและความดึงดูดใจ

5. ด้านบริการการท่องเที่ยว

(1) ส่งเสริมให้พื้นที่เกษตรกรรมและชุมชนมีส่วนร่วมจัดให้มีบริการเพื่อการสร้างอาชีพและรายได้

(2) รักษามาตรฐานการบริการให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และวัฒนธรรมของท้องถิ่น

(3) กระจายการบริการให้ทั่วถึงและสอดคล้องกับความต้องการ

6. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

(1) จัดให้มีระบบบริการขั้นพื้นฐานของรัฐ และการขนส่งนักท่องเที่ยวเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม

(2) จัดให้มีการพัฒนาระบบควบคุมปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม

(3) จัดให้มีสถาบันการฝึกอบรมเป็นการเฉพาะเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม

(4) จัดให้มีระบบเครือข่ายด้านการรักษาความปลอดภัยและประสานงาน เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมเป็นการเฉพาะ

7. ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุน

(1) จัดให้มีองค์กรในรูปคณะกรรมการระดับท้องถิ่น เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมอยู่ในแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น

(2) กำหนดจัดงบประมาณสนับสนุนให้กับท้องถิ่นเพื่อดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม

(3) พัฒนากลไกการมีส่วนร่วมระหว่างภาคธุรกิจเอกชนด้านการท่องเที่ยวท้องถิ่น ชุมชน และเกษตรกร เพื่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวในรูปลักษณะสินค้าที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

(4) กำหนดให้มีหลักเกณฑ์การนำพื้นที่เกษตรกรรมเข้าพัฒนาด้านการท่องเที่ยวโดยจะได้ความสนับสนุนจากรัฐเป็นกรณีพิเศษ

2.7 อุปสงค์ทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้

ภาพรวมสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้

จากการสำรวจสถิติการท่องเที่ยวในประเทศของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ปี 2547 ในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี ผลการสำรวจมีดังนี้

ปริมาณการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ปี 2547 มีจำนวนผู้เยี่ยมเยือนเดินทางมาในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ รวมทั้งสิ้น 7,999,413 คน จำแนกเป็นนักท่องเที่ยวจำนวน 4,984,817 คน คิดเป็นร้อยละ 62.31 และนักท่องเที่ยว 3,014,596 คน คิดเป็นร้อยละ 37.69 โดยจำแนกเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย 7,846,233 คน คิดเป็น ร้อยละ 98.01 และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ 153,180 คน คิดเป็นร้อยละ 1.99 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 2.2

สำหรับปริมาณการท่องเที่ยวในจังหวัดกลุ่มอีสานใต้พบว่า จำนวนผู้เยี่ยมเยือนเดินทางมาจังหวัดนครราชสีมา มากที่สุดในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ คือ มีจำนวน 3,922,081 คน คิดเป็นร้อยละ 49.03 รองลงมา คือ จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 1,166,203 คน คิดเป็นร้อยละ 14.58 จังหวัดบุรีรัมย์ ชัยภูมิ สุรินทร์ และศรีสะเกษ มีจำนวนผู้เยี่ยมเยือนทั้งสิ้น 782,016 731,711 716,708 และ 680,694 คน ตามลำดับ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 2.3

ตารางที่ 2.2 ปริมาณการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้

จำนวนผู้เยี่ยมเยือนในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้	ไทย	ต่างประเทศ	รวม
จำนวนผู้เยี่ยมเยือน	7,846,233	153,180	7,999,413
สัดส่วน %	100.00	100.00	100.00
นักท่องเที่ยว	4,884,452	100,365	4,984,817
สัดส่วน %	62.25	65.52	62.31
นักท่องเที่ยว	2,961,781	52,815	3,014,596
สัดส่วน %	37.75	34.8	37.69

ที่มา : การสำรวจสถิติการท่องเที่ยวในประเทศของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ปี 2547

ตารางที่ 2.3 ปริมาณการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้แยกรายจังหวัด

จังหวัด	จำนวนผู้เยี่ยมเยือน	สัดส่วน (%)
นครราชสีมา	3,922,081	49.03
อุบลราชธานี	1,166,203	14.58
บุรีรัมย์	782,016	9.78
ชัยภูมิ	731,711	9.15
สุรินทร์	716,708	8.96
ศรีสะเกษ	680,694	8.51
รวม	7,999,413	100.00

ที่มา : การสำรวจสถิติการท่องเที่ยวในประเทศของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ปี 2547

สถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้แยกรายจังหวัด

2.7.1 สถานการณ์การท่องเที่ยวในจังหวัดชัยภูมิ ปี 2547

สถานการณ์การท่องเที่ยวจังหวัดชัยภูมิ ปี 2547 เมื่อเทียบกับปี 2546 โดยภาพรวมดีขึ้น มีผู้เยี่ยมเยือน เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.78 จำแนกเป็น นักท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยว เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.44 และ 1.50 ตามลำดับ เนื่องจากการจัดประชุม/สัมมนาในโรงแรมของหน่วยงานต่าง ๆ และมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวมาก เช่น อุทยานแห่งชาติตาดีดดอน อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม และอุทยานแห่งชาติไทรทอง เป็นต้น

สถิติการท่องเที่ยวจังหวัดชัยภูมิ ปี 2547 มีผู้เยี่ยมเยือนรวมทั้งสิ้น 731,711 คน จำแนกเป็น นักท่องเที่ยว 324,462 คน ร้อยละ 44.34 และนักท่องเที่ยว 407,249 คน ร้อยละ 55.66 ในจำนวนผู้เยี่ยมเยือนนี้จำแนกเป็น ชาวไทย 730,599 คน ร้อยละ 99.85 และชาวต่างประเทศ 1,112 คน ร้อยละ 0.15 ดังในตารางที่ 2.4

ลักษณะการเดินทางของผู้เยี่ยมเยือนที่เดินทางมาเยือนจังหวัดชัยภูมิ จำแนกเป็น เดินทางมาเอง 730,964 คน ร้อยละ 99.90 และเดินทางมากับบริษัทนำเที่ยว 747 คน ร้อยละ 0.10

ประเภทพาหนะที่ผู้เยี่ยมเยือนใช้เดินทางมาเยือนจังหวัดชัยภูมิ โดยเรียงตามลำดับร้อยละจากมากไปหาน้อย ดังนี้ รถส่วนตัว และรถโดยสารประจำทาง (ทั้งรถธรรมดาและรถปรับอากาศ) ร้อยละ 91.84 และ 8.16 ตามลำดับ ดังในตารางที่ 2.4

ประเภทสถานพักแรมที่นักท่องเที่ยวเข้าพักแรมในจังหวัดชัยภูมิ โดยเรียงตามลำดับร้อยละจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ที่พักในอุทยานแห่งชาติ โรงแรม/รีสอร์ท/เกสต์เฮาส์/บังกาโล บ้านญาติ/บ้านเพื่อน ที่พักอื่น ๆ (เช่น หอพัก วัด และที่พักบริเวณแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น) และบ้านพักรับรองของทางราชการหรือเอกชน ร้อยละ 35.88, 31.07, 30.33, 1.89 และ 0.83 ตามลำดับ ดังในตารางที่ 2.4

สถานการณ์การพักแรมจังหวัดชัยภูมิ ปี 2547 เมื่อเทียบกับปี 2546 โดยภาพรวมดีขึ้น มีนักท่องเที่ยวเข้าพักในโรงแรม/รีสอร์ท/เกสต์เฮาส์/บังกาโล เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.38 สถิติการพักแรมจังหวัดชัยภูมิ ปี 2547 มีโรงแรม/รีสอร์ท/เกสต์เฮาส์/บังกาโล ซึ่งเป็นสถานบริการธุรกิจประเภทที่พักแรม 5 แห่ง ห้องพัก 342 ห้อง มีจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าพักโรงแรม/รีสอร์ท/เกสต์เฮาส์/บังกาโล รวมทั้งสิ้น 100,824 คน จำแนกเป็น นักท่องเที่ยวชาวไทย 99,787 คน ร้อยละ 98.97 และชาวต่างประเทศ 1,037 คน ร้อยละ 1.03 อัตราการเข้าพักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวในโรงแรม/รีสอร์ท/เกสต์เฮาส์/บังกาโล ร้อยละ 69.30 ระยะเวลาพำนักรเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว 1.61 วันต่อคน และจำนวนคนพักเฉลี่ย 1.75 คนต่อห้อง

ระยะเวลาพำนักรเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวที่พักในจังหวัดชัยภูมิ เท่ากับ 3.55 วันต่อคน จำแนกเป็น ระยะเวลาพำนักรเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวไทย 3.56 วันต่อคน และระยะเวลาพำนักรเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ 1.14 วันต่อคน ดังในตารางที่ 2.4

ค่าใช้จ่ายของผู้เยี่ยมเยือนที่นำมาใช้จ่ายเมื่อคำนวณรวมทุกหมวดค่าใช้จ่าย ได้แก่ ค่าที่พัก ค่าอาหารและเครื่องดื่ม ค่าบริการเดินทางท่องเที่ยวภายในจังหวัด ค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึก ค่าใช้จ่ายบันเทิง และอื่น ๆ มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวัน 326.87 บาท จำแนกเป็น ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย 326.03 บาท และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างประเทศ 882.07 บาท เมื่อพิจารณาโดยรวมในปี 2547 จังหวัดชัยภูมิ ได้รับรายได้จากการท่องเที่ยวรวมเป็นเงินทั้งสิ้น 563.15 ล้านบาท จำแนกเป็น รายได้จากการท่องเที่ยวของชาวไทย 562.04 ล้านบาท ร้อยละ 99.80 และรายได้จากการท่องเที่ยวของชาวต่างประเทศ 1.11 ล้านบาท ร้อยละ 0.20 ดังในตารางที่ 2.4

จำนวนครั้งที่ผู้เยี่ยมชมเยือนเดินทางมาเยือนจังหวัดชัยภูมิในรอบปี โดยเฉลี่ย 4.57 ครั้งต่อคน จำแนกเป็น จำนวนครั้งเฉลี่ยของผู้เยี่ยมชมชาวไทย 4.58 ครั้งต่อคน และจำนวนครั้งเฉลี่ยของผู้เยี่ยมชมชาวต่างประเทศ 1.10 ครั้งต่อคน ดังในตารางที่ 2.4

2.7.2 สถานการณ์การท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมา ปี 2547

สถานการณ์การท่องเที่ยวอำเภอเมือง และอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ปี 2547 เมื่อเทียบกับปี 2546 โดยภาพรวมดีขึ้น มีผู้เยี่ยมชมเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.13 จำแนกเป็น นักท่องเที่ยวและนักทัศนาจร เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.94 และ 6.03 ตามลำดับ เนื่องจากมีการจัดประชุม/สัมมนาในโรงแรมของหน่วยงานต่าง ๆ เพิ่มขึ้น มีการจัดกิจกรรมชมธรรมชาติ ณ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agro Tourism) ณ ฟาร์มโชคชัย

สถิติการท่องเที่ยวอำเภอเมือง และอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ปี 2547 มีผู้เยี่ยมชมรวมทั้งสิ้น 3,922,081 คน (แยกเป็นในอำเภอเมือง 2,863,561 คน ร้อยละ 73.01 และอำเภอปากช่อง 1,058,520 คน ร้อยละ 26.99) จำแนกเป็น นักท่องเที่ยว 2,271,416 คน ร้อยละ 57.91 (แยกเป็นในอำเภอเมือง 1,822,789 คน ร้อยละ 80.25 และอำเภอปากช่อง 448,627 คน ร้อยละ 19.75) และนักทัศนาจร 1,650,665 คน ร้อยละ 42.09 (แยกเป็นในอำเภอเมือง 1,040,772 คน ร้อยละ 63.05 และอำเภอปากช่อง 609,893 คน ร้อยละ 36.95) ในจำนวนผู้เยี่ยมชมทั้งหมดนี้ จำแนกเป็นชาวไทย 3,850,554 คน ร้อยละ 98.18 (แยกเป็นในอำเภอเมือง 2,807,349 คน ร้อยละ 72.91 และอำเภอปากช่อง 609,893 คน ร้อยละ 27.09) และชาวต่างประเทศ 71,527 คน ร้อยละ 1.82 (แยกเป็นในอำเภอเมือง 56,212 คน ร้อยละ 78.59 และอำเภอปากช่อง 15,315 คน ร้อยละ 21.41) ดังในตารางที่ 2.5

ลักษณะการเดินทางของผู้เยี่ยมชมที่มาเยือนอำเภอเมือง และอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา จำแนกเป็น เดินทางมาเอง 3,882,761 คน ร้อยละ 99.00 และเดินทางมากับบริษัทนำเที่ยว 39,320 คน ร้อยละ 1.00

ตารางที่ 2.4 สถานการณ์การท่องเที่ยวในจังหวัดชัยภูมิ ปี 2547

รายการข้อมูล		ไทย	ต่างประเทศ	รวม
จำนวนผู้เยี่ยมเยือน		730,599	1,112	731,711
นักท่องเที่ยว		323,425	1,037	324,462
นักทัศนาจร		407,174	75	407,249
จำนวนผู้เยี่ยมเยือนจำแนกตามพาหนะการเดินทาง		730,599	1,112	731,711
ประเภทการเดินทาง	รถโดยสารประจำทาง	59,633	58	59,691
	รถส่วนตัว	670,966	1,054	672,020
จำนวนนักท่องเที่ยวจำแนกตามประเภทที่พัก		323,425	1,037	324,462
โรงแรม/รีสอร์ท/เกสต์เฮาส์/บังกาโล		99,787	1,037	100,824
บ้านญาติ/เพื่อน		98,421	-	98,421
ที่พักในอุทยานฯ		116,410	-	116,410
บ้านรับรองฯ		2,677	-	2,677
อื่น ๆ		6,130	-	6,130
ระยะเวลาพำนักรเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว(วัน)		3.56	1.14	3.55
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย/คน/วัน(บาท)		326.03	882.07	326.87
นักท่องเที่ยว		391.13	930.49	391.94
นักทัศนาจร		274.32	212.67	274.31
รายได้(ล้านบาท)		562.04	1.11	563.15
นักท่องเที่ยว		450.35	1.10	451.45
นักทัศนาจร		111.69	0.01	111.70
จำนวนครั้งเฉลี่ยของการเดินทางในรอบปี(ครั้ง)		4.58	1.10	4.57
นักท่องเที่ยว		6.74	1.10	6.73
นักทัศนาจร		2.86	1.00	2.86

ที่มา : การสำรวจสถิติการท่องเที่ยวในประเทศของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ปี 2547

ประเภทพาหนะที่ผู้เยี่ยมเยือนใช้เดินทางมาเยือนอำเภอเมือง และอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา เรียงตามลำดับร้อยละจากมากไปหาน้อย ดังนี้ รถส่วนตัว รถโดยสารประจำทาง (ทั้งรถธรรมดาและรถปรับอากาศ) รถไฟ และอื่น ๆ (เช่น เรือ รถจักรยานยนต์ และรถแท็กซี่ เป็นต้น) ร้อยละ 71.07, 24.70, 4.14 และ 0.09 ตามลำดับ ดังในตารางที่ 2.5

ประเภทสถานที่พักแรมที่นักท่องเที่ยวเข้าพักแรมในอำเภอเมือง และอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา เรียงตามลำดับร้อยละจากมากไปหาน้อย ดังนี้ บ้านญาติ/บ้านเพื่อน โรงแรม/รีสอร์ท/เกสต์เฮาส์/บังกาโล ที่พักในอุทยานแห่งชาติ ที่พักอื่น ๆ (เช่น หอพัก วัด และที่พักบริเวณแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น) และบ้านพักรับรองของทางราชการและเอกชน ร้อยละ 46.40, 44.91, 3.72, 3.65 และ 1.32 ตามลำดับ ดังในตารางที่ 2.5

สถานการณ์การพักแรมอำเภอเมือง และอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ปี 2547 เมื่อเทียบกับปี 2546 โดยภาพรวมดีขึ้น มีนักท่องเที่ยวเข้าพักโรงแรม/รีสอร์ท/เกสต์เฮาส์/บังกาโล เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.52 โดยเพิ่มขึ้นในโรงแรมกลุ่ม 1, 2, 3, 4 และ 5 ร้อยละ 4.90, 12.68, 6.82, 20.45 และ 3.91 ตามลำดับ สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวต่างประเทศ เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.16 และ 16.37 ตามลำดับ เนื่องจากโรงแรมกลุ่ม 2 และกลุ่ม 4 เปิดกิจการใหม่กลุ่มละ 1 แห่ง ส่วนโรงแรมกลุ่ม 5 ปิดกิจการ 1 แห่ง

สถิติการพักแรมอำเภอเมือง และอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ปี 2547 มีโรงแรม/รีสอร์ท/เกสต์เฮาส์/บังกาโล ซึ่งเป็นสถานบริการธุรกิจประเภทที่พักแรม จำนวน 64 แห่ง (แยกเป็นในอำเภอเมือง 36 แห่ง และอำเภอปากช่อง 28 แห่ง) จำนวนห้องพัก 5,279 ห้อง (แยกเป็นในอำเภอเมือง 3,324 ห้อง และอำเภอปากช่อง 1,955 ห้อง) มีนักท่องเที่ยวที่เข้าพักโรงแรม/รีสอร์ท/เกสต์เฮาส์/บังกาโล รวมทั้งสิ้น 1,020,019 คน (แยกเป็นในอำเภอเมือง 707,470 คน ร้อยละ 69.36 และอำเภอปากช่อง 312,549 คน ร้อยละ 30.64) จำแนกเป็น นักท่องเที่ยวชาวไทย 964,773 ร้อยละ 94.58 (แยกเป็นในอำเภอเมือง 664,252 คน ร้อยละ 68.85 และอำเภอปากช่อง 300,521 คน ร้อยละ 31.15) และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ 55,246 คน ร้อยละ 5.42 (แยกเป็นในอำเภอเมือง 43,218 คน ร้อยละ 78.23 และอำเภอปากช่อง 12,028 คน ร้อยละ 21.77) อัตราการเข้าพักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวในโรงแรม/รีสอร์ท/เกสต์เฮาส์/บังกาโล ร้อยละ 42.31 ระยะเวลาพำนักรเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว 1.56 วันต่อคน และจำนวนคนพักเฉลี่ย 1.81 คนต่อห้อง

ระยะเวลาพำนักรเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวที่พักในอำเภอเมือง และอำเภอปากช่อง จังหวัด นครราชสีมา เท่ากับ 2.95 วันต่อคน จำแนกเป็น ระยะเวลาพำนักรเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวไทย 2.95 วันต่อคน และระยะเวลาพำนักรเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ 2.99 วันต่อคน ดังในตารางที่ 4.12 ค่าใช้จ่ายของผู้เยี่ยมเยือนที่นำมาใช้จ่ายเมื่อรวมทุกหมวดค่าใช้จ่าย ได้แก่ ค่าที่พัก ค่าอาหาร และเครื่องดื่ม ค่าบริการเดินทางท่องเที่ยวภายในจังหวัด ค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึก ค่าใช้จ่ายบันเทิง และอื่น ๆ ในภาพรวมมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวัน 656.56 บาท จำแนกเป็น ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย 646.99 บาท และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างประเทศ 1,171.72 บาท เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมในปี 2547 อำเภอเมือง และอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ได้รับ รายได้จากการท่องเที่ยวรวมเป็นเงินทั้งสิ้น 5,731.62 ล้านบาท จำแนกเป็น รายได้จากการท่องเที่ยว ของชาวไทย 5,494.54 ล้านบาท ร้อยละ 95.86 และรายได้จากการท่องเที่ยวของชาวต่างประเทศ 237.08 ล้านบาท ร้อยละ 4.14 ดังในตารางที่ 2.5

จำนวนครั้งที่ผู้เยี่ยมเยือนเดินทางมาเยือนอำเภอเมือง และอำเภอปากช่อง จังหวัด นครราชสีมา ในรอบปีโดยเฉลี่ย 5.51 ครั้งต่อคน จำแนกเป็น จำนวนครั้งเฉลี่ยของผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย 5.58 ครั้งต่อคน และจำนวนครั้งเฉลี่ยของผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างประเทศ 1.79 ครั้งต่อคน ดังในตารางที่ 2.5

2.7.3 สถานการณ์การท่องเที่ยวในจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2547

สถานการณ์การท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2547 เมื่อเทียบกับปี 2546 โดยภาพรวมดีขึ้น มีผู้เยี่ยมเยือนเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.99 จำแนกเป็น นักท่องเที่ยว และนักทัศนาจร เพิ่มขึ้นร้อยละ 13.86 และ 3.58 ตามลำดับ ผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.56 เนื่องจากมีผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย เดินทางท่องเที่ยวและทัศนศึกษา ณ อุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้ง มากขึ้น และมีการจัดประชุม/ สัมมนาในโรงแรมของหน่วยงานต่าง ๆ มากขึ้น และผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างประเทศ ลดลงร้อยละ 7.90

สถิติการท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2547 มีผู้เยี่ยมเยือนรวมทั้งสิ้น 782,016 คน จำแนก เป็น นักท่องเที่ยว 429,699 คน ร้อยละ 54.95 และนักทัศนาจร 352,317 คน ร้อยละ 45.05 ในจำนวน ผู้เยี่ยมเยือนนี้จำแนกเป็น ชาวไทย 760,356 คน ร้อยละ 97.23 และชาวต่างประเทศ 21,660 คน ร้อยละ 2.77 ดังในตารางที่ 2.6

ตารางที่ 2.5 สถานการณ์การท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมา ปี 2547

รายการข้อมูล		ไทย	ต่างประเทศ	รวม
จำนวนผู้เยี่ยมชม		3,850,554	71,527	3,922,081
นักท่องเที่ยว		2,207,369	64,047	2,271,416
นักทัศนาจร		1,643,185	7,480	1,650,665
จำนวนผู้เยี่ยมชมจำแนกตามพาหนะการเดินทาง		3,850,554	71,527	3,922,081
ประเภทการเดินทาง	รถโดยสารประจำทาง	956,648	12,150	968,798
	รถส่วนตัว	2,734,105	53,305	2,787,410
	รถไฟและอื่น ๆ	159,801	6,072	165,873
จำนวนนักท่องเที่ยวจำแนกตามประเภทที่พัก		2,207,369	64,047	2,271,416
โรงแรม/รีสอร์ท/เกสต์เฮาส์/บังกาโล		964,773	55,246	1,020,019
บ้านญาติ/เพื่อน		1,052,776	1,160	1,053,936
ที่พักในอุทยานฯ		83,229	1,289	84,518
บ้านรับรองฯ		28,926	1,049	29,975
อื่น ๆ		77,665	5,303	82,968
ระยะเวลาพำนักรเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว(วัน)		2.95	2.99	2.95
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย/คน/วัน(บาท)		646.99	1,171.72	656.56
นักท่องเที่ยว		697.74	1,202.55	712.42
นักทัศนาจร		578.81	907.75	580.31
รายได้(ล้านบาท)		5,494.54	237.08	5,731.62
นักท่องเที่ยว		4,543.44	230.29	4,773.73
นักทัศนาจร		951.10	6.79	957.89
จำนวนครั้งเฉลี่ยของการเดินทางในรอบปี(ครั้ง)		5.58	1.79	5.51
นักท่องเที่ยว		6.30	1.78	6.18
นักทัศนาจร		4.60	1.85	4.59

ที่มา : การสำรวจสถิติการท่องเที่ยวในประเทศของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ปี 2547

ลักษณะการเดินทางของผู้เยี่ยมเยือนที่เดินทางมาเยือนจังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกเป็น
เดินทางมาเอง 766,360 คน ร้อยละ 98.00 และเดินทางมากับบริษัทนำเที่ยว 15,656 คน ร้อยละ 2.00

ประเภทพาหนะที่ผู้เยี่ยมเยือนใช้เดินทางมาเยือนจังหวัดบุรีรัมย์ โดยเรียงตามลำดับร้อยละจากมากไปหาน้อย ดังนี้ รถส่วนตัว รถไฟ รถโดยสารประจำทาง (ทั้งรถธรรมดาและรถปรับอากาศ) และเครื่องบิน ร้อยละ 69.68, 18.60, 11.17 และ 0.55 ตามลำดับ ดังในตารางที่ 2.6

ประเภทสถานที่พักที่นักท่องเที่ยวเข้าพักแรมในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยเรียงตามลำดับร้อยละจากมากไปหาน้อย ดังนี้ บ้านญาติ/บ้านเพื่อน โรงแรม/รีสอร์ท/เกสต์เฮาส์/บังกาโล บ้านพักรับรองของทางราชการหรือเอกชน และที่พักอื่น ๆ (เช่น หอพัก วัด และที่พักบริเวณแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น) ร้อยละ 57.04, 40.28, 1.54 และ 1.14 ตามลำดับ ดังในตารางที่ 2.6

สถานการณ์การพักแรมจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2547 เมื่อเทียบกับปี 2546 โดยภาพรวมดีขึ้น มีนักท่องเที่ยวเข้าพักโรงแรม/รีสอร์ท/เกสต์เฮาส์/บังกาโล เพิ่มขึ้นร้อยละ 29.98 โดยเพิ่มขึ้นในโรงแรมกลุ่ม 2 และ 5 ร้อยละ 11.92 และ 76.80 ตามลำดับ ส่วนโรงแรมกลุ่ม 4 ลดลงร้อยละ 10.18 สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย เพิ่มขึ้นร้อยละ 31.11 เนื่องจากโรงแรมกลุ่ม 5 เปิดกิจการใหม่ 4 แห่ง มีการจัดประชุม/สัมมนาในโรงแรมของหน่วยงานต่าง ๆ มากขึ้น

สถิติการพักแรมจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2547 มีโรงแรม/รีสอร์ท/เกสต์เฮาส์/บังกาโล ซึ่งเป็นสถานบริการธุรกิจประเภทที่พักแรม 14 แห่ง จำนวนห้องพัก 751 ห้อง มีจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าพักโรงแรม/รีสอร์ท/เกสต์เฮาส์/บังกาโล รวมทั้งสิ้น 173,101 คน จำแนกเป็น นักท่องเที่ยวชาวไทย 171,520 คน ร้อยละ 99.09 และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ 1,581 คน ร้อยละ 0.93 อัตราการเข้าพักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวในโรงแรม/รีสอร์ท/เกสต์เฮาส์/บังกาโล ร้อยละ 51.06 ระยะเวลาพำนักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว 1.54 วันต่อคน และจำนวนคนพักเฉลี่ย 1.78 คนต่อห้อง

ระยะเวลาพำนักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวที่พักในจังหวัดบุรีรัมย์ เท่ากับ 3.37 วันต่อคน จำแนกเป็น ระยะเวลาพำนักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวไทย 3.37 วันต่อคน และระยะเวลาพำนักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ 2.79 วันต่อคน ดังในตารางที่ 2.6

ตารางที่ 2.6 สถานการณ์การท่องเที่ยวในจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2547

รายการข้อมูล		ไทย	ต่างประเทศ	รวม
จำนวนผู้เยี่ยมชม		760,356	21,660	782,016
นักท่องเที่ยว		427,928	1,771	429,699
นักทัศนาจร		332,428	19,889	352,317
จำนวนผู้เยี่ยมชมจำแนกตามพาหนะการเดินทาง		760,356	21,660	82,016
ประเภท การเดินทาง	เครื่องบิน	3,819	507	4,326
	รถไฟและอื่นๆ	145,207	214	145,421
	รถโดยสารประจำทาง	83,428	3,934	87,362
	รถส่วนตัว	527,902	17,005	544,907
จำนวนนักท่องเที่ยวจำแนกตามประเภทที่พัก		427,928	1,771	429,699
โรงแรม/รีสอร์ท/เกสต์เฮาส์/บังกาโล		171,520	1,581	173,101
บ้านญาติ/เพื่อน		244,902	190	245,092
บ้านรับรองฯ		6,610	-	6,610
อื่นๆ		4,896	-	4,896
ระยะเวลาพำนักรเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว(วัน)		3.37	2.79	3.37
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย/คน/วัน(บาท)		439.16	302.77	435.39
นักท่องเที่ยว		523.55	710.37	523.82
นักทัศนาจร		330.54	266.48	326.92
รายได้(ล้านบาท)		864.90	8.81	873.71
นักท่องเที่ยว		755.02	3.51	758.53
นักทัศนาจร		109.88	5.30	115.18
จำนวนครั้งเฉลี่ยของการเดินทางในรอบปี(ครั้ง)		4.83	1.31	4.74
นักท่องเที่ยว		4.54	1.09	4.53
นักทัศนาจร		5.21	1.33	4.99

ที่มา : การสำรวจสถิติการท่องเที่ยวในประเทศของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ปี 2547

ค่าใช้จ่ายของผู้เยี่ยมเยียนที่นำมาใช้จ่ายเมื่อคำนวณรวมทุกหมวดค่าใช้จ่าย ได้แก่ ค่าที่พัก ค่าอาหารและเครื่องดื่ม ค่าบริการเดินทางท่องเที่ยวภายในจังหวัด ค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึก ค่าใช้จ่ายบันเทิง และอื่น ๆ มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวัน 435.39 บาท จำแนกเป็น ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของผู้เยี่ยมเยียนชาวไทย 439.16 บาท และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของผู้เยี่ยมเยียนชาวต่างประเทศ 302.77 บาท เมื่อพิจารณาโดยรวมในปี 2547 จังหวัดบุรีรัมย์ มีรายได้จากการท่องเที่ยวรวมเป็นเงินทั้งสิ้น 873.71 ล้านบาท จำแนกเป็น รายได้จากการท่องเที่ยวของชาวไทย 864.90 ล้านบาท ร้อยละ 98.99 และรายได้จากการท่องเที่ยวของชาวต่างประเทศ 8.81 ล้านบาท ร้อยละ 1.01 ดังในตารางที่ 2.6

จำนวนครั้งที่ผู้เยี่ยมเยียนเดินทางมาเยือนจังหวัดบุรีรัมย์ในรอบปี โดยเฉลี่ย 4.74 ครั้งต่อคน จำแนกเป็น จำนวนครั้งเฉลี่ยของผู้เยี่ยมเยียนชาวไทย 4.83 ครั้งต่อคน และจำนวนครั้งเฉลี่ยของผู้เยี่ยมเยียนชาวต่างประเทศ 1.31 ครั้งต่อคน ดังในตารางที่ 2.6

2.7.4 สถานการณ์การท่องเที่ยวจังหวัดสุรินทร์ ปี 2547

สถานการณ์การท่องเที่ยวจังหวัดสุรินทร์ ปี 2547 เมื่อเทียบกับปี 2546 ในช่วงเวลาเดียวกัน โดยภาพรวมดีขึ้น มีผู้เยี่ยมเยียน เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.42 จำแนกเป็น นักท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.67 และ 4.19 ตามลำดับ จำนวนผู้เยี่ยมเยียนชาวไทย และชาวต่างประเทศ เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.22 และ 21.65 ตามลำดับ เนื่องจากการจัดประชุม/สัมมนาในโรงแรมของหน่วยงานต่าง ๆ มากขึ้น การอนุญาตให้เข้าชมแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ปราสาทเขาพระวิหาร จังหวัดศรีสะเกษ เมื่อต้นเดือนมิถุนายน 2546 สาเหตุที่มีชาวต่างประเทศเพิ่มขึ้นมากเนื่องจากในปี 2546 เกิดการแพร่ระบาดของโรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (SARS) ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศในปี 2546 ลดลงมาก แล้วกลับมาเพิ่มขึ้นในปี 2547 และยังถือได้ว่าจังหวัดสุรินทร์ เป็นจุดศูนย์กลางที่นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปปราสาทเขาพระวิหาร จังหวัดศรีสะเกษ อุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้ง จังหวัดบุรีรัมย์ และอุทยานแห่งชาติผาแต้ม และช่องเม็ก จังหวัดอุบลราชธานี ได้

สถิติการท่องเที่ยวจังหวัดสุรินทร์ ปี 2547 มีผู้เยี่ยมเยียนรวมทั้งสิ้น 716,708 คน จำแนกเป็น นักท่องเที่ยว 706,525 คน ร้อยละ 98.58 และนักท่องเที่ยว 119,758 คน ร้อยละ 16.71 ในจำนวนผู้เยี่ยมเยียนนี้ จำแนกเป็น ชาวไทย 706,525 คน ร้อยละ 98.58 และชาวต่างประเทศ 10,183 คน ร้อยละ 1.42 ดังในตารางที่ 2.7

ลักษณะการเดินทางของผู้เยี่ยมเยือนที่เดินทางมาเยือนจังหวัดสุรินทร์ จำแนกเป็น
เดินทางมาเอง 764,781 คน ร้อยละ 99.47 และเดินทางมากับบริษัทนำเที่ยว 5,608 คน ร้อยละ 0.78

ประเภทพาหนะที่ผู้เยี่ยมเยือนใช้เดินทางมาเยือนจังหวัดสุรินทร์ โดยเรียงตามลำดับร้อยละจากมากไปหาน้อย ดังนี้ รถส่วนตัว รถไฟ และรถโดยสารประจำทาง (ทั้งรถธรรมดาและรถปรับอากาศ) ร้อยละ 50.25, 29.25 และ 20.50 ตามลำดับ ดังในตารางที่ 2.7

ประเภทสถานที่พักที่นักท่องเที่ยวเข้าพักแรมในจังหวัดสุรินทร์ โดยเรียงตามลำดับร้อยละจากมากไปหาน้อย ดังนี้ บ้านญาติ/บ้านเพื่อน โรงแรม/รีสอร์ท/เกสต์เฮาส์/บังกาโล ที่พักอื่น ๆ (เช่น หอพัก วัด และที่พักบริเวณแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น) และบ้านพักรับรองของทางราชการหรือเอกชน ร้อยละ 63.22, 36.10, 0.36 และ 0.32 ตามลำดับ ดังในตารางที่ 2.7

ระยะเวลาพำนักรเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวที่พักในจังหวัดสุรินทร์ เท่ากับ 3.17 วันต่อคน จำแนกเป็นระยะเวลาพำนักรเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวไทย 3.20 วันต่อคน และระยะเวลาพำนักรเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ 1.42 วันต่อคน ดังในตารางที่ 2.7

ค่าใช้จ่ายของผู้เยี่ยมเยือนที่นำมาใช้จ่ายเมื่อคำนวณรวมทุกหมวดค่าใช้จ่าย ได้แก่ ค่าที่พัก ค่าอาหารและเครื่องดื่ม ค่าบริการเดินทางท่องเที่ยวภายในจังหวัด ค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึก ค่าใช้จ่ายบันเทิง และอื่น ๆ มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวัน 448.70 บาท จำแนกเป็นค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย 444.46 บาท และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างประเทศ 743.42 บาท เมื่อพิจารณาโดยรวมในปี 2547 จังหวัดสุรินทร์ มีรายได้จากการท่องเที่ยวรวมเป็นเงินทั้งสิ้น 935.69 ล้านบาท จำแนกเป็น รายได้จากการท่องเที่ยวของชาวไทย 924.96 ล้านบาท ร้อยละ 98.85 และรายได้จากการท่องเที่ยวของชาวต่างประเทศ 10.73 ล้านบาท ร้อยละ 1.15 ดังในตารางที่ 2.7

จำนวนครั้งที่ผู้เยี่ยมเยือนเดินทางมาเยือนจังหวัดสุรินทร์ในรอบปี โดยเฉลี่ย 5.40 ครั้งต่อคน จำแนกเป็น จำนวนครั้งเฉลี่ยของผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย 5.46 ครั้งต่อคน และจำนวนครั้งเฉลี่ยของผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างประเทศ 1.15 ครั้งต่อคน ดังในตารางที่ 2.7

ตารางที่ 2.7 สถานการณ์การท่องเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์ ปี 2547

รายการข้อมูล		ไทย	ต่างประเทศ	รวม
จำนวนผู้เยี่ยมชม		706,525	10,183	716,708
นักท่องเที่ยวนักทัศนาจร		586,868	10,082	596,950
นักทัศนาจร		119,657	101	119,758
จำนวนผู้เยี่ยมชมจำแนกตามพาหนะการเดินทาง		706,525	10,183	716,708
ประเภท	รถไฟ	208,682	958	209,640
การเดินทาง	รถโดยสารประจำทาง	145,402	1,540	146,942
	รถส่วนตัว	352,441	7,685	360,126
จำนวนนักท่องเที่ยวจำแนกตามประเภทที่พัก		586,868	10,082	596,950
โรงแรม/รีสอร์ท/เกสต์เฮาส์/บังกาโล		206,634	8,849	215,483
บ้านญาติ/เพื่อน		376,173	1,233	377,406
บ้านรับรองฯ		1,898	-	1,898
อื่น ๆ		2,163	-	2,163
ระยะเวลาพำนักรเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว(วัน)		3.20	1.42	3.17
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย/คน/วัน(บาท)		444.46	743.42	448.70
นักท่องเที่ยวนักทัศนาจร		473.19	748.09	475.26
นักทัศนาจร		303.53	277.23	303.51
รายได้(ล้านบาท)				
นักท่องเที่ยวนักทัศนาจร		924.96	10.73	935.69
นักทัศนาจร		888.64	10.71	899.35
จำนวนครั้งเฉลี่ยของการเดินทางในรอบปี(ครั้ง)		36.32	0.02	36.34
นักท่องเที่ยวนักทัศนาจร		5.46	1.15	5.40
นักทัศนาจร		5.44	1.15	5.37

ที่มา : การสำรวจสถิติการท่องเที่ยวในประเทศของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ปี 2547

2.7.5 สถานการณ์การท่องเที่ยวในจังหวัดศรีสะเกษ ปี 2547

สถานการณ์การท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษ ปี 2547 เมื่อเทียบกับปี 2546 โดยภาพรวมดีขึ้น มีผู้เยี่ยมเยือน เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.28 จำแนกเป็น นักท่องเที่ยว และนักทัศนาจร เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.98 และ 6.74 ตามลำดับ จำนวนผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย และชาวต่างประเทศ เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.21 และ 23.87 ตามลำดับ เนื่องจากมีการจัดประชุม/สัมมนาในโรงแรมของหน่วยงานต่าง ๆ มากขึ้น และการเปิดให้ชมปราสาทเขาพระวิหาร แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์เมื่อต้นเดือนมิถุนายน 2546

สถิติการท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษ ปี 2547 มีผู้เยี่ยมเยือนรวมทั้งสิ้น 680,694 คน จำแนกเป็น นักท่องเที่ยว 413,150 คน ร้อยละ 60.70 และนักทัศนาจร 267,544 คน ร้อยละ 39.30 ในจำนวนผู้เยี่ยมเยือนทั้งหมดนี้จำแนกเป็น ชาวไทย 677,477 คน ร้อยละ 99.53 และชาวต่างประเทศ 3,217 คน ร้อยละ 0.47 ดังในตารางที่ 2.8

ลักษณะการเดินทางของผู้เยี่ยมเยือนที่เดินทางมาเยือนจังหวัดศรีสะเกษ โดยจำแนกเป็น เดินทางมาเอง 679,597 คน ร้อยละ 99.84 และเดินทางมาด้วยบริษัทนำเที่ยว 1,097 คน ร้อยละ 0.16

ประเภทพาหนะที่ผู้เยี่ยมเยือนใช้เดินทางมาเยือนจังหวัดศรีสะเกษ โดยเรียงตามลำดับ ร้อยละจากมากไปหาน้อย ดังนี้ รถส่วนตัว รถไฟ และรถโดยสารประจำทาง (ทั้งรถธรรมดาและรถปรับอากาศ) ร้อยละ 58.48, 34.64 และ 6.88 ตามลำดับ ดังในตารางที่ 2.8

ประเภทสถานพักแรมที่นักท่องเที่ยวเข้าพักแรมในจังหวัดศรีสะเกษ โดยเรียงตามลำดับ ร้อยละจากมากไปหาน้อย ดังนี้ บ้านญาติ/บ้านเพื่อน โรงแรม/รีสอร์ท/เกสต์เฮาส์/บังกาโล บ้านพักรับรองของทางราชการและเอกชน และอื่น ๆ (เช่น หอพัก วัด และที่พักบริเวณแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น) ร้อยละ 67.23, 30.65, 1.97 และ 0.16 ตามลำดับ ดังในตารางที่ 2.8

สถานการณ์การพักแรมจังหวัดศรีสะเกษ ปี 2547 เมื่อเทียบกับปี 2546 โดยภาพรวมดีขึ้น มีนักท่องเที่ยวเข้าพักโรงแรม/รีสอร์ท/เกสต์เฮาส์/บังกาโล เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.08 ซึ่งนักท่องเที่ยวพักโรงแรมกลุ่ม 4 และ 5 เพิ่มขึ้นร้อยละ 10.29 และ 1.87 ตามลำดับ จำแนกเป็น นักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวต่างประเทศ เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.08 และ 6.01 ตามลำดับ

สถิติการพักรวมจังหวัดศรีสะเกษ ปี 2547 มีโรงแรม/รีสอร์ท/เกสต์เฮาส์/บังกาโล ซึ่งเป็นสถานบริการธุรกิจประเภทที่พักแรม 7 แห่ง ห้องพัก 510 ห้อง มีนักท่องเที่ยวที่เข้าพักโรงแรม/รีสอร์ท/เกสต์เฮาส์/บังกาโล รวมทั้งสิ้น 126,616 คน จำแนกเป็น นักท่องเที่ยวชาวไทย 125,946 คน ร้อยละ 99.47 และชาวต่างประเทศ 670 คน ร้อยละ 0.53 อัตราการเข้าพักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวในโรงแรม/รีสอร์ท/เกสต์เฮาส์/บังกาโล ร้อยละ 54.95 ระยะเวลาพำนักรเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว 1.54 วันต่อคน และจำนวนคนพักเฉลี่ยต่อห้อง 1.80 คน

ระยะเวลาพำนักรเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวที่พักรวมจังหวัดศรีสะเกษ เท่ากับ 3.02 วันต่อคน จำแนกเป็นระยะเวลาพำนักรเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวไทย 3.02 วันต่อคน และระยะเวลาพำนักรเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ 1.15 วันต่อคน

ค่าใช้จ่ายของผู้เยี่ยมเยือนที่นำมาใช้จ่ายเมื่อรวมทุกหมวดค่าใช้จ่าย ได้แก่ ค่าที่พัก ค่าอาหารและเครื่องดื่ม ค่าบริการเดินทางท่องเที่ยวภายในจังหวัด ค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึก ค่าใช้จ่ายบันเทิง และอื่น ๆ มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวัน 529.42 บาท จำแนกเป็น ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย 528.18 บาท และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างประเทศ 789.96 บาท เมื่อพิจารณาโดยรวมในปี 2547 จังหวัดศรีสะเกษ มีรายได้จากการท่องเที่ยวรวมเป็นเงินทั้งสิ้น 818.78 ล้านบาท จำแนกเป็น รายได้จากการท่องเที่ยวของชาวไทย 816.15 ล้านบาท ร้อยละ 99.68 และรายได้จากการท่องเที่ยวของชาวต่างประเทศ 2.63 ล้านบาท ร้อยละ 0.32 ดังในตารางที่ 2.8

จำนวนครั้งที่ผู้เยี่ยมเยือนเดินทางมาเยือนจังหวัดศรีสะเกษในรอบปีโดยเฉลี่ย 3.51 ครั้งต่อคน จำแนกเป็น จำนวนครั้งเฉลี่ยของผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย 3.52 ครั้งต่อคน และจำนวนครั้งเฉลี่ยของผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างประเทศ 1.34 ครั้งต่อคน ดังในตารางที่ 2.8

ตารางที่ 2.8 สถานการณ์การท่องเที่ยวในจังหวัดศรีสะเกษ ปี 2547

รายการข้อมูล		ไทย	ต่างประเทศ	รวม
จำนวนผู้เยี่ยมเยือน		677,477	3,217	680,694
นักท่องเที่ยวนักทัศนาจร		412,476	674	413,150
นักทัศนาจร		265,001	2,543	267,544
จำนวนผู้เยี่ยมเยือนจำแนกตามพาหนะการเดินทาง		677,477	3,217	680,694
ประเภท	รถไฟ	235,683	93	235,776
การเดินทาง	รถโดยสารประจำทาง	46,747	101	46,848
	รถส่วนตัว	395,047	3,023	398,070
จำนวนนักท่องเที่ยวจำแนกตามประเภทที่พัก		412,476	674	413,150
โรงแรม/รีสอร์ท/เกสต์เฮาส์/บังกาโล		125,946	670	126,616
บ้านญาติ/เพื่อน		277,741	4	277,745
บ้านรับรองฯ		8,119	-	8,119
อื่น ๆ		670	-	670
ระยะเวลาพำนักรเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว(วัน)		3.02	1.15	3.02
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย/คน/วัน(บาท)		528.18	789.96	529.42
นักท่องเที่ยวนักทัศนาจร		550.07	877.30	549.72
นักทัศนาจร		494.11	766.81	496.70
รายได้(ล้านบาท)		816.15	2.63	818.78
นักท่องเที่ยวนักทัศนาจร		685.21	0.68	685.89
นักทัศนาจร		130.94	1.95	132.89
จำนวนครั้งเฉลี่ยของการเดินทางในรอบปี(ครั้ง)		3.52	1.34	3.51
นักท่องเที่ยวนักทัศนาจร		4.63	1.86	4.63
นักทัศนาจร		1.80	1.21	1.80

ที่มา : การสำรวจสถิติการท่องเที่ยวในประเทศของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ปี 2547

2.7.6 สถานการณ์การท่องเที่ยวในจังหวัดอุบลราชธานี ปี 2547

สถานการณ์การท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี ปี 2547 เมื่อเทียบกับปี 2546 โดยภาพรวมดีขึ้น มีผู้เยี่ยมเยือน เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.65 จำแนกเป็น นักท่องเที่ยว และนักทัศนาจร เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.91 และ 8.99 ตามลำดับ จำนวนผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.98 เนื่องจากการจัดการประชุม/สัมมนาในโรงแรมของหน่วยงานต่าง ๆ มากขึ้น

สถิติการท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี ปี 2547 มีผู้เยี่ยมเยือนรวมทั้งสิ้น 1,166,203 คน จำแนกเป็น นักท่องเที่ยว 949,140 คน ร้อยละ 81.39 และนักทัศนาจร 217,063 คน ร้อยละ 18.61 ในจำนวนผู้เยี่ยมเยือนทั้งหมดนี้ จำแนกเป็น ชาวไทย 1,120,722 คน ร้อยละ 96.10 และชาวต่างประเทศ 45,481 คน ร้อยละ 3.90 ดังในตารางที่ 2.9

ลักษณะการเดินทางของผู้เยี่ยมเยือนที่เดินทางมาเยือนจังหวัดอุบลราชธานี โดยจำแนกเป็น เดินทางมาเอง 1,155,407 คน ร้อยละ 99.07 และเดินทางมากับบริษัทนำเที่ยว 10,796 คน ร้อยละ 0.93

ประเภทพาหนะที่ผู้เยี่ยมเยือนใช้เดินทางมาเยือนจังหวัดอุบลราชธานี โดยเรียงตามลำดับร้อยละจากมากไปหาน้อย ดังนี้ รถส่วนตัว รถโดยสารประจำทาง (ทั้งรถธรรมดาและรถปรับอากาศ) รถไฟ และเครื่องบิน ร้อยละ 54.31, 20.36, 18.03 และ 7.30 ตามลำดับ ดังในตารางที่ 2.9

สำหรับประเภทสถานที่พักที่นักท่องเที่ยวเข้าพักแรมในจังหวัดอุบลราชธานี โดยเรียงตามลำดับร้อยละจากมากไปหาน้อย ดังนี้ บ้านญาติ/บ้านเพื่อน โรงแรม/รีสอร์ท/เกสต์เฮาส์/บังกาโล อื่น ๆ (เช่น หอพัก วัด และที่พักบริเวณแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น) และบ้านพักรับรองของทางราชการหรือเอกชน ร้อยละ 54.32, 40.09, 3.55 และ 2.04 ตามลำดับ ดังในตารางที่ 2.9

สถานการณ์การพักแรมจังหวัดอุบลราชธานี ปี 2547 เมื่อเทียบกับปี 2546 โดยภาพรวมดีขึ้น มีนักท่องเที่ยวเข้าพักโรงแรม/รีสอร์ท/เกสต์เฮาส์/บังกาโล เพิ่มขึ้นร้อยละ 14.14 ซึ่งเพิ่มขึ้นในโรงแรมกลุ่ม 2, 4 และ 5 ร้อยละ 13.16, 14.54 และ 14.52 ตามลำดับ นักท่องเที่ยวพักโรงแรมชาวไทย และชาวต่างประเทศ เพิ่มขึ้นร้อยละ 14.77 และ 0.73 ตามลำดับ เนื่องจากโรงแรมกลุ่ม 5 มีโรงแรมเปิดกิจการใหม่ 2 แห่ง และมีการจัดประชุม/สัมมนาในโรงแรมของหน่วยงานต่าง ๆ มากขึ้น

สถิติการพักแรมจังหวัดอุบลราชธานี ปี 2547 มีโรงแรม/รีสอร์ท/เกสต์เฮาส์/บังกาโล ซึ่งเป็นสถานบริการธุรกิจประเภทที่พักแรม 23 แห่ง ห้องพัก 1,819 ห้อง มีนักท่องเที่ยวเข้าพักในโรงแรม/รีสอร์ท/เกสต์เฮาส์/บังกาโล รวมทั้งสิ้น 380,468 คน จำแนกเป็น นักท่องเที่ยวชาวไทย 365,377 คน ร้อยละ 95.03 และชาวต่างประเทศ 15,091 คน ร้อยละ 3.97 อัตราการเข้าพักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวในโรงแรม/รีสอร์ท/เกสต์เฮาส์/บังกาโล ร้อยละ 48.90 ระยะเวลาพำนักรเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว 1.59 วันต่อคน และจำนวนคนพักเฉลี่ยต่อห้อง 1.77 คน

ระยะเวลาพำนักรเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวที่พักในจังหวัดอุบลราชธานี เท่ากับ 3.26 วันต่อคน จำแนกเป็น ระยะเวลาพำนักรเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวไทย 3.25 วันต่อคน และระยะเวลาพำนักรเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ 3.52 วันต่อคน ดังในตารางที่ 2.9

ค่าใช้จ่ายของผู้เยี่ยมเยือนที่นำมาใช้จ่ายเมื่อรวมทุกหมวดค่าใช้จ่าย ได้แก่ ค่าที่พัก ค่าอาหารและเครื่องดื่ม ค่าบริการเดินทางท่องเที่ยวภายในจังหวัด ค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึก ค่าใช้จ่ายบันเทิง และอื่น ๆ มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวัน 762.29 บาท จำแนกเป็น ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย 744.72 บาท และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างประเทศ 1,195.41 บาท เมื่อพิจารณาในภาพรวมในปี 2547 จังหวัดอุบลราชธานี มีรายได้จากการท่องเที่ยวรวมเป็นเงินทั้งสิ้น 2,467.04 ล้านบาท จำแนกเป็น รายได้จากการท่องเที่ยวของชาวไทย 2,341.94 ล้านบาท ร้อยละ 94.93 และรายได้จากการท่องเที่ยวของชาวต่างประเทศ 125.10 ล้านบาท ร้อยละ 5.07 ดังในตารางที่ 2.9

จำนวนครั้งที่ผู้เยี่ยมเยือนเดินทางมาเยือนจังหวัดอุบลราชธานีในรอบปี โดยเฉลี่ย 5.16 ครั้งต่อคน จำแนกเป็น จำนวนครั้งเฉลี่ยของผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย 5.28 ครั้งต่อคน และจำนวนครั้งเฉลี่ยของผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างประเทศ 2.21 ครั้งต่อคน ดังในตารางที่ 2.9

สถานการณ์การท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ปี 2547 เมื่อเทียบกับปี 2546 พบว่าทุกจังหวัดมีจำนวนผู้เยี่ยมเยือนเพิ่มสูงขึ้น โดยจังหวัดบุรีรัมย์มีอัตราการเพิ่มขึ้นของผู้เยี่ยมเยือนมากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 8.99 รองลงมาคือ จังหวัดนครราชสีมา จำนวนผู้เยี่ยมเยือนเพิ่มขึ้นคิดเป็น ร้อยละ 7.13 ในขณะที่จังหวัดที่มีอัตราการเพิ่มของผู้เยี่ยมเยือนน้อยที่สุด คือ จังหวัดชัยภูมิ จำนวนผู้เยี่ยมเยือนเพิ่มขึ้นคิดเป็น ร้อยละ 2.78

ตารางที่ 2.9 สถานการณ์การท่องเที่ยวในจังหวัดอุบลราชธานี ปี 2547

รายการข้อมูล		ไทย	ต่างประเทศ	รวม
จำนวนผู้เยี่ยมชมเยือน		1,120,722	45,481	1,166,203
นักท่องเที่ยวนักทัศนาจร		926,386	22,754	949,140
นักทัศนาจร		194,336	22,727	217,063
จำนวนผู้เยี่ยมชมเยือนจำแนกตามพาหนะการเดินทาง		1,120,722	45,481	1,166,203
ประเภทการเดินทาง	เครื่องบิน	79,032	6,112	85,144
	รถไฟ	209,363	913	210,276
	รถโดยสารประจำทาง	211,821	25,574	237,395
	รถส่วนตัว	620,506	12,882	633,388
จำนวนนักท่องเที่ยวจำแนกตามประเภทที่พัก		926,386	22,754	949,140
โรงแรม/รีสอร์ท/เกสต์เฮาส์/บังกาโล		365,377	15,091	380,468
บ้านญาติ/เพื่อน		510,523	5,061	515,584
บ้านรับรองฯ		19,288	80	19,368
อื่น ๆ		31,198	2,522	33,720
ระยะเวลาพำนักรเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว(วัน)		3.25	3.52	3.26
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย/คน/วัน(บาท)		744.72	1,195.41	762.29
นักท่องเที่ยวนักทัศนาจร		723.15	1,233.55	735.59
นักทัศนาจร		847.50	1,157.22	879.93
รายได้(ล้านบาท)		2,341.94	125.10	2,467.04
นักท่องเที่ยวนักทัศนาจร		2,177.24	98.80	2,276.04
นักทัศนาจร		164.70	26.30	191.00
จำนวนครั้งเฉลี่ยของการเดินทางในรอบปี(ครั้ง)		5.28	2.21	5.16
นักท่องเที่ยวนักทัศนาจร		5.13	1.76	5.05
นักทัศนาจร		5.97	2.66	5.62

ที่มา : การสำรวจสถิติการท่องเที่ยวในประเทศของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ปี 2547

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวทางในการพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรมเป็นแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ต่าง ๆ นั้นจำเป็นอย่างมากที่จะต้องพิจารณาถึงความพร้อมของพื้นที่ว่ามีมากเพียงใด และเหมาะสมในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวในรูปแบบใด เนื่องจากพื้นที่เกษตรกรรมกระจุกกระจายอยู่มาก ด้วยข้อจำกัดในด้านงบประมาณ กำลังคน เครื่องมือและเทคโนโลยีส่งผลให้ต้องคัดเลือกพื้นที่เกษตรกรรมที่มีศักยภาพหรือขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวสูงเพื่อให้สอดคล้องกับข้อจำกัดที่มีอยู่

การกำหนดตัวชี้วัดเพื่อประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ในการวิจัยครั้งนี้ ได้นำเอาแนวคิดและการกำหนดตัวชี้วัดจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องหลายแนวคิด ประกอบด้วย

ลักษณะเฉพาะของเกษตรกรรมที่สนับสนุนโครงข่ายการท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมา และพื้นที่ต่อเนื่อง (อร ศรีแพร : 2543) ได้กำหนดตัวชี้วัดในการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ดังนี้

1. คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว เป็นการพิจารณาสาระที่แท้จริงของพื้นที่เกษตรนั้น ๆ ซึ่งมีคุณค่าหรือความสำคัญในด้านต่าง ๆ ที่สามารถดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว มี 2 ประการ ซึ่งประกอบด้วย

- (1) สภาพกายภาพและชีวภาพ ได้แก่ พื้นที่เกษตรกรรมที่มีสภาพพื้นที่ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ รวมทั้ง ผลผลิต ที่เกิดจากกิจกรรมด้านการเกษตรที่มีจุดเด่น สามารถดึงดูดความสนใจของผู้มาเยือน
- (2) รูปแบบและเทคโนโลยี ได้แก่ แนวคิด ปรัชญา รูปแบบ ในการดำเนินการเกษตร รวมถึงสภาพชีวิต การใช้เทคโนโลยีทางการเกษตรที่มีเอกลักษณ์น่าสนใจให้เกิดการเดินทางมาเที่ยวชม

2. ความพร้อมของพื้นที่ เป็นการพิจารณาองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่จะรองรับผู้เยี่ยมชม โดยมีปัจจัย 5 ข้อ

- (1) สภาพการเข้าถึง ได้แก่ สภาพการคมนาคมที่เอื้อต่อการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวมากเพียงใด
- (2) สิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ สิ่งบริการขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการท่องเที่ยว เช่น บริการบ้านพัก บริการร้านอาหาร สาธารณูปการ
- (3) สภาพแวดล้อม ได้แก่ สภาพธรรมชาติ ระบบนิเวศ และสิ่งแวดล้อมใกล้เคียง
- (4) ขีดจำกัดในการรองรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ ข้อจำกัดต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้ามาท่องเที่ยว
- (5) การบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ มาตรการหรือการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวในรูปแบบของการจัดทำสื่อความหมาย การให้ความรู้ การจัดเตรียมด้านบุคลากรเพื่อบริการนักท่องเที่ยว

การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในอำเภอวังน้ำเขียวจังหวัดนครราชสีมา (นิตยา ธนพลเกียรติ : 2547) พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในความคิดเห็นของผู้ชำนาญการและผู้ทรงคุณวุฒิ เรียงตามลำดับจากคะแนนมากไปน้อย คือ การบริหาร การตลาด ทรัพยากรและการบริการ โดยปัจจัยแต่ละด้านประกอบด้วย

- (1) ด้านทรัพยากร ได้แก่ ความโดดเด่นและสภาพแวดล้อม การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว พาหนะที่เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และที่มาของกระบวนการผลิตด้านการเกษตร
- (2) ด้านการบริการ ได้แก่ การบริการโครงสร้างพื้นฐาน และการบริการทางการท่องเที่ยว
- (3) ด้านการบริหาร ได้แก่ ระเบียบปฏิบัติการเข้าชมแหล่งท่องเที่ยว การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว การรวมกลุ่มการเกษตร และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน
- (4) ด้านการตลาด ได้แก่ กิจกรรมการท่องเที่ยว สินค้าที่ระลึก การประชาสัมพันธ์ และการเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น

การกำหนดตัวชี้วัดศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมของสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย อ่างแล้ว) ได้กำหนดตัวชี้วัด ประกอบด้วย

- (1) ลักษณะของการทำเกษตรกรรม พิจารณาจากสภาพการทำการเกษตรที่ใช้เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวทางด้านการตลาด การผลิต วิถีชีวิต และธรรมชาติ
- (2) สิ่งดึงดูดใจ พิจารณาจากองค์ประกอบทางด้านการเกษตร มีความดึงดูดใจหรือจุดขายในเรื่องใด เช่น ด้านผลผลิต เทคโนโลยีการผลิต ภูมิปัญญา วัฒนธรรม และชุมชน
- (3) โครงสร้างพื้นฐาน พิจารณาในด้านโครงสร้างพื้นฐาน การเข้าถึง และการเอื้ออำนวยต่อการใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยว
- (4) การใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยว พิจารณาความมีศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวที่จะใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยวของคนในท้องถิ่น หรือสามารถจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับนานาชาติ
- (5) ความต้องการใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยว พิจารณาถึงความต้องการของเกษตรกรที่จะใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยว
- (6) การมีแหล่งท่องเที่ยวเสริม พิจารณาว่าในแหล่งพื้นที่เกษตรกรรมว่าในพื้นที่มีแหล่งท่องเที่ยวอื่น เสริมอยู่จะสามารถประกอบกัน เพื่อสร้างศักยภาพได้มากขึ้น
- (7) ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่การเกษตร ซึ่งมีบทบาทและใกล้ชิดเกษตรกร และมีโอกาสสัมผัสพื้นที่อย่างใกล้ชิด

2.9 สรุป

การทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาแนวความคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ซึ่งประกอบด้วย ขอบเขตและความหมายของการท่องเที่ยว องค์ประกอบของการท่องเที่ยว ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม รูปแบบของกิจกรรมที่ให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม แนวคิดในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม สถานการณ์การท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้เป็นพื้นฐานในการวางกรอบความคิดในการวิจัย เพื่อค้นหาแนวทางในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 บทนำ

วิธีดำเนินการวิจัย เกี่ยวข้องกับการศึกษากระบวนการในการจัดทำวิจัย เพื่อให้เป็นที่มาของข้อมูลในการสรุปผลเพื่อค้นหาคำตอบการวิจัย ประกอบด้วย กรอบความคิดในการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

3.2 กรอบความคิดในการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในบทที่ 2 เพื่อนำมาใช้เป็นพื้นฐานในการวางกรอบความคิดในการวิจัยดังนี้

3.2.1. ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม

จัดลำดับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มอีสานใต้ที่มีศักยภาพในการพัฒนา โดยประเมินศักยภาพในด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ด้านบริการการท่องเที่ยวและด้านตลาดการท่องเที่ยว ดังนี้

3.2.1.1 ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ปัจจัยที่ใช้ในการประเมินศักยภาพ ประกอบด้วย

1. ความโดดเด่นของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม
2. ลักษณะการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว
3. สภาพแวดล้อมและทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยว

3.2.1.2 ด้านบริการการท่องเที่ยว ปัจจัยที่ใช้ในการประเมินศักยภาพ ประกอบด้วย

1. การบริการด้านที่พักในแหล่งท่องเที่ยว
2. การบริการด้านร้านอาหารและเครื่องดื่มในแหล่งท่องเที่ยว
3. ระบบการให้ความรู้และสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยว

4. สิ่งอำนวยความสะดวกอื่น เช่น ห้องน้ำ ที่จอดรถ และสาธารณูปโภคต่างๆ
5. ขีดจำกัดในการรองรับนักท่องเที่ยว
6. การบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว

3.2.1.3 ด้านตลาดการท่องเที่ยว

1. กิจกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว
2. การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว
3. ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก

3.2.2 ศึกษาด้านการตลาดท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม

โดยศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ประกอบด้วย โครงสร้างของนักท่องเที่ยว ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม

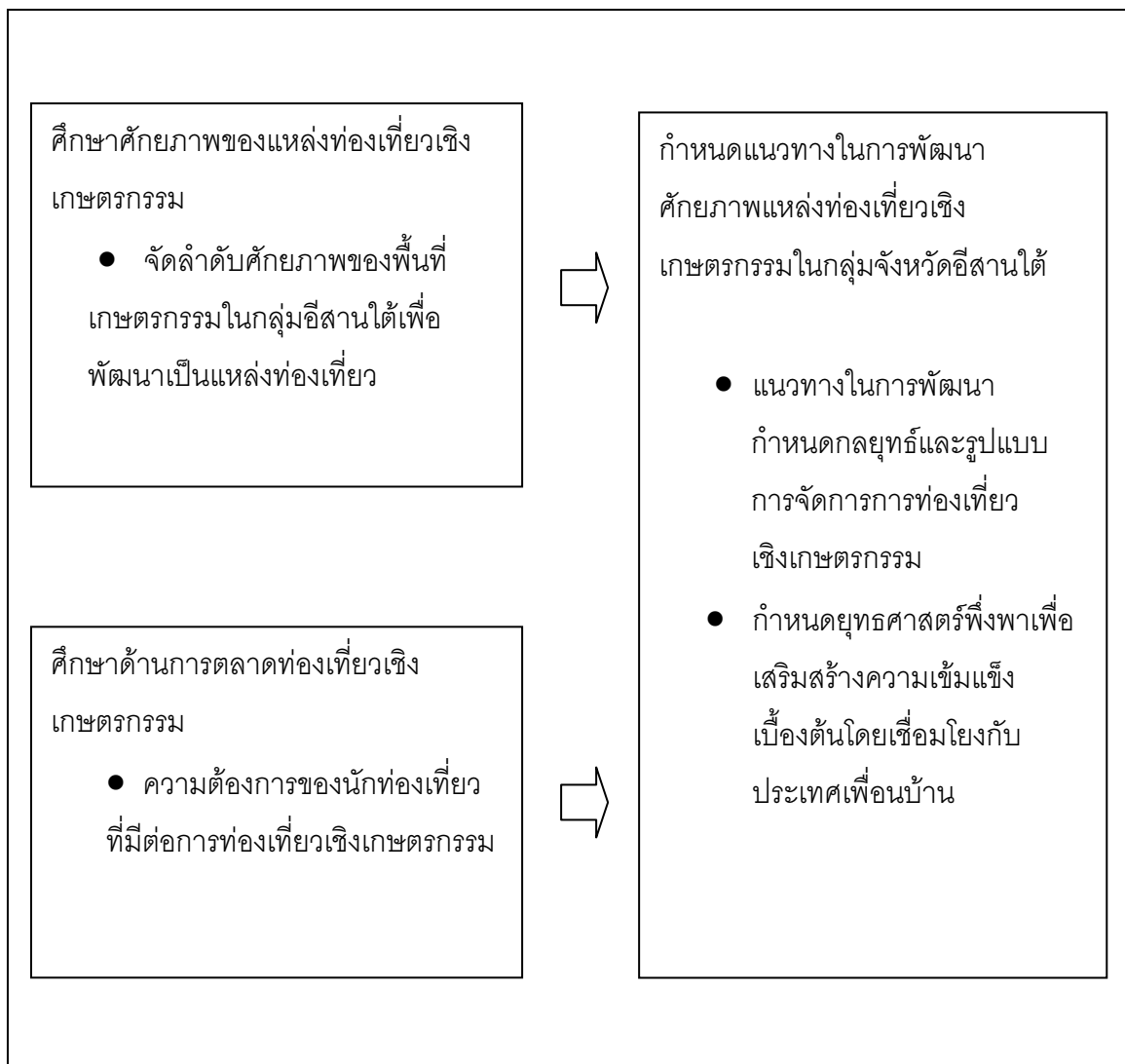
3.2.3 กำหนดแนวทางในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัด อีสานใต้ และยุทธศาสตร์พึงพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งเบื้องต้นโดยเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ โดยแนวทางต่างๆที่จะนำมาใช้จะต้องอยู่ภายใต้แนวคิดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน โดยแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมจะต้องสอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับกับตลาดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม และส่งเสริมการจัดการในระดับแหล่งท่องเที่ยว เช่น การจัดการด้านทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว ด้านการตลาดการท่องเที่ยว และด้านการบริการการท่องเที่ยว

ในระดับพื้นที่ เป็นการกำหนดแนวทางการจัดการท่องเที่ยวควรเพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาโดยรวม และมีการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมให้เข้มแข็งเพื่อเปลี่ยนสถานะเป็นธุรกิจชุมชนที่สามารถสร้างรายได้จนกลายเป็นอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่ชุมชนมีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวอย่างแท้จริงส่งผลให้เกิดการประสานกันของระบบเศรษฐกิจและเกิดการกระจายผลตอบแทนทางเศรษฐกิจได้ดียิ่งขึ้น

ในระดับประเทศ เป็นการกำหนดแนวทางเพื่อบ่มงูหายุทธศาสตร์ในการพึ่งพาด้านการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดอีสานใต้และประเทศเพื่อนบ้าน การประสานการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงและการประสานกันของแต่ละพื้นที่ จะช่วยเสริมศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยวของแต่ละประเทศให้มีศักยภาพสูงขึ้น

ภาพที่ 3.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ที่มา : จากการศึกษา

3.3 ระเบียบวิธีวิจัย

3.3.1 คำถามวิจัยข้อที่ 1 แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวหรือไม่ และอยู่ในระดับใด สามารถกำหนดระเบียบวิธีวิจัยได้ดังนี้

3.3.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการประเมินระดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมสามารถแบ่งกลุ่มประชากร ได้เป็น 2 กลุ่มตามเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

การสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในพื้นที่ ประชากร คือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และนักวิชาการที่มีประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยวและการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ได้แก่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย นักวิชาการสำนักงานเกษตรจังหวัด เจ้าหน้าที่ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการที่ปฏิบัติงานใน 6 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็นแบบมีจุดมุ่งหมาย (Purposive Sampling) โดยคณะผู้วิจัยเลือกตัวอย่างจังหวัดละ 4 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 24 คน

การสำรวจพื้นที่จริง ประชากร คือ พื้นที่เกษตรกรรมที่มีการจัดการพื้นที่ของตนเองและชุมชนของตนเองให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมแล้วในเขตพื้นที่อีสานใต้ กลุ่มตัวอย่าง คือ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ที่ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมเลือกทำการประเมินรวม 40 ตัวอย่าง

3.3.1.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย การสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในพื้นที่ และการสำรวจพื้นที่จริงโดยคณะผู้วิจัย

การสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในพื้นที่ เป็นการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และนักวิชาการที่มีประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยวและการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ได้แก่ เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวที่มีตำแหน่งหน้าที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว การส่งเสริมการท่องเที่ยว และเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร

ซึ่งรับผิดชอบในพื้นที่อีสานใต้ จำนวน 24 ท่าน ทั้งนี้ข้อมูลที่ต้องการได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของตัวชี้วัดด้านศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม และความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินศักยภาพในด้านต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในพื้นที่จังหวัดที่อยู่ในความรับผิดชอบว่าอยู่ในระดับใด ช่วงเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ สิงหาคม - พฤศจิกายน 2549

การสำรวจพื้นที่ เป็นการเก็บข้อมูลที่ได้จากการสำรวจพื้นที่จริงแบบประเมินผลรวดเร็ว โดยคณะผู้วิจัย เพื่อศึกษาเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของพื้นที่และการสอบถามข้อมูลทั่วไปของคนในพื้นที่ ช่วงเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ สิงหาคม 2549 - มกราคม 2550

3.3.1.3 เครื่องมือที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสอบถามนักวิชาการด้านการท่องเที่ยวเพื่อกำหนดค่าน้ำหนักของตัวชี้วัดแต่ละตัว และแบบสำรวจเพื่อประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม

แบบสอบถามนักวิชาการด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม เนื่องจากตัวชี้วัดในการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวไม่เท่ากัน ดังนั้นจึงได้จัดทำแบบสอบถามเพื่อให้นักวิชาการด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในพื้นที่ให้ค่าคะแนน เพื่อกำหนดค่าน้ำหนักของตัวชี้วัดแต่ละตัว โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ 5 คะแนน หมายถึง ตัวชี้วัดนั้นมีผลต่อศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมมากที่สุด 4 คะแนน ถึง 1 คะแนน หมายถึง ตัวชี้วัดนั้นมีผลต่อศักยภาพลดหลั่นลงมา จนกระทั่งถึง ไม่มีผลกระทบต่อศักยภาพเลย ดังภาคผนวก ข

แบบสำรวจเพื่อประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม การกำหนดแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาถึงศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในพื้นที่ เพื่อจัดลำดับศักยภาพในการพัฒนา ดังนั้นสิ่งสำคัญของการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม คือ การกำหนดตัวชี้วัดและการให้ค่าคะแนน โดยตัวชี้วัดและค่าคะแนนในแต่ละข้อ พิจารณาจากองค์ประกอบของการท่องเที่ยว สามารถสรุปตัวชี้วัดและการให้ค่าคะแนนได้ดังนี้

1) ตัวชี้วัดด้านทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

- ความโดดเด่นของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม

- คะแนน 3 เป็นแหล่งเกษตรกรรมที่มีความโดดเด่นหรือมีเอกลักษณ์เป็นพิเศษ ทั้งในด้านกายภาพ และวิถีชีวิตเกษตรกรรม
- คะแนน 2 เป็นแหล่งเกษตรกรรมที่มีความโดดเด่นหรือมีเอกลักษณ์ทางด้านกายภาพ และวิถีชีวิตเกษตรกรรมด้านใดด้านหนึ่ง
- คะแนน 1 เป็นแหล่งเกษตรกรรมที่สามารถพบเห็นได้ง่ายทั่วไป ทั้งในด้านกายภาพ และวิถีชีวิตเกษตรกรรม

- ลักษณะการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

- คะแนน 3 ผิวถนนใช้ได้ทุกฤดูกาล สภาพดี เข้าถึงได้ง่าย ใช้เวลาเดินทางจากแหล่งท่องเที่ยวหลักของจังหวัดไม่เกิน 30 นาที
- คะแนน 2 ผิวถนนใช้ได้ทุกฤดูกาล สภาพพอใช้ ใช้เวลาเดินทางจากแหล่งท่องเที่ยวหลักของจังหวัด 30-45 นาที
- คะแนน 1 ผิวถนนใช้ได้บางฤดูกาล สภาพไม่ดี เข้าถึงได้ยาก ใช้เวลาเดินทางจากแหล่งท่องเที่ยวหลักของจังหวัด มากกว่า 45 นาที

- สภาพแวดล้อมและทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยว

- คะแนน 3 มีสภาพแวดล้อมในแหล่งและบริเวณข้างเคียงดี มีทัศนียภาพที่สวยงาม
- คะแนน 2 มีสภาพแวดล้อมในแหล่งดี แต่อาจถูกรบกวนจากบริเวณใกล้เคียงบ้าง ทัศนียภาพของพื้นที่ค่อนข้างดี
- คะแนน 1 มีสภาพแวดล้อมในแหล่งและบริเวณข้างเคียงที่ไม่ดี และทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยวไม่สวยงามหรือเสื่อมโทรม

2) ตัวชี้วัดด้านบริการการท่องเที่ยว

- การบริการด้านที่พักในแหล่งท่องเที่ยว

- คะแนน 3 มีที่พักบริการสำหรับนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะ
- คะแนน 2 มีที่พักบริการ พักรวมกับเกษตรกรในพื้นที่ (ฟาร์มสเตย์หรือโฮมสเตย์)
- คะแนน 1 ไม่มีที่พักบริการ

- การบริการด้านร้านอาหารและเครื่องดื่มในแหล่งท่องเที่ยว

- คะแนน 3 มีร้านอาหารที่ได้มาตรฐาน เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวและใช้ผลผลิตในพื้นที่เพื่อประกอบอาหาร
- คะแนน 2 มีร้านอาหารที่มีมาตรฐานในระดับปานกลาง หรือไม่เพียงพอต่อการรองรับจำนวนนักท่องเที่ยว
- คะแนน 1 ไม่มี หรือ มีร้านอาหารที่ไม่มีมาตรฐานในแหล่งท่องเที่ยว

- ระบบการให้ความรู้และสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยว

- คะแนน 3 มีมัคคุเทศก์ ระบบป้ายสื่อความหมายและป้ายแสดงข้อมูลที่ดี
- คะแนน 2 ไม่มีมัคคุเทศก์ แต่มีระบบป้ายสื่อความหมายและป้ายแสดงข้อมูลที่ดี
- คะแนน 1 ไม่มีหรือมีระบบป้ายสื่อความหมายบ้างเล็กน้อย

- สิ่งอำนวยความสะดวกอื่น เช่น ห้องน้ำ ที่จอดรถ และสาธารณูปโภคต่างๆ

- คะแนน 3 มีสิ่งอำนวยความสะดวกทุกอย่างพร้อม และอยู่ในสภาพที่ดี
- คะแนน 2 มีสิ่งอำนวยความสะดวกเท่าที่จำเป็น และอยู่ในสภาพพอใช้
- คะแนน 1 ขาดสิ่งอำนวยความสะดวก และต้องใช้บริการจากชุมชนอื่นใกล้เคียง

- ขีดจำกัดในการรองรับนักท่องเที่ยว

- คะแนน 3 มีข้อจำกัดน้อย สามารถเข้าชมได้โดยไม่ต้องขออนุญาตล่วงหน้า และเข้าเที่ยวชมได้ตลอดทั้งปี
- คะแนน 2 มีข้อจำกัดในบางเรื่อง เช่น ต้องขออนุญาตล่วงหน้าก่อนเข้าชม หรืออาจเข้าชมได้ในบางฤดูกาล
- คะแนน 1 มีข้อจำกัดมาก เช่น ต้องขออนุญาตล่วงหน้าก่อนเข้าชม และเข้าชมได้ในบางฤดูกาล

- การบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว

- คะแนน 3 มีบุคลากรทางการท่องเที่ยวและมาตรการในการรองรับนักท่องเที่ยวอย่างมีระบบ
- คะแนน 2 ขาดบุคลากรทางการท่องเที่ยวหรือขาดมาตรการในการรองรับนักท่องเที่ยวอย่างใดอย่างหนึ่ง
- คะแนน 1 ขาดบุคลากรทางการท่องเที่ยวและมาตรการในการรองรับนักท่องเที่ยว

3) ตัวชี้วัดด้านการตลาดการท่องเที่ยว

- กิจกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว

- คะแนน 3 มีกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างหลากหลาย เช่น การขับรถ ATV การพายเรือ
ชมสวน การเก็บผลผลิตด้วยตนเอง
- คะแนน 2 มีกิจกรรมการท่องเที่ยวบางอย่าง เช่น การจำหน่ายผลผลิต หรือร่วมใน
กระบวนการผลิต
- คะแนน 1 ขาดกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยอนุญาตให้เพียงเยี่ยมชมหรือซื้อผลผลิต
เท่านั้น

- การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว

- คะแนน 3 มีการประชาสัมพันธ์ทั้งในและนอกพื้นที่ โดยใช้สื่อหลายรูปแบบ
- คะแนน 2 มีการประชาสัมพันธ์ในพื้นที่ โดยใช้สื่อประเภทสิ่งพิมพ์ และป้ายโฆษณา
- คะแนน 1 ใช้ประชาสัมพันธ์แบบปากต่อปากโดยนักท่องเที่ยว

- ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก

- คะแนน 3 มีสินค้าหลากหลาย ทั้งสินค้าเกษตรกรรมและสินค้าอื่น ทั้งสดและแปรรูป
จากแหล่งผลิตในพื้นที่และแหล่งอื่น
- คะแนน 2 มีสินค้าไม่มากรายการ เช่น สินค้าเกษตรกรรมเป็นสินค้าสดและแปรรูป
จากแหล่งผลิตในพื้นที่
- คะแนน 1 ไม่มี หรือ มีแผงขายสินค้าเกษตรสดจากแหล่งผลิตในพื้นที่

จากตัวชี้วัดทั้ง 3 ด้าน คณะผู้วิจัยได้จัดทำแบบสำรวจศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ดังภาคผนวก ค โดยสอบถามจากนักวิชาการด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในพื้นที่ และจากการสำรวจพื้นที่จริงของคณะผู้วิจัย เพื่อรวบรวมข้อมูลสำหรับการประเมินศักยภาพและจัดลำดับความสำคัญในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม โดยการประเมินศักยภาพนี้ได้ทำการประเมินศักยภาพแยกตามประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมทั้ง 2 ประเภท ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวเกษตรประเภทชุมชนหรือหมู่บ้านท่องเที่ยวการเกษตร และแหล่งท่องเที่ยวเกษตรประเภทรายบุคคลหรือรายกิจกรรม

สำหรับการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมประเภทเทศกาล หรือ ปรากฏการณ์ ได้ปรับปรุงนำหลักเกณฑ์ข้างต้นมาใช้โดยพิจารณาจากปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถสรุปตัวชี้วัดและการให้ค่าคะแนนได้ดังนี้

- จำนวนนักท่องเที่ยวและผู้สนใจที่เข้าร่วมชมงานเทศกาล

คะแนน 3	จำนวนนักท่องเที่ยวและผู้สนใจเข้าร่วมชมงานมาก
คะแนน 2	จำนวนนักท่องเที่ยวและผู้สนใจเข้าร่วมชมงานปานกลาง
คะแนน 1	จำนวนนักท่องเที่ยวและผู้สนใจเข้าร่วมชมงานน้อย

- บทบาทการท่องเที่ยวของงานเทศกาล

คะแนน 4	เป็นงานเทศกาลที่จัดขึ้นในระดับนานาชาติ สามารถใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศได้
คะแนน 3	เป็นงานเทศกาลที่จัดขึ้นในระดับประเทศ สามารถใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยจากภาคอื่นๆ ได้
คะแนน 2	เป็นงานเทศกาลที่จัดขึ้นในระดับจังหวัด สามารถใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวภายในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้
คะแนน 1	เป็นงานเทศกาลที่จัดขึ้นในระดับท้องถิ่น สามารถใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวภายในชุมชน

3.3.1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ มีขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

- 1) การกำหนดค่าถ่วงน้ำหนักของตัวชี้วัดแต่ละตัว ใช้วิธีการให้คะแนนความสำคัญตัวชี้วัดแต่ละตัว โดยนักวิชาการด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในพื้นที่
- 2) นำค่าคะแนนความสำคัญของแต่ละตัวชี้วัดที่ได้จากข้อ 1) มาหาค่าเฉลี่ย จึงจะได้ค่าถ่วงน้ำหนักของตัวชี้วัดแต่ละตัว ดังนี้

1) ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว

1.1) ความโดดเด่นของแหล่งท่องเที่ยว	มีค่าถ่วงน้ำหนัก	4.38
1.2) ลักษณะการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	มีค่าถ่วงน้ำหนัก	4.04
1.3) สภาพแวดล้อมและทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยว	มีค่าถ่วงน้ำหนัก	4.42

2) ด้านบริการการท่องเที่ยว

2.1) การบริการด้านที่พัก	มีค่าถ่วงน้ำหนัก	3.42
2.2) การบริการของร้านอาหารและเครื่องดื่ม	มีค่าถ่วงน้ำหนัก	3.58
2.3) ระบบการให้ความรู้และสื่อความหมาย	มีค่าถ่วงน้ำหนัก	3.71
2.4) สิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เช่น ที่จอดรถ ห้องน้ำ ฯลฯ	มีค่าถ่วงน้ำหนัก	3.88
2.5) ขีดจำกัดในการรองรับนักท่องเที่ยว	มีค่าถ่วงน้ำหนัก	3.83
2.6) การบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว	มีค่าถ่วงน้ำหนัก	3.63

3) ด้านการตลาดการท่องเที่ยว

3.1) กิจกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว	มีค่าถ่วงน้ำหนัก	3.67
3.2) การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว	มีค่าถ่วงน้ำหนัก	3.96
3.3) ร้านจำหน่ายของที่ระลึก	มีค่าถ่วงน้ำหนัก	3.50

จากผลการประเมินความสำคัญของแต่ละตัวชี้วัดในความเห็นของนักวิชาการด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ พบว่า ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวมีผลต่อศักยภาพทางการท่องเที่ยวมากที่สุด โดยนักวิชาการเชื่อว่าสภาพแวดล้อมและศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเป็นปัจจัยที่สำคัญเนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ เดินทางท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ และมีกิจกรรมการท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่ๆ ดังนั้น สภาพแวดล้อม และความสวยงามของพื้นที่เกษตรกรรมจึงเป็นปัจจัยในการดึงดูดนักท่องเที่ยวเพื่อเดินทางไปแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม

3) ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ด้วยสมการถ่วงน้ำหนักจากการนำค่าถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยของนักวิชาการในพื้นที่ คูณกับค่าคะแนนที่ได้จากการประเมินแหล่งท่องเที่ยวจากแบบสำรวจศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม แล้วนำผลคูณของคะแนนทั้งหมดบวกกันหารด้วย 5 จะได้ค่าคะแนนศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง

4) นำค่าคะแนนรวมที่มากที่สุดลบด้วยค่าคะแนนรวมที่น้อยที่สุด หารด้วยจำนวนช่วงเพื่อคำนวณหาอันตรภาคชั้น ในแต่ละประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม โดยกำหนดออกเป็น 3 ช่วง คือ ศักยภาพสูง ศักยภาพปานกลาง และศักยภาพต่ำ

5) จัดลำดับการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ด้วยการจัดลำดับคะแนน โดยแบ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่มีศักยภาพสูง ศักยภาพปานกลาง และศักยภาพต่ำ

3.3.2 คำถามวิจัยข้อที่ 2 ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้เป็นอย่างไร สามารถกำหนดระเบียบวิธีวิจัยได้ดังนี้

3.3.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการสำรวจความต้องการของนักท่องเที่ยว คือ นักท่องเที่ยวทั้งหมดที่เดินทางมาท่องเที่ยวใน 6 จังหวัด จึงใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ โดยเก็บตัวอย่างจำนวน 416 ตัวอย่าง

3.3.2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการสำรวจโดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ จำนวน 416 ชุด ทั้งนี้ข้อมูลที่ต้องการได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวที่บ่งบอกพฤติกรรม และความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม เพื่อนำไปใช้ประกอบการกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ให้สอดคล้องกับความต้องการมากยิ่งขึ้น ช่วงเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ธันวาคม 2549 - เมษายน 2550

3.3.2.3 เครื่องมือที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ดังภาคนวกร การสร้างแบบสอบถามความต้องการของนักท่องเที่ยวนี้ได้มีการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และได้้นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดสอบก่อนนำไปเก็บในพื้นที่จริง จำนวน 30 ชุด โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปท่องเที่ยวยังชุมชนศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งเป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมประเภทเกษตรผสมผสาน จำนวน 15 ชุด และนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมบ้านชำดามย์ อ.กันทรลักษ์ จ.ศรีสะเกษ จำนวน 15 ชุด ซึ่งแบบสอบถามนี้สามารถแบ่งออกได้ เป็น 2 ส่วน ดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว ได้แก่ ข้อมูลด้านเพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยว ได้แก่ ความถี่ในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม รูปแบบการเดินทาง ลักษณะการพักค้างคืน การหาข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว เหตุผลในการเลือกสถานที่ท่องเที่ยว และกิจกรรมที่ต้องการให้มีในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม

3.3.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมด้วยการคำนวณทางคณิตศาสตร์และสถิติ ได้แก่ การกระจายจำนวนในแต่ละกลุ่มความถี่ (Frequency) เพื่อแสดงจำนวนของตัวแปร และการกระจายส่วนร้อย (Percent) เพื่อแสดงให้เห็นสัดส่วนหรืออัตราส่วนของตัวแปร

3.3.3 คำถามวิจัยข้อที่ 3 และ ข้อที่ 4 แนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวควรเป็นอย่างไร และแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์พึงพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งเบื้องต้นโดยเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านควรเป็นอย่างไร

3.3.3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการจัดประชุมกลุ่มย่อยเพื่อระดมความคิดเห็น โดยผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วยนักวิจัย ผู้ใช้งานวิจัย และผู้เกี่ยวข้อง เพื่อทำการประมวลผล สรุปเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ และแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์พึ่งพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งเบื้องต้นโดยเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน ช่วงเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ พฤษภาคม 2550

3.3.3.2 เครื่องมือที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

การประชุมกลุ่มย่อยเพื่อระดมความคิดเห็น ซึ่งคณะผู้วิจัยเชิญ ผู้ใช้งานวิจัย และผู้เกี่ยวข้องเพื่อทำการประชุมประมวลผลและสรุปเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ โดยคณะผู้วิจัยจะจัดเตรียมข้อมูล ข้อคำถาม และอุปกรณ์ในการบันทึกภาพและเสียง เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสรุปรวบรวมโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

3.4 สรุป

วิธีดำเนินการวิจัยที่นำมาใช้ในกระบวนการจัดทำวิจัยเพื่อหาแนวทางการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ประกอบด้วย การสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในพื้นที่ และการสำรวจพื้นที่โดยคณะผู้วิจัย เพื่อประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม การเก็บแบบสอบถามเพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ และการจัดประชุมกลุ่มย่อย เพื่อระดมความคิดเห็นหาข้อสรุปแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ และแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์พึ่งพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งเบื้องต้น โดยเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน

บทที่ 4

ผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

4.1 บทนำ

จากวิธีการศึกษาที่ได้กล่าวถึงในบทที่ 3 สามารถสรุปผลการศึกษา การประเมินศักยภาพ เพื่อจัดลำดับความศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ รวมถึง การศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม เพื่อเป็นหลักในการ กำหนดแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้

4.2 ผลการศึกษา

4.2.1 คำถามวิจัยข้อที่ 1 แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้มี ศักยภาพทางการท่องเที่ยวหรือไม่ และอยู่ในระดับใด โดยมีผลการศึกษาดังนี้

การประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ซึ่งการ จัดลำดับพื้นที่เกษตรกรรมในกลุ่มอีสานใต้ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิง เกษตรกรรมได้ ซึ่งประเมินด้วยวิธีการสำรวจพื้นที่จริง และการสัมภาษณ์นักวิชาการในพื้นที่ การพิจารณาค่าคะแนนศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว โดยตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินศักยภาพ ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ด้านบริการการท่องเที่ยวและด้านตลาดการ ท่องเที่ยว โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ปัจจัยที่ใช้ในการประเมินศักยภาพ ประกอบด้วย

1.1 ความโดดเด่นของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม

1.2 ลักษณะการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

1.3 สภาพแวดล้อมและทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยว

2. ด้านบริการการท่องเที่ยว ปัจจัยที่ใช้ในการประเมินศักยภาพ ประกอบด้วย

- 2.1 การบริการด้านที่พักในแหล่งท่องเที่ยว
- 2.2 การบริการด้านร้านอาหารและเครื่องดื่มในแหล่งท่องเที่ยว
- 2.3 ระบบการให้ความรู้และสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยว
- 2.4 สิ่งอำนวยความสะดวกอื่น เช่น ห้องน้ำ ที่จอดรถ และสาธารณูปโภคต่างๆ
- 2.5 ขีดจำกัดในการรองรับนักท่องเที่ยว
- 2.6 การบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว

3. ด้านตลาดการท่องเที่ยว

- 3.1 กิจกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว
- 3.2 การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว
- 3.3 ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก

เนื่องจากในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้มีขนาดใหญ่ครอบคลุมพื้นที่ 47,690,011 ไร่ หรือ 76,304,018 ตารางกิโลเมตร ซึ่งมีพื้นที่ทำการเกษตร รวมทั้งสิ้น 28,878,750 ไร่ หรือ 46,206,000 ตารางกิโลเมตร ทำให้การสำรวจพื้นที่เกษตรกรรมไม่สามารถจัดทำได้ทั้งหมด จึงได้คัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่เปิดดำเนินการแล้วจากคำแนะนำของนักวิชาการทางด้านการเกษตร และท่องเที่ยวในพื้นที่ รวมแหล่งท่องเที่ยวทางการเกษตรที่สำรวจใน 6 จังหวัด รวม 40 แหล่ง ดังนี้

1. จังหวัดชัยภูมิ ได้แก่		
	1.1	แหล่งท่องเที่ยวเกษตรประเภทชุมชนหรือหมู่บ้านท่องเที่ยวการเกษตร
	1.1.1	หมู่บ้านเขว้า ต.ลุ่มผักชี อ.บ้านเขว้า
	1.1.2	หมู่บ้านไหมไทยเฉลิมพระเกียรติ บ้านเลี้ยวน้อย อ.เมือง
	1.1.3	หมู่บ้านค่าน้อย อ.เมือง
	1.2	แหล่งท่องเที่ยวเกษตรประเภทรายบุคคลหรือรายกิจกรรม
	1.2.1	สวนส้มโอ ต.โนนทอง อ.โนนสมบูรณ์
	1.2.2	สวนไม้แคระ อ.เทพสถิต
	1.2.3	ไร่องุ่น หมู่บ้านวะตะแบก อ.เทพสถิต
2. จังหวัดนครราชสีมา ได้แก่		
	2.1	แหล่งท่องเที่ยวเกษตรประเภทเทศกาลหรือปรากฏการณ์
	2.1.1	เทศกาลน้อยหน้าและของดีอำเภopakช่อง
	2.1.2	เทศกาลวันลำใยอินทรีย์ และของดีเมืองสีคิ้ว
	2.1.3	เทศกาลเบญจมาศบานในม่านหมอก
	2.1.4	เทศกาลกินเข้าคำของดีอำเภอสองเนิน
	2.2	แหล่งท่องเที่ยวเกษตรประเภทชุมชนหรือหมู่บ้านท่องเที่ยวการเกษตร
	2.2.1	หมู่บ้านชัยใต้ ต.พญาเย็น อ.ปากช่อง
	2.2.2	หมู่บ้านโนนสมบูรณ์ อ.ปากช่อง
	2.2.3	หมู่บ้านวังเกษตร อ.ปากช่อง
	2.2.4	หมู่บ้านพวงพยอม อ.ขามทะเลสอ
	2.2.5	หมู่บ้านไทยสามัคคี อ.วังน้ำเขียว
	2.2.6	หมู่บ้านหนองบัว อ.สีคิ้ว
	2.3	แหล่งท่องเที่ยวเกษตรประเภทรายบุคคลหรือรายกิจกรรม
	2.3.1	สวนผักลุงไกร อ.วังน้ำเขียว
	2.3.2	สวนเบญจมาศวิภา อ.วังน้ำเขียว
	2.3.3	ฟาร์มโชคชัย อ.ปากช่อง
	2.3.4	สวนสวยคุณต่อ อ.วังน้ำเขียว

	2.3.5	สวนจินดาพงษ์ อ.วังน้ำเขียว
	2.3.6	สวนสุชาดา อ.วังน้ำเขียว
	2.3.7	สวนเมืองพร อ.สีคิ้ว
3. จังหวัดบุรีรัมย์ ได้แก่		
	3.1	แหล่งท่องเที่ยวเกษตรประเภทชุมชนหรือหมู่บ้านท่องเที่ยวการเกษตร
	3.1.1	ชุมชนหม่อนไหมตาเป๊ก อ.เฉลิมพระเกียรติ
	3.1.2	หมู่บ้านปลูกไม้ผล อ.โนนสุวรรณ
4. จังหวัดสุรินทร์ ได้แก่		

4.1 แหล่งท่องเที่ยวเกษตรประเภทเทศกาลหรือปรากฏการณ์

4.1.1 เทศกาลงานช้าง อ.เมือง

	4.2	แหล่งท่องเที่ยวเกษตรประเภทชุมชนหรือหมู่บ้านท่องเที่ยวการเกษตร
	4.2.1	หมู่บ้านท่องเที่ยวตำบลสวาย อ.เมือง
	4.2.2	สำนักงานหม่อนไหม อ.เมือง
	4.2.3	หมู่บ้านสามโคก อ.เขวาสินรินทร์
5. จังหวัดศรีสะเกษ ได้แก่		

5.1 แหล่งท่องเที่ยวเกษตรประเภทเทศกาลหรือปรากฏการณ์

5.1.1 เทศกาลเงาะ-ทุเรียน ของดีศรีสะเกษ

5.1.2 เทศกาลของดีศรีขุนหาญ

5.1.3 เทศกาลวันหอม-กระเทียมดี ศรีสะเกษ

5.1.4 งานหอมแดงชุมคำ

	5.2	แหล่งท่องเที่ยวเกษตรประเภทชุมชนหรือหมู่บ้านท่องเที่ยวการเกษตร
	5.2.1	ชุมชนบ้านศรีชะอโคก อ.กันทรลักษ์
	5.2.2	หมู่บ้านท่องเที่ยวบ้านชำตารมย์ อ.กันทรลักษ์
	5.2.3	หมู่บ้านท่องเที่ยวบ้านชำม่วง อ.กันทรลักษ์
	5.3	แหล่งท่องเที่ยวเกษตรประเภทรายบุคคลหรือรายกิจกรรม
	5.3.1	สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์

6. จังหวัดอุบลราชธานี ได้แก่

6.1 แหล่งท่องเที่ยวเกษตรประเภทเทศกาลหรือปรากฏการณ์

6.1.1 งานเกษตรแห่งชาติ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

	6.2 แหล่งท่องเที่ยวเกษตรประเภทชุมชนหรือหมู่บ้านท่องเที่ยวการเกษตร
6.2.1	หมู่บ้านท่องเที่ยวตำบลบุญเปือย อ.น้ำยืน
6.2.2	หมู่บ้านท่องเที่ยวบ้านปะอาว

**ผลการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้
แบ่งได้ดังนี้**

4.2.1 ผลการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมประเภทเทศกาลหรือปรากฏการณ์

4.2.2 ผลการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมประเภทรายบุคคลหรือรายกิจกรรม และประเภทชุมชนหรือหมู่บ้านท่องเที่ยวการเกษตร

4.2.2.1 จำแนกตามประเภทแหล่งท่องเที่ยว

ชุมชนหรือหมู่บ้านท่องเที่ยวการเกษตร

รายบุคคลหรือรายกิจกรรม

4.2.2.2 จำแนกตามกลุ่มของนักท่องเที่ยว

กลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไป

กลุ่มนักท่องเที่ยวที่สนใจศึกษาด้านเกษตรกรรมเป็นพิเศษ

4.2.2.3 จำแนกตามผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร

กลุ่มไม้ดอกไม้ประดับ

กลุ่มเกษตรผสมผสาน

กลุ่มไม้ผล

กลุ่มสวนผัก

กลุ่มปศุสัตว์

4.2.1 ผลการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมประเภทเทศกาลหรือปรากฏการณ์ จากผลการประเมินศักยภาพเทศกาลท่องเที่ยวทางการเกษตร จำนวน 10 งาน

เทศกาลที่มีค่าคะแนนสูงสุดเท่ากับ 7.00 คะแนน คะแนนต่ำสุด 2.00 คะแนน ระดับคะแนนเฉลี่ย 4.80 คะแนน และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.87 จากค่าคะแนนดังกล่าวสามารถจัดกลุ่มตามค่าคะแนนศักยภาพ โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มดังนี้

- กลุ่มศักยภาพต่ำ มีค่าคะแนนระหว่าง 2.00 – 3.67 จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 30.0

- กลุ่มศักยภาพปานกลาง มีค่าคะแนนระหว่าง 3.68 – 5.34 จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 30.0

- กลุ่มศักยภาพสูง มีค่าคะแนนระหว่าง 5.35 – 7.00 จำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 40.0

จากผลการประเมินพบว่า งานเทศกาลที่จัดขึ้นส่วนใหญ่เป็นการจัดงานระดับท้องถิ่นหรือระดับจังหวัด ซึ่งนักท่องเที่ยวหรือผู้สนใจเข้าชมงานส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่ หรือคนภายในภาคอีสาน ทำให้ปริมาณนักท่องเที่ยวที่เข้าชมงานมีไม่มากนัก ทั้งนี้กิจกรรมส่วนใหญ่ที่จัดให้มีเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว ได้แก่ กิจกรรมการแข่งขัน การประกวดสินค้าเกษตร และการจำหน่ายผลิตผลทางการเกษตร

ตารางแสดงการจัดกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมประเภทเทศกาลหรือปรากฏการณ์ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.1 และรายละเอียดผลการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมประเภทเทศกาลหรือปรากฏการณ์ ดังแสดงในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.1 ตารางแสดงการจัดกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมประเภทเทศกาลหรือปรากฏการณ์

ประเภทเทศกาลหรือปรากฏการณ์	ช่วงคะแนน	จำนวน	ร้อยละ
ระดับศักยภาพต่ำ	2.00 – 3.67	3	30.00
ระดับศักยภาพปานกลาง	3.68 – 5.34	3	30.00
ระดับศักยภาพสูง	5.35 – 7.00	4	40.00
รวม		10	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.2 รายละเอียดผลการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมประเภทเทศกาลหรือปรากฏการณ์

ลำดับ	จังหวัด	ชื่อ - ที่ตั้ง	ค่าคะแนน	ระดับศักยภาพ
1	นครราชสีมา	เทศกาลน้อยหน้าและของดีอำเภอปากช่อง	7.00	สูง
2	นครราชสีมา	เทศกาลเบญจมาศบานในม่านหมอก	7.00	สูง
3	นครราชสีมา	เทศกาลวันลำไยอินทรีย์ และของดีเมืองสีคิ้ว	5.00	ปานกลาง
4	นครราชสีมา	เทศกาลกินเข้าคำของดีอำเภอสูงเนิน	3.00	ต่ำ
5	สุรินทร์	เทศกาลงานช้าง อ.เมือง	7.00	สูง
6	ศรีสะเกษ	เทศกาลเงาะ-ทุเรียน ของดีศรีสะเกษ	4.00	ปานกลาง
7	ศรีสะเกษ	เทศกาลวันหอม-กระเทียมดี ศรีสะเกษ	4.00	ปานกลาง
8	ศรีสะเกษ	เทศกาลของดีศรีขุนหาญ	3.00	ต่ำ
9	ศรีสะเกษ	งานหอมแดงชุมคำ	2.00	ต่ำ
10	อุบลราชธานี	งานเกษตรแห่งชาติ	6.00	สูง

ที่มา : จากการสำรวจ

4.2.2 ผลการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมประเภทรายบุคคลหรือรายกิจกรรม และประเภทชุมชนหรือหมู่บ้านท่องเที่ยวการเกษตร

จากการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมทั้งสองประเภท จำนวน 30 ราย เมื่อรวมค่าคะแนนทุกปัจจัยแล้ว แหล่งท่องเที่ยวที่มีค่าคะแนนสูงสุดเท่ากับ 26.93 คะแนน คะแนนต่ำสุด 13.07 คะแนน ระดับคะแนนเฉลี่ย 20.69 คะแนน และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.03 จากค่าคะแนนดังกล่าวสามารถจัดกลุ่มตามค่าคะแนนศักยภาพ โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มดังนี้

- กลุ่มศักยภาพต่ำ มีค่าคะแนนระหว่าง 13.07 – 17.69 จำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 40.00

- กลุ่มศักยภาพปานกลาง มีค่าคะแนนระหว่าง 17.70 – 22.31 จำนวน 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.33

- กลุ่มศักยภาพสูง มีค่าคะแนนระหว่าง จำนวน 22.32 – 26.93 จำนวน 8 ราย
คิดเป็นร้อยละ 26.67

ตารางแสดงการจัดกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมประเภท รายบุคคลหรือราย
กิจกรรม และประเภทชุมชนหรือหมู่บ้านท่องเที่ยวการเกษตร ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.3 และ
รายละเอียดผลการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมประเภทรายบุคคล หรือราย
กิจกรรม และประเภทชุมชนหรือหมู่บ้านท่องเที่ยวการเกษตร ดังแสดงในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.3 ตารางแสดงการจัดกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมประเภทรายบุคคลหรือราย
กิจกรรม และประเภทชุมชนหรือหมู่บ้านท่องเที่ยวการเกษตร

ประเภทรายบุคคลหรือรายกิจกรรม และ ประเภทชุมชนหรือหมู่บ้านท่องเที่ยวการเกษตร	ช่วงคะแนน	จำนวน	ร้อยละ
ระดับศักยภาพต่ำ	13.07-17.69	12	40.00
ระดับศักยภาพปานกลาง	17.70 – 22.31	10	33.33
ระดับศักยภาพสูง	22.32 – 26.93	8	26.67
รวม		30	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.4 รายละเอียดผลการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมประเภทรายบุคคลหรือรายกิจกรรม และประเภทชุมชนหรือหมู่บ้านท่องเที่ยว
การเกษตร

ลำดับ	จังหวัด	ชื่อ - ที่ตั้ง	ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว	ประเภทของกลุ่มนักท่องเที่ยว	ประเภทของผลิตภัณฑ์	ค่าคะแนน	ระดับศักยภาพ
1	ชัยภูมิ	หมู่บ้านเขว้า ต.ลุ่มผักชี อ.บ้านเขว้า	หมู่บ้านท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยวทั่วไป	สวนผัก	19.96	ปานกลาง
2	ชัยภูมิ	หมู่บ้านไหมไทยเฉลิมพระเกียรติบ้านเสียวน้อย	หมู่บ้านท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยวทั่วไป	เกษตรผสมผสาน	19.30	ปานกลาง
3	ชัยภูมิ	หมู่บ้านค่าน้อย อ.เมือง	หมู่บ้านท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยวการเกษตร	เกษตรผสมผสาน	23.28	สูง
4	ชัยภูมิ	ไร่จูงน หมู่บ้านวะตะแบก อ.เทพสถิต	รายบุคคล	นักท่องเที่ยวทั่วไป	ไม่ผล	26.74	สูง
5	ชัยภูมิ	สวนส้มโอ ตำบลโนนทอง อ.เกษตรสมบูรณ์	รายบุคคล	นักท่องเที่ยวการเกษตร	ไม่ผล	26.05	สูง
6	ชัยภูมิ	สวนไม้แคระ อ.เทพสถิต	รายบุคคล	นักท่องเที่ยวทั่วไป	ไม่ดอก/ไม้ประดับ	17.23	ต่ำ
7	นครราชสีมา	สวนผักลูกไกร อ.วังน้ำเขียว	รายบุคคล	นักท่องเที่ยวการเกษตร	สวนผัก	21.68	ปานกลาง
8	นครราชสีมา	หมู่บ้านพวงพยอม อ.ขามทะเลสอ	หมู่บ้านท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยวการเกษตร	สวนผัก	16.41	ต่ำ
9	นครราชสีมา	หมู่บ้านขี้ไต้ ต.พญาเย็น อ.ปากช่อง	หมู่บ้านท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยวการเกษตร	เกษตรผสมผสาน	25.37	สูง
10	นครราชสีมา	หมู่บ้านวงษ์เกษตร อ.ปากช่อง	หมู่บ้านท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยวการเกษตร	เกษตรผสมผสาน	13.07	ต่ำ
11	นครราชสีมา	สวนสวดยศุดต่อ อ.วังน้ำเขียว	รายบุคคล	นักท่องเที่ยวทั่วไป	เกษตรผสมผสาน	23.79	สูง
12	นครราชสีมา	หมู่บ้านไทยสามัคคี อ.วังน้ำเขียว	หมู่บ้านท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยวทั่วไป	เกษตรผสมผสาน	26.15	สูง

ตารางที่ 4.4 รายละเอียดผลการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมประเภทบุคคลหรือรายกิจกรรม และประเภทชุมชนหรือหมู่บ้าน
ท่องเที่ยวการเกษตร (ต่อ)

ลำดับ	จังหวัด	ชื่อ - ที่ตั้ง	ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว	ประเภทของกลุ่มนักท่องเที่ยว	ประเภทของผลผลิตทางการเกษตร	ค่าคะแนน	ระดับศักยภาพ
13	นครราชสีมา	ฟาร์มโชคชัย อ.ปากช่อง	รายบุคคล	นักท่องเที่ยวทั่วไป	เกษตรผสมผสาน	26.24	สูง
14	นครราชสีมา	หมู่บ้านหนองบัว อ.สีคิ้ว	หมู่บ้านท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยวทั่วไป	ไม่ผล	23.83	สูง
15	นครราชสีมา	สวนจินดาพงษ์ อ.วังน้ำเขียว	รายบุคคล	นักท่องเที่ยวทั่วไป	ไม่ผล	19.93	ปานกลาง
16	นครราชสีมา	หมู่บ้านโนนสมบูรณ์ อ.ปากช่อง	หมู่บ้านท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยวการเกษตร	ไม่ผล	14.79	ต่ำ
17	นครราชสีมา	สวนเบญจมาศ วิทยา อ.วังน้ำเขียว	รายบุคคล	นักท่องเที่ยวทั่วไป	ไม่ตก/ไม่ประดับ	23.14	สูง
18	นครราชสีมา	สวนเมืองพร อ.สีคิ้ว	รายบุคคล	นักท่องเที่ยวทั่วไป	ไม่ตก/ไม่ประดับ	26.93	สูง
19	นครราชสีมา	สวนสุชาดา อ.วังน้ำเขียว	รายบุคคล	นักท่องเที่ยวทั่วไป	ไม่ตก/ไม่ประดับ	20.15	ปานกลาง
20	บุรีรัมย์	ชุมชนหม่อนไหมตาเป๊ก อ.เฉลิมพระเกียรติ	หมู่บ้านท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยวทั่วไป	ผสมผสาน	17.01	ต่ำ
21	บุรีรัมย์	หมู่บ้านปลูกไม้ผล อ.โนนสุวรรณ	หมู่บ้านท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยวการเกษตร	ไม่ผล	13.85	ต่ำ
22	สุรินทร์	สำนักงานหม่อนไหม อ.เมือง	หมู่บ้านท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยวทั่วไป	เกษตรผสมผสาน	23.23	สูง
23	สุรินทร์	หมู่บ้านสามโคก อ.เขวาสินรินทร์	หมู่บ้านท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยวทั่วไป	เกษตรผสมผสาน	18.62	ปานกลาง
24	สุรินทร์	หมู่บ้านท่องเที่ยวตำบลสวาย อ.เมือง	หมู่บ้านท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยวการเกษตร	ไม่ผล	17.82	ปานกลาง

ตารางที่ 4.4 รายละเอียดผลการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมประเภทรายบุคคลหรือรายกิจกรรม และประเภทชุมชนหรือหมู่บ้านท่องเที่ยวการเกษตร (ต่อ)

ลำดับ	จังหวัด	ชื่อ - ที่ตั้ง	ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว	ประเภทของกลุ่มนักท่องเที่ยว	ประเภทของผลผลิตทางการเกษตร	ค่าคะแนน	ระดับศักยภาพ
25	ศรีสะเกษ	ชุมชนบ้านศรีชะอโศก อ.กันทรลักษณ์	หมู่บ้านท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยว	เกษตรผสมผสาน	23.20	สูง
26	ศรีสะเกษ	สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์	รายบุคคล	นักท่องเที่ยวทั่วไป	เกษตรผสมผสาน	20.97	ปานกลาง
27	ศรีสะเกษ	หมู่บ้านท่องเที่ยวบ้านข้าวตارมย์ อ.กันทรลักษณ์	หมู่บ้านท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยว	ไม่ผล	20.16	ปานกลาง
28	ศรีสะเกษ	หมู่บ้านท่องเที่ยวบ้านชำม่วง อ.กันทรลักษณ์	หมู่บ้านท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยว	ไม่ผล	16.13	ต่ำ
29	อุบลราชธานี	หมู่บ้านท่องเที่ยวบ้านปะอาว	หมู่บ้านท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยวทั่วไป	เกษตรผสมผสาน	18.58	ปานกลาง
30	อุบลราชธานี	หมู่บ้านท่องเที่ยวตำบลบุญเอย อ.น้ำยืน	หมู่บ้านท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยวทั่วไป	ไม่ผล	17.01	ต่ำ

ที่มา : จากการสำรวจ

จากผลการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมทั้งสองประเภท สามารถจำแนก ผลการประเมินได้ดังนี้

4.2.2.1 จำแนกผลการประเมินศักยภาพตามประเภทแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ซึ่งจำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ แหล่งท่องเที่ยวประเภทรายบุคคลหรือรายกิจกรรม และประเภทชุมชนหรือหมู่บ้านท่องเที่ยวการเกษตร พบว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมประเภทรายบุคคลนั้นมีระดับศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยว สูงกว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมประเภทชุมชนหรือหมู่บ้านท่องเที่ยวการเกษตร โดยระดับคะแนนศักยภาพเฉลี่ยเท่ากับ 23.05 คะแนน สูงกว่าแหล่งท่องเที่ยวประเภทชุมชนหรือหมู่บ้านท่องเที่ยวซึ่งมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 19.36 คะแนน นอกจากนี้แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมประเภทรายบุคคลหรือรายกิจกรรมส่วนใหญ่มีระดับศักยภาพสูง คิดเป็นร้อยละ 54.55 ในขณะที่แหล่งท่องเที่ยวประเภทชุมชนหรือหมู่บ้านท่องเที่ยวการเกษตรส่วนใหญ่มีระดับศักยภาพสูง คิดเป็น ร้อยละ 36.84

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาคะแนนศักยภาพแยกตามปัจจัยใหญ่ ๆ ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านทรัพยากร แหล่งท่องเที่ยว ด้านบริการการท่องเที่ยว และด้านการตลาดการท่องเที่ยว พบว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมประเภทรายบุคคลหรือรายกิจกรรมมีค่าศักยภาพทางด้านบริการการท่องเที่ยวสูงกว่าแหล่งท่องเที่ยวประเภทชุมชนหรือหมู่บ้านท่องเที่ยวการเกษตรถึงร้อยละ 26 ดังนั้นเมื่อพิจารณาโอกาสในการพัฒนาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวประเภทชุมชนหรือหมู่บ้านท่องเที่ยวการเกษตร จึงควรเร่งการปรับปรุงการบริการการท่องเที่ยวให้เพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว อาทิ สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ที่จอดรถ ห้องน้ำ และสาธารณูปโภคต่างๆ ให้มีทุกอย่างพร้อมและอยู่ในสภาพที่ดี จัดให้มีบุคลากรทางการท่องเที่ยวและมาตรการในการรองรับนักท่องเที่ยวอย่างมีระบบ เป็นต้น ซึ่งจะทำให้แหล่งท่องเที่ยวกลุ่มนี้สามารถพัฒนาศักยภาพให้เพิ่มสูงขึ้นต่อไป

ตารางแสดงการเปรียบเทียบผลการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม จำแนกตามประเภทแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 การเปรียบเทียบผลการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม จำแนกตามประเภทแหล่งท่องเที่ยว

รายการ	ประเภทรายบุคคลหรือ รายกิจกรรม	ประเภทชุมชนหรือ หมู่บ้านท่องเที่ยว การเกษตร	รวม
จำนวนแหล่งท่องเที่ยว (แหล่ง)	11	19	30
ระดับคะแนน (คะแนน)			
ค่าสูงสุด	26.93	26.15	26.93
ค่าต่ำสุด	17.23	13.07	13.07
ค่าเฉลี่ย	23.05	19.36	20.69
ค่าความแปรปรวน	3.28	3.89	4.03
ระดับศักยภาพ (ร้อยละ)			
ศักยภาพสูง	54.55	31.58	40.00
ศักยภาพปานกลาง	18.18	31.58	33.33
ศักยภาพต่ำ	27.27	36.84	26.67

ที่มา : จากการสำรวจ

4.2.2.2 จำแนกผลการประเมินศักยภาพตามกลุ่มนักท่องเที่ยว ซึ่งจำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่รองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไป และแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่รองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่สนใจศึกษาด้านเกษตรกรรมเป็นพิเศษ

พบว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่รองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไป มีระดับศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยว สูงกว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่รองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่สนใจศึกษาด้านเกษตรกรรมเป็นพิเศษ โดยระดับคะแนนศักยภาพเฉลี่ยเท่ากับ 21.60 คะแนน สูงกว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่รองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่สนใจศึกษาด้านเกษตรกรรมเป็นพิเศษ เท่ากับ 19.32 คะแนน นอกจากนี้แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่รองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไป มีระดับ ศักยภาพสูง คิดเป็นร้อยละ 38.89 ในขณะที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่รองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่สนใจศึกษาด้านเกษตรกรรมเป็นพิเศษ มีระดับศักยภาพสูงเพียงร้อยละ 33.33

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาคะแนนศักยภาพแยกตามปัจจัยใหญ่ ๆ ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านทรัพยากร แหล่งท่องเที่ยว ด้านบริการการท่องเที่ยว และด้านการตลาดการท่องเที่ยว พบว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่รองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไป มีค่าศักยภาพทางด้านการบริการท่องเที่ยวสูงกว่าแหล่งท่องเที่ยวประเภทชุมชนหรือหมู่บ้านท่องเที่ยวการเกษตรถึงร้อยละ 17.73 สำหรับคะแนนศักยภาพด้านอื่น ไม่แตกต่างกันมากนัก แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่รองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไป เน้นการตอบสนองต่อวัตถุประสงค์การท่องเที่ยวที่ต้องการพักผ่อนหย่อนใจ แหล่งท่องเที่ยวกลุ่มนี้เน้นสภาพแวดล้อม ความสวยงามของพื้นที่ ความสะดวกสบายของบริการการท่องเที่ยว กิจกรรมต่างๆ ในแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวสนใจ ได้แก่ การเก็บผลผลิตและจำหน่ายผลผลิต การนั่งรถหรือนั่งเรือเที่ยว ในขณะที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่รองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่สนใจศึกษาด้านเกษตรกรรมเป็นพิเศษเน้นความโดดเด่นหรือเอกลักษณ์พิเศษด้านกายภาพ และวิถีชีวิตเกษตรกรรม กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจ คือ การแสดงหรือสาธิตทางด้านการเกษตร การทดลองการทำเกษตร และการพักผ่อนในแหล่ง ตารางแสดงการเปรียบเทียบผลการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม จำแนกตามประเภทกลุ่มนักท่องเที่ยว ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 การเปรียบเทียบผลการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม จำแนกตามกลุ่มนักท่องเที่ยว

รายการ	กลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไป	กลุ่มนักท่องเที่ยว การเกษตร	รวม
จำนวนแหล่งท่องเที่ยว (แหล่ง)	18	12	30
ระดับคะแนน (คะแนน)			
ค่าสูงสุด	26.93	26.05	26.93
ค่าต่ำสุด	17.01	13.07	13.07
ค่าเฉลี่ย	21.60	19.32	20.69
ค่าความแปรปรวน	3.47	4.57	4.03
ระดับศักยภาพ (ร้อยละ)			
ศักยภาพสูง	38.89	33.33	40.00
ศักยภาพปานกลาง	33.33	25.00	33.33
ศักยภาพต่ำ	27.78	41.67	26.67

ที่มา : จากการสำรวจ

4.2.2.3 จำแนกผลการประเมินศักยภาพตามประเภทผลิตผลทางการเกษตร ซึ่งจำแนกได้เป็น 5 ประเภท คือ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมกลุ่มไม้ดอกไม้ประดับ กลุ่มเกษตรผสมผสาน กลุ่มไม้ผล กลุ่มสวนผัก และกลุ่มปศุสัตว์

พบว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมกลุ่มปศุสัตว์ มีระดับคะแนนศักยภาพเฉลี่ยสูงที่สุดเท่ากับ 26.94 คะแนน แต่เนื่องจากการกลุ่มตัวอย่างของแหล่งท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีเพียงตัวอย่างเดียวคือ ฟาร์มโชคชัย ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมขนาดใหญ่ที่มีการพัฒนาทางด้านการท่องเที่ยวในระดับนานาชาติ ดังนั้นหากไม่พิจารณาคะแนนศักยภาพฟาร์มโชคชัยกับแหล่งท่องเที่ยวกลุ่มอื่น แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมกลุ่มไม้ดอกไม้ประดับมีระดับคะแนนศักยภาพเฉลี่ยสูงที่สุดเท่ากับ 21.86 คะแนน รองลงมาคือกลุ่มเกษตรผสมผสาน กลุ่มไม้ผล และกลุ่มสวนผัก โดยมีระดับคะแนน เท่ากับ 21.05 คะแนน , 19.63 คะแนน และ 19.35 คะแนน ตามลำดับ

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาคะแนนศักยภาพแยกตามปัจจัยใหญ่ ๆ ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านทรัพยากร แหล่งท่องเที่ยว ด้านบริการการท่องเที่ยว และด้านการตลาดการท่องเที่ยว พบว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมกลุ่มไม้ดอกไม้ประดับมีค่าศักยภาพทางด้านทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวสูงกว่าแหล่งท่องเที่ยวกลุ่มอื่นๆ ทั้งนี้เนื่องจากสวนไม้ดอกไม้ประดับจะสร้างบรรยากาศของการพักผ่อนหย่อนใจเพิ่มความสวยงามให้กับทัศนียภาพและสภาพแวดล้อมของพื้นที่

ตารางแสดงการเปรียบเทียบผลการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม จำแนกตามประเภทผลิตผลทางการ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.7

แหล่งท่องเที่ยวประเภทรายบุคคลหรือรายกิจกรรม และประเภทชุมชนหรือหมู่บ้านท่องเที่ยวการเกษตร พบว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมประเภทรายบุคคลนั้น มีระดับศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยว สูงกว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมประเภทชุมชนหรือหมู่บ้านท่องเที่ยวการเกษตร โดยระดับคะแนนศักยภาพเฉลี่ยเท่ากับ 23.05 คะแนน สูงกว่าแหล่งท่องเที่ยวประเภทชุมชนหรือหมู่บ้านท่องเที่ยวซึ่งมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 19.36 คะแนน นอกจากนี้แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมประเภทรายบุคคลหรือรายกิจกรรมส่วนใหญ่มีระดับศักยภาพสูง คิดเป็นร้อยละ 54.55 ในขณะที่แหล่งท่องเที่ยวประเภทชุมชนหรือหมู่บ้านท่องเที่ยวการเกษตรส่วนใหญ่มีระดับศักยภาพสูง คิดเป็น ร้อยละ 36.84

ตารางที่ 4.7 การเปรียบเทียบผลการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม จำแนกตามประเภทผลิตผลทางการเกษตร

รายการ	กลุ่ม					รวม
	ไม้ดอก ไม้ประดับ	เกษตร ผสมผสาน	ไม้ผล	สวนผัก	ปศุสัตว์	
จำนวนแหล่งท่องเที่ยว (แหล่ง)	4.00	12.00	10.00	3.00	1.00	30
ระดับคะแนน (คะแนน)						
ค่าสูงสุด	26.93	26.15	26.74	21.68	N.A.	26.93
ค่าต่ำสุด	17.23	13.07	13.85	16.41	N.A.	13.07
ค่าเฉลี่ย	21.86	21.05	19.63	19.35	26.24	20.69
ค่าความแปรปรวน	4.15	3.83	4.58	2.69	N.A.	4.03
ระดับศักยภาพ (ร้อยละ)						
ศักยภาพสูง	25.00	50.00	30.00	-	100.00	40.00
ศักยภาพปานกลาง	25.00	33.33	20.00	66.67	-	33.33
ศักยภาพต่ำ	50.00	16.67	50.00	33.33	-	26.67

ที่มา : จากการสำรวจ

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาระดับศักยภาพแยกตามปัจจัยใหญ่ ๆ ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านทรัพยากร แหล่งท่องเที่ยว ด้านบริการการท่องเที่ยว และด้านการตลาดการท่องเที่ยว พบว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมประเภทรายบุคคลหรือรายกิจกรรมมีค่าศักยภาพทางด้านบริการการท่องเที่ยวสูงกว่าแหล่งท่องเที่ยวประเภทชุมชนหรือหมู่บ้านท่องเที่ยวการเกษตรถึงร้อยละ 26 ดังนั้นเมื่อพิจารณาโอกาสในการพัฒนาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวประเภทชุมชนหรือหมู่บ้านท่องเที่ยวการเกษตร จึงควรเร่งการปรับปรุงการบริการการท่องเที่ยวให้มีความพร้อมเพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว อาทิ สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ที่จอดรถ ห้องน้ำ และสาธารณูปโภคต่างๆ ให้มีทุกอย่างพร้อมและอยู่ในสภาพที่ดี จัดให้มีบุคลากรทางการท่องเที่ยวและมาตรการในการรองรับนักท่องเที่ยวอย่างมีระบบเป็นต้น ซึ่งจะทำให้แหล่งท่องเที่ยวกลุ่มนี้สามารถพัฒนาศักยภาพให้เพิ่มสูงขึ้นต่อไป

สรุปผลการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมทั้ง 3 ประเภท จำนวน 40 ราย จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูงทั้งสิ้น 15 ราย ศักยภาพปานกลาง จำนวน 14 ราย และศักยภาพต่ำ 11 ราย โดยสรุประดับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแยก รายจังหวัด ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.8

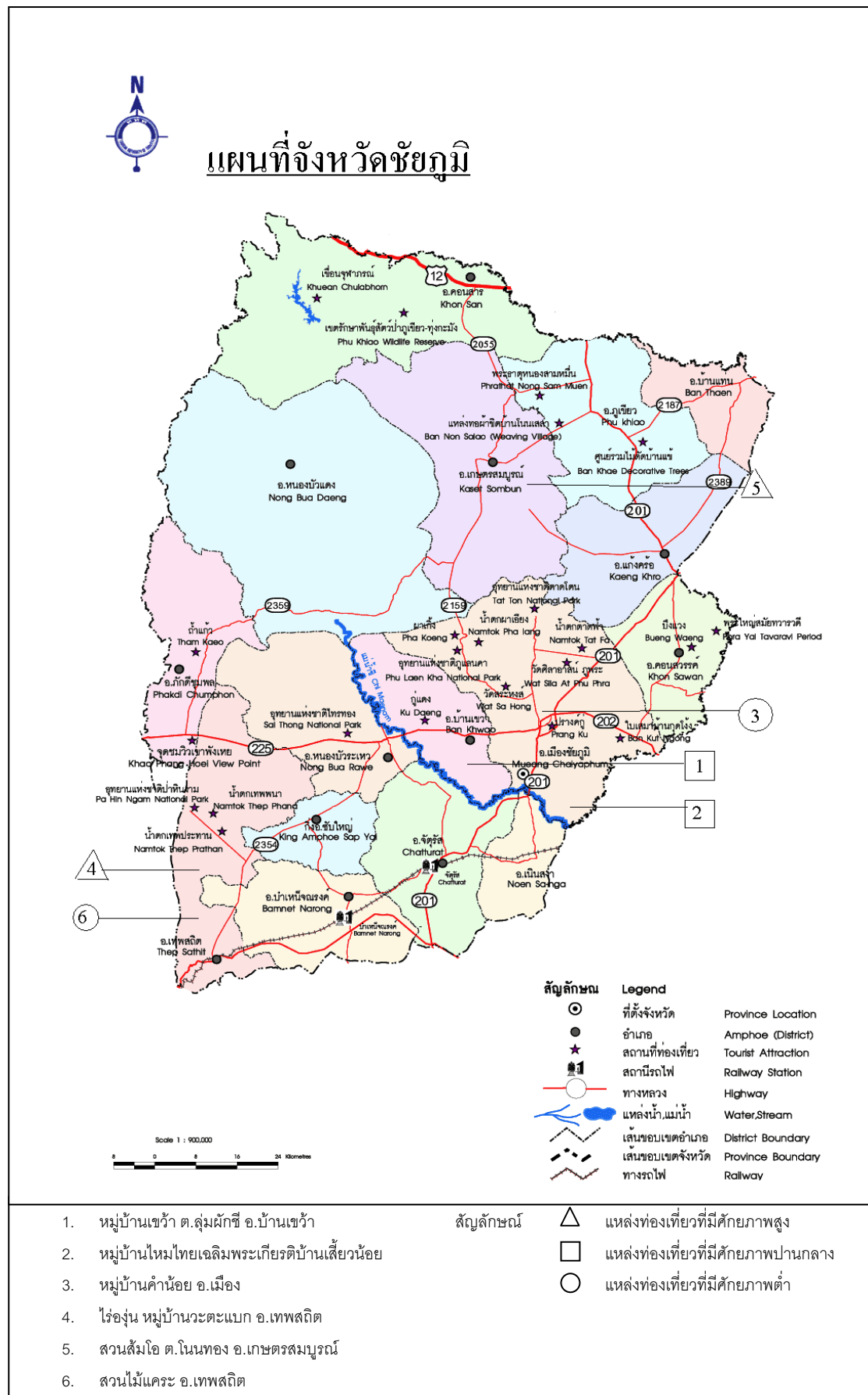
ตารางที่ 4.8 สรุปผลการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมจำแนกรายจังหวัด

จังหวัด	ระดับศักยภาพ			รวม
	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	
ชัยภูมิ	3	2	1	6
นครราชสีมา	8	5	4	17
บุรีรัมย์	-	-	2	2
สุรินทร์	2	2	-	4
ศรีสะเกษ	1	4	3	8
อุบลราชธานี	1	1	1	3
รวม	15	14	11	40

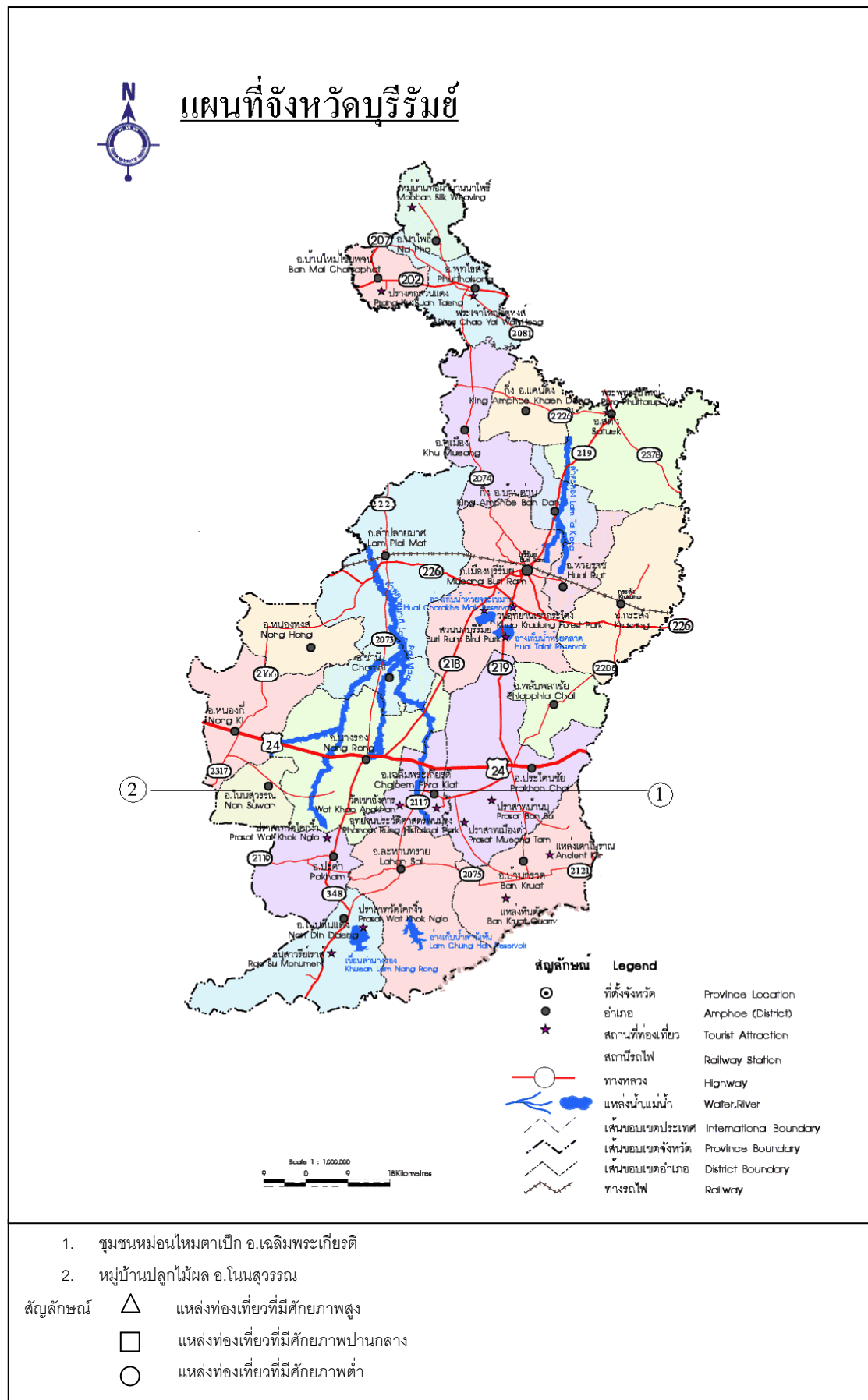
ที่มา : จากการสำรวจ

จากผลการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวจำแนกตามจังหวัด สามารถจัดทำออกมาในรูปของแสดงแผนที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ได้ดังภาพที่ 4.1 – 4.6

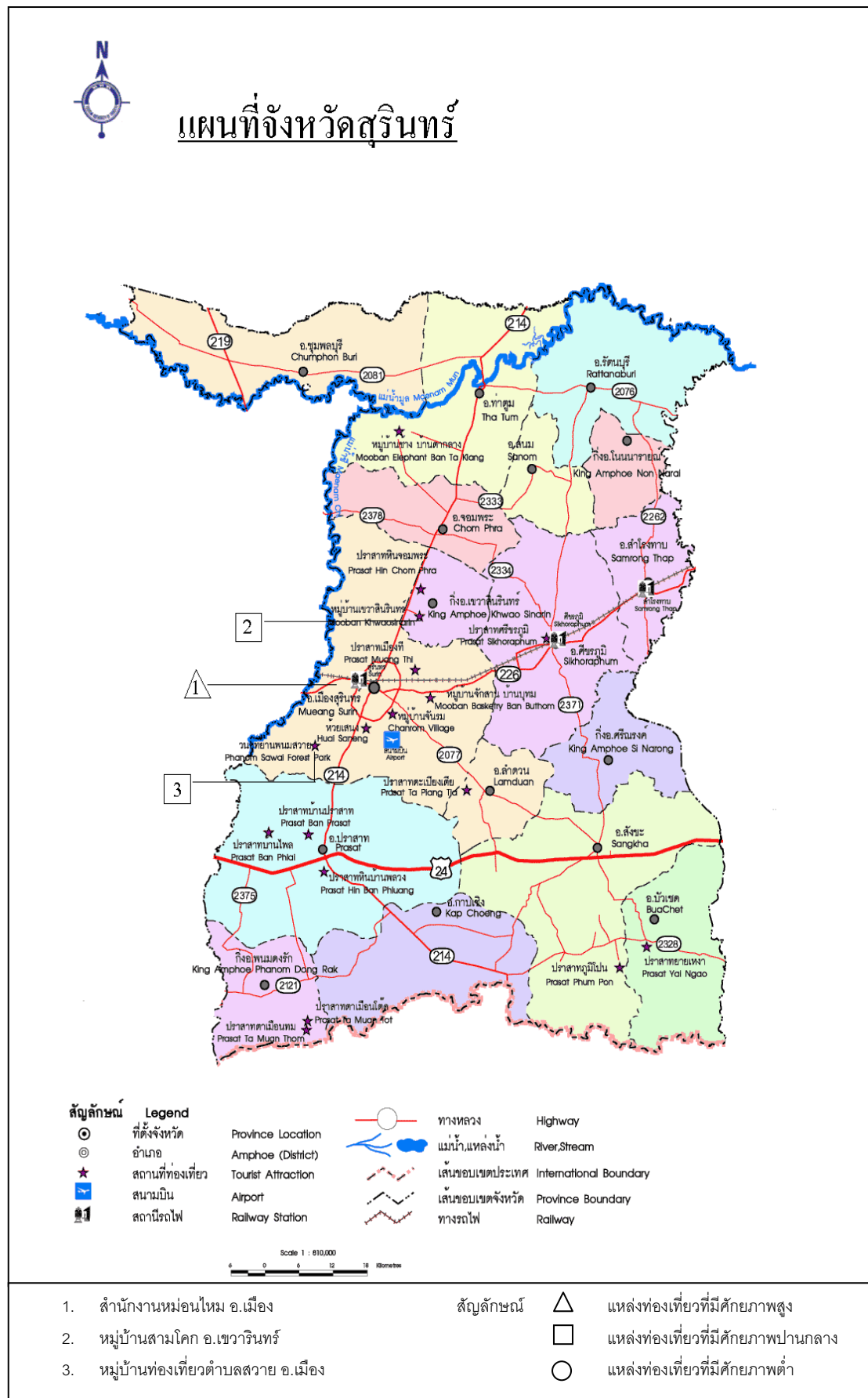
ภาพที่ 4.1 แผนที่แสดงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในจังหวัดชัยภูมิ

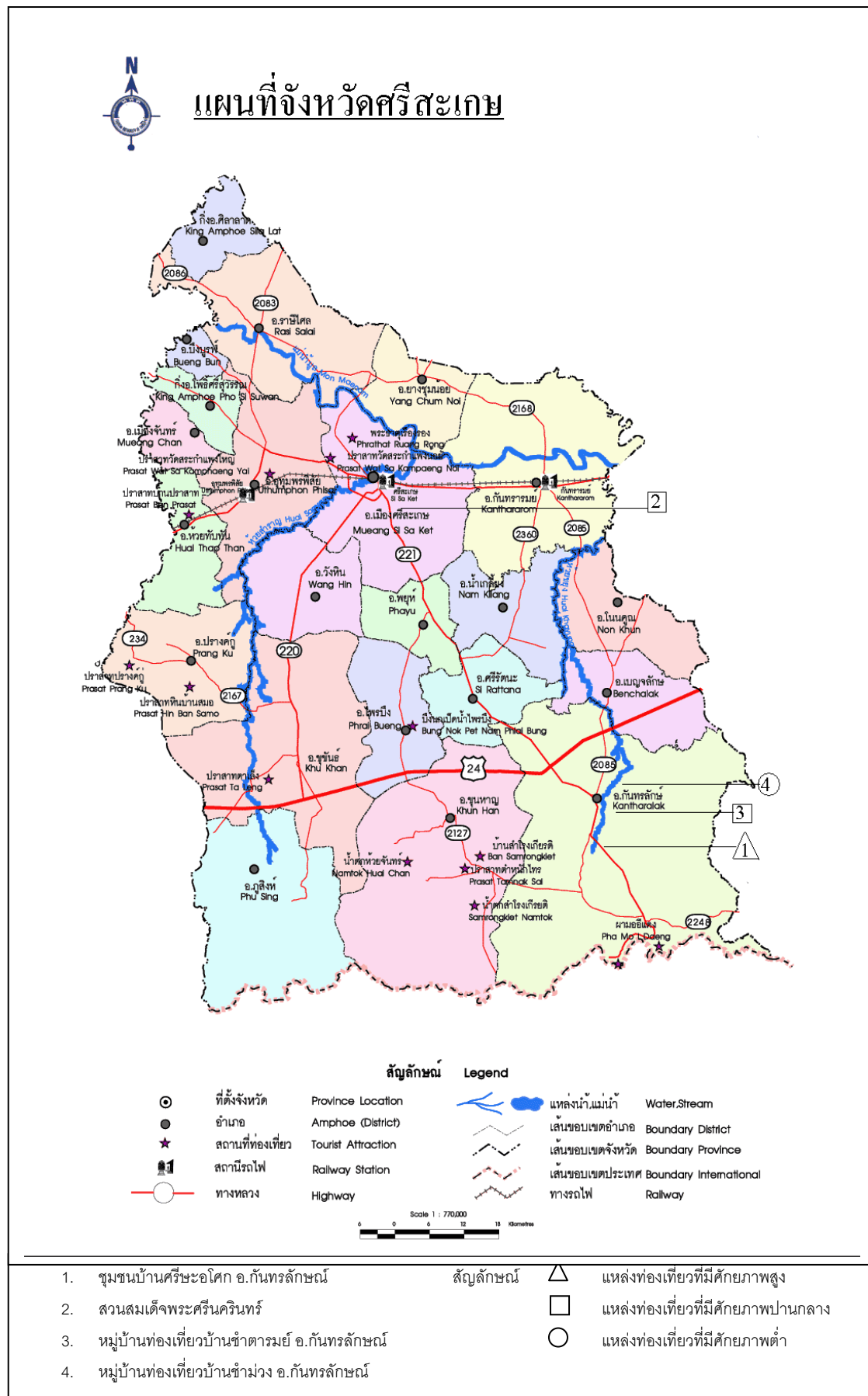
ภาพที่ 4.3 แผนที่แสดงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในจังหวัดบุรีรัมย์

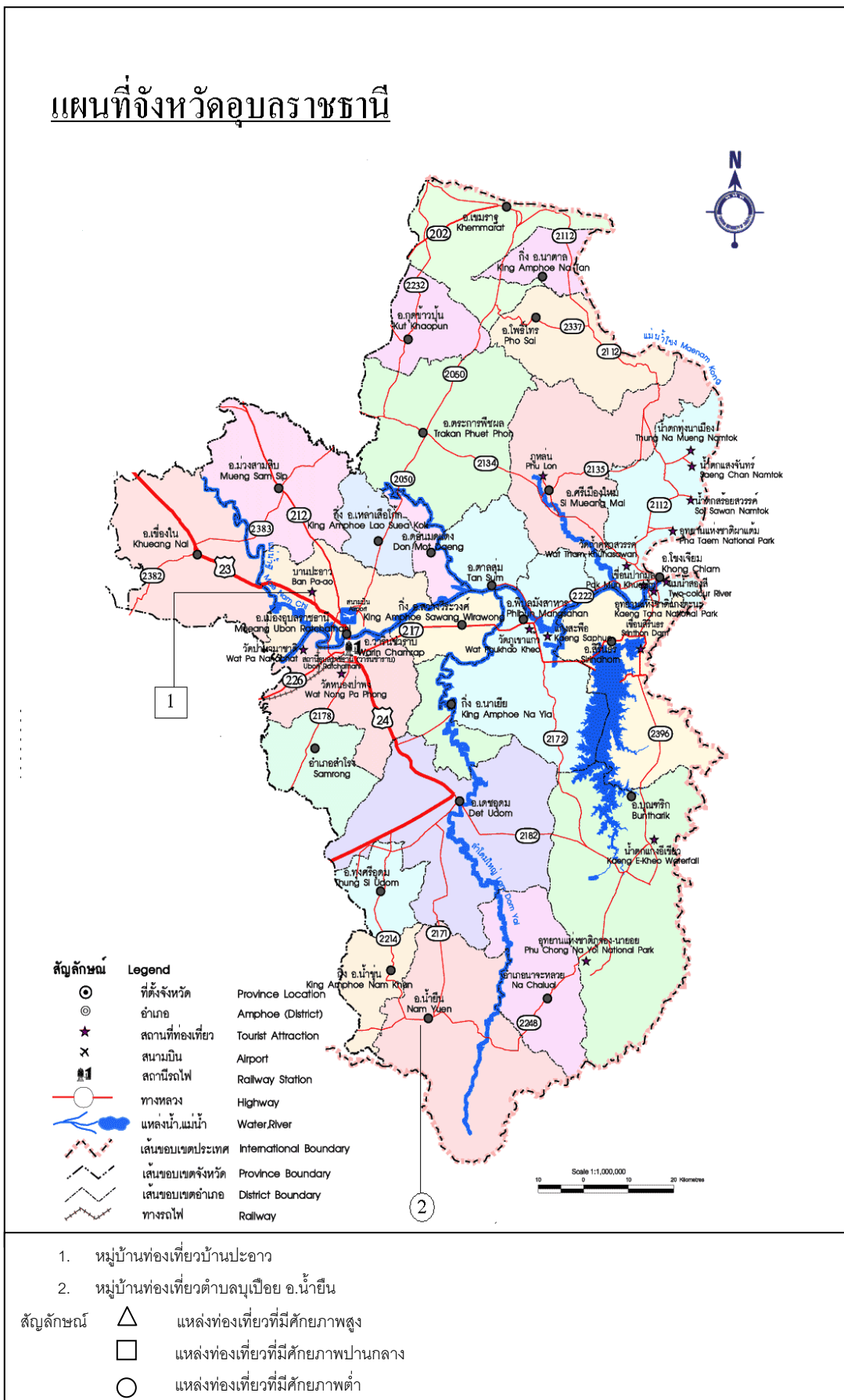
ภาพที่ 4.4 แผนที่แสดงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในจังหวัดสุรินทร์

ภาพที่ 4.5 แผนที่แสดงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในจังหวัดศรีสะเกษ

ภาพที่ 4.6 แผนที่แสดงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในจังหวัดอุบลราชธานี

4.2.2 คำถามวิจัยข้อที่ 2 ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้เป็นอย่างไร โดยมีผลการศึกษาดังนี้

หากพิจารณาด้านอุปสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ คณะผู้วิจัยได้ทำการสำรวจข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ จำนวน 416 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ โดยการเก็บแบบสอบถามจากนักท่องเที่ยวที่กำลังท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในพื้นที่กลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ทั้ง 6 จังหวัด ประกอบด้วย ชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี

ผลการสำรวจกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว จำนวน 416 คน ที่ตอบแบบสอบถามใน 6 จังหวัดอีสานใต้ ดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกรายจังหวัด

จังหวัด	จำนวน	ร้อยละ
นครราชสีมา	177	42.55
ชัยภูมิ	29	6.97
บุรีรัมย์	20	4.81
สุรินทร์	42	10.10
ศรีสะเกษ	123	29.56
อุบลราชธานี	25	6.01
รวม	416	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

การศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ซึ่งคณะผู้วิจัยได้ดำเนินการประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูล โดยรายงานผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ซึ่งมีลำดับเนื้อหา ดังนี้

4.2.2.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างของนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม

4.2.2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยว

4.2.2.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

ผลการสำรวจกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว จำนวน 416 คน ที่ตอบแบบสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 52.16 เป็นเพศหญิง ในขณะที่เพศชายมีอยู่ร้อยละ 47.84 ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
เพศหญิง	217	52.16
เพศชาย	199	47.84
รวม	416	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

2. ระดับอายุ

ผลการสำรวจกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว จำนวน 416 คน ที่ตอบแบบสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 31.01 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี รองลงมาคืออายุอยู่ระหว่าง 20-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.09 และร้อยละ 22.84 มีอายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี ตามลำดับ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับอายุ

ระดับอายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20 ปี	29	6.97
20-30 ปี	121	29.09
31-40 ปี	129	31.01
41-50 ปี	95	22.83
51-60 ปี	23	5.53
มากกว่า 60 ปีขึ้นไป	19	4.57
รวม	416	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

3. สถานภาพ

ผลการสำรวจกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว จำนวน 416 คน ที่ตอบแบบสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 54.81 มีสถานภาพสมรส รองลงมามีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 40.62 และร้อยละ 4.57 มีสถานภาพหย่า/หม้าย/แยกกันอยู่ ตามลำดับ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพการสมรส

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
โสด	169	40.62
สมรส	228	54.81
หย่า/หม้าย/แยกกันอยู่	19	4.57
รวม	416	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

4. สถานที่อยู่ปัจจุบัน

ผลการสำรวจกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว จำนวน 416 คน ที่ตอบแบบสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 50.48 เป็นนักท่องเที่ยวอยู่ในจังหวัดที่ตอบแบบสอบถาม รองลงมาเป็นนักท่องเที่ยวจากภาคอื่น ๆ / ต่างประเทศ คิดเป็นร้อยละ 31.97 และร้อยละ 17.55 เป็นนักท่องเที่ยวที่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามลำดับ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานที่อยู่ปัจจุบัน

สถานที่อยู่ปัจจุบัน	จำนวน	ร้อยละ
นักท่องเที่ยวอยู่ในจังหวัดที่ตอบแบบสอบถาม	210	50.48
นักท่องเที่ยวอยู่ในภาคที่ตอบแบบสอบถาม	73	17.55
นักท่องเที่ยวจากภาคอื่น ๆ / ต่างประเทศ	133	31.97
รวม	416	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

5. ระดับการศึกษา

ผลการสำรวจกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว จำนวน 416 คน ที่ตอบแบบสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 41.83 มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี รองลงมาที่มีการศึกษาอยู่ในระดับปวช. ปวส. และอนุปริญญา คิดเป็นร้อยละ 21.15 และร้อยละ 11.06 มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามลำดับ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	36	8.65
มัธยมศึกษาตอนต้น	30	7.21
มัธยมศึกษาตอนปลาย	46	11.06
ปวช.ปวส.อนุปริญญา	88	21.15
ปริญญาตรี	174	41.83
ปริญญาโทขึ้นไป	42	10.10
รวม	416	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

6. อาชีพ

ผลการสำรวจกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว จำนวน 416 คน ที่ตอบแบบสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 23.80 ประกอบอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ รองลงมาคืออาชีพพนักงานเอกชน คิดเป็นร้อยละ 23.56 และร้อยละ 20.67 ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ตามลำดับ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.15

7. ระดับรายได้

ผลการสำรวจกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว จำนวน 416 คน ที่ตอบแบบสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 31.97 มีรายได้อยู่ระหว่าง 5,000 - 10,000 บาท รองลงมาคือรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 19.23 และร้อยละ 16.83 มีรายได้มากกว่า 25,000 บาท ตามลำดับ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.15 แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	99	23.80
พนักงานเอกชน	98	23.56
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	86	20.67
เกษตรกร	27	6.49
นักเรียน/นักศึกษา	59	14.18
ข้าราชการบำนาญ/เกษียณ	14	3.36
แม่บ้าน	18	4.33
อื่น ๆ	15	3.61
รวม	416	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.16 แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับรายได้

ระดับรายได้	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	80	19.23
5,000-10,000 บาท	133	31.97
10,001-15,000 บาท	62	14.90
15,001-20,000 บาท	32	7.69
20,001-25,000 บาท	39	9.38
มากกว่า 25,000 บาทขึ้นไป	70	16.83
รวม	416	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

4.2.2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยว

1. การเดินทางมาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในจังหวัดที่ตอบแบบสอบถาม

ผลการสำรวจกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว จำนวน 416 คน ที่ตอบแบบสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 54.57 เคยเดินทางมาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในจังหวัดที่ตอบแบบสอบถาม และไม่เคยเดินทางมาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวฯ คิดเป็นร้อยละ 45.43 ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการเดินทางมาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในจังหวัดที่ตอบแบบสอบถาม

เคยเดินทางมาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในจังหวัดที่ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคย	189	45.43
เคย	227	54.57
รวม	416	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

2. จำนวนครั้งที่เคยเดินทางมาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในจังหวัดที่ตอบแบบสอบถาม

ผลการสำรวจกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว จำนวน 151 คน ที่เคยมาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในจังหวัดที่ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 47.02 เคยเดินทางมาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในจังหวัดที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 1 ครั้ง รองลงมาคือ เคยเดินทางมาจำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 27.81 และร้อยละ 15.90 เคยเดินทางมาจำนวน 3 ครั้ง ตามลำดับ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามจำนวนครั้งที่เคยเดินทางมาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในจังหวัดที่ตอบแบบสอบถาม

จำนวนครั้งที่เคยเดินทางมาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในจังหวัดที่ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1	71	47.02
2	42	27.81
3	24	15.90
มากกว่า 3 ครั้ง	14	9.27
รวม	151	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

3. การเดินทางไปเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่จังหวัดอื่น ๆ

ผลการสำรวจกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว จำนวน 416 คน ที่ตอบแบบสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 57.45 เคยเดินทางไปเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่จังหวัดอื่น และไม่เคยเดินทางไปเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวฯ คิดเป็นร้อยละ 42.55 ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการเดินทางไปเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่จังหวัดอื่น ๆ

เคยเดินทางไปเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่จังหวัดอื่น ๆ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคย	177	42.55
เคย	239	57.45
รวม	416	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

4. จำนวนครั้งที่เคยเดินทางไปเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในจังหวัดอื่น ๆ

ผลการสำรวจกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว จำนวน 159 คน ที่เคยไปเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่จังหวัดอื่น ๆ พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 45.91 เคยเดินทางไปเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่จังหวัดอื่น ๆ จำนวน 1 ครั้ง รองลงมาคือ เคยเดินทางไปจำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 22.64 และร้อยละ 20.13 เคยเดินทางไปจำนวนมากกว่า 3 ครั้ง ตามลำดับ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.20 แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามจำนวนครั้งที่เคยเดินทางไปเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่จังหวัดอื่น ๆ

จำนวนครั้งที่เคยเดินทางไปเที่ยวแหล่งท่องเที่ยว เชิงเกษตรกรรมที่จังหวัดอื่น ๆ	จำนวน	ร้อยละ
1	73	45.91
2	36	22.64
3	18	11.32
มากกว่า 3 ครั้ง	32	20.13
รวม	159	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

5. ลักษณะการเดินทางไปเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม

ผลการสำรวจกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว จำนวน 416 คน ที่ตอบแบบสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 50.24 เดินทางไปเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมโดยเดินทางไปพร้อมกลุ่มเพื่อน รองลงมาเดินทางพร้อมครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 39.90 และใช้บริการบริษัทนำเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 5.05 ตามลำดับ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.21

ตารางที่ 4.21 แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามลักษณะการเดินทางไปเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม

ลักษณะการเดินทางไปเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม	จำนวน	ร้อยละ
เดินทางคนเดียว	9	2.16
เดินทางพร้อมกลุ่มเพื่อน	209	50.24
เดินทางพร้อมครอบครัว	166	39.90
ใช้บริการบริษัทนำเที่ยว	21	5.05
อื่นๆ	11	2.65
รวม	416	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

6. การพักค้างคืนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม

ผลการสำรวจกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว จำนวน 416 คน ที่ตอบแบบสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 66.83 ไม่พักค้างคืนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม และพักค้างคืนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 33.17 ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.22

ตารางที่ 4.22 แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการพักค้างคืนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม

พักค้างคืนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม	จำนวน	ร้อยละ
ไม่พัก	278	66.83
พักค้างคืน	138	33.17
รวม	416	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

7. ลักษณะการพักค้างคืนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม

ผลการสำรวจกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว จำนวน 416 คน ที่ตอบแบบสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 53.62 พักค้างคืนในที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น บังกะโล หรือโรงแรม และร้อยละ 46.38 พักรวมกับเกษตรกรในพื้นที่ (ฟาร์มสเตย์ หรือโฮมสเตย์) ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.23

ตารางที่ 4.23 แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามลักษณะการพักค้างคืนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม

ลักษณะการพักค้างคืนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม	จำนวน	ร้อยละ
ที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น บังกะโล หรือโรงแรม	74	53.62
พักรวมกับเกษตรกรในพื้นที่ (ฟาร์มสเตย์ หรือโฮมสเตย์)	64	46.38
รวม	138	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

8. ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของจำนวนครั้งที่เดินทางมาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมและจำนวนวันที่พักค้างคืน

ผลการสำรวจกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม พบว่า จำนวนครั้งเฉลี่ยที่เดินทางมาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในจังหวัดที่ตอบแบบสอบถามเท่ากับ 2.17 วัน และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.25 วัน จำนวนครั้งเฉลี่ยที่เดินทางไปเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในจังหวัดอื่น ๆ เท่ากับ 2.47 วัน และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.19 วัน และจำนวนวันเฉลี่ยที่พักค้างคืนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมเท่ากับ 1.64 วัน และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.74 วัน ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.24

ตารางที่ 4.24 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของจำนวนครั้งที่เดินทางมาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมและจำนวนวันที่พักค้างคืน

จำนวนครั้งที่เดินทาง	ค่าเฉลี่ย	SD.
จำนวนครั้งที่เดินทางมาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในจังหวัดที่ตอบแบบสอบถาม	2.17	2.25
จำนวนครั้งที่เดินทางไปเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในจังหวัดอื่น ๆ	2.47	2.19
จำนวนวันที่พักค้างคืนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม	1.64	0.74

ที่มา : จากการสำรวจ

9. การรู้จักสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม

ผลการสำรวจกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม พบว่า การรู้จักสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมส่วนใหญ่รู้จักจากเพื่อน/ญาติมากที่สุด รองลงมาคือ รู้จากป้ายโฆษณา/ป้ายแนะนำแหล่งท่องเที่ยว และรู้จากวารสาร/นิตยสาร/หนังสือด้านการท่องเที่ยว ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 4.25

ตารางที่ 4.25 แสดงจำนวนของนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการที่รู้จักสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม

การรู้จักสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม	จำนวน
จากเพื่อน / ญาติ	290
ป้ายโฆษณา / ป้ายแนะนำแหล่งท่องเที่ยว	127
วารสาร / นิตยสาร / หนังสือด้านการท่องเที่ยว	117
เว็บไซต์ / แผ่นพับ	115
จากวิทยุ / โทรทัศน์	91
อื่น ๆ	16
รวม	756

ที่มา : จากการสำรวจ

10. เหตุผลที่เดินทางมาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม

ผลการสำรวจกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม พบว่า เหตุผลที่เดินทางมาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมส่วนใหญ่คือ ความน่าสนใจด้านเกษตรกรรมและวิถีชีวิตเกษตรมากที่สุด รองลงมาคือ มีทัศนียภาพและความสวยงามของพื้นที่ และมีผลผลิตและสินค้าทางการเกษตรแปรรูปจำหน่าย ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 4.26

11. กิจกรรมที่ต้องการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม

ผลการสำรวจกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม พบว่า กิจกรรมที่ต้องการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมส่วนใหญ่คือ การพักผ่อนหย่อนใจ เช่น จุดชมวิว ที่สำหรับพักผ่อนมากที่สุด รองลงมาคือ มีการแสดง หรือการสาธิต ทางด้านการเกษตร และการทดลองการทำเกษตรหรือเก็บผลผลิตด้วยตัวเอง ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 4.27

ตารางที่ 4.26 แสดงจำนวนของนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเหตุผลที่เดินทางมาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม

เหตุผลที่เดินทางมาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม	จำนวน
ความน่าสนใจด้านเกษตรกรรมและวิถีชีวิตเกษตร	269
ทัศนียภาพและความสวยงามของพื้นที่	250
มีผลิตภัณฑ์และสินค้าทางการเกษตรแปรรูปจำหน่าย	226
ความสะดวกในการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	164
มีกิจกรรมการท่องเที่ยวหลากหลายนอกเหนือจากการเกษตร	157
มีสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการการท่องเที่ยวพร้อม	131
อื่น ๆ	18
รวม	1,215

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.27 แสดงจำนวนของนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามกิจกรรมที่ต้องการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม

กิจกรรมที่ต้องการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม	จำนวน
การพักผ่อนหย่อนใจ เช่น จุดชมวิว ที่สำหรับพักผ่อน	296
การแสดง หรือการสาธิต ทางด้านการเกษตร	228
การทดลองการทำการเกษตรหรือเก็บผลิตผลด้วยตัวเอง	224
การซื้อสินค้าเกษตร และของที่ระลึก	216
การนั่งรถ / นั่งเรือเที่ยว	166
การพักผ่อนในแหล่ง (โฮมสเตย์)	149
อื่น ๆ	5
รวม	1,284

ที่มา : จากการสำรวจ

12. ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม

ผลการสำรวจกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว จำนวน 416 คน ที่ตอบแบบสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 47.12 ต้องการเดินทางไปแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมประเภทการเกษตรผสมผสาน รองลงมาคิดเป็นร้อยละ 27.64 คือ การทำสวนผลไม้ และการทำสวนดอกไม้ คิดเป็นร้อยละ 12.26 ตามลำดับ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.28

ตารางที่ 4.28 แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่ต้องการเดินทางไปมากที่สุด

ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ที่ต้องการเดินทางไปมากที่สุด	ค่าเฉลี่ย	SD.
ทำไร่/ทำนา	10	2.40
ทำสวนผลไม้	115	27.64
ทำสวนดอกไม้	51	12.26
เกษตรผสมผสาน	196	47.12
ฟาร์มเลี้ยงสัตว์และประมง	43	10.34
อื่น ๆ	1	0.24
รวม	416	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

13. แหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่น ๆ ที่ชอบเดินทางมาท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้

ผลการสำรวจกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว จำนวน 416 คน ที่ตอบแบบสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 62.02 ชอบเดินทางมาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมคือ แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ รองลงมาคือแหล่งท่องเที่ยวทางด้านประวัติศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 26.20 และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม คิดเป็นร้อยละ 11.30 ตามลำดับ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.29

ตารางที่ 4.29 แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่น ๆ ที่ชอบเดินทางมาท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้

แหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่น ๆ ที่ชอบเดินทางมาเที่ยว ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้	จำนวน	ร้อยละ
แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ	258	62.02
แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	47	11.30
แหล่งท่องเที่ยวทางด้านประวัติศาสตร์	109	26.20
อื่น ๆ	2	0.48
รวม	416	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมกรรม ในจังหวัดอีสานใต้ จากการเก็บตัวอย่าง 416 คนในพื้นที่ 6 จังหวัดอีสานใต้ พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวส่วนใหญ่มักเป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 31 – 40 ปี เป็นนักท่องเที่ยวในท้องถิ่น จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี ระดับรายได้อยู่ระหว่าง 5,000 – 10,000 บาท

พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว ส่วนใหญ่จะเคยเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมของจังหวัด ประมาณ 1 ครั้ง และเคยเดินทางไปท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในพื้นที่อื่นๆ นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาท่องเที่ยวพร้อมกลุ่มเพื่อน โดยไม่พักค้างคืนในแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวรู้จักสถานที่ท่องเที่ยวโดยได้รับคำแนะนำจากเพื่อนและญาติ สำหรับเหตุผลสำคัญที่เลือกเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม เพราะความน่าสนใจด้านเกษตรกรรมวิถีชีวิตเกษตรกรรม ทัศนียภาพและความสวยงามของพื้นที่ รวมถึงการได้ซื้อผลผลิตและสินค้าทางการเกษตรแปรรูปจำหน่ายอีกด้วย สำหรับกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวต้องการให้มีในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ส่วนใหญ่จะได้แก่กิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจ เช่นการจัดจุดชมวิว รองลงมาจึงเป็นการแสดงสาธิตทางการเกษตร โดยแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมประเภทเกษตรผสมผสานเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมมากที่สุด รองลงมาคือ สวนผลไม้ และหากจะสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวพบว่า แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวเข้ามาในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมชอบมากที่สุด

4.2.3 คำถามวิจัยข้อที่ 3 แนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวควรเป็นอย่างไร โดยมีผลการศึกษาดังนี้

คณะผู้วิจัยจึงทำการสำรวจเพื่อประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม เพื่อจัดลำดับศักยภาพของพื้นที่เกษตรกรรมในกลุ่มอีสานใต้เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว และศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับกับตลาดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม และการจัดประชุมกลุ่มย่อยเพื่อระดมความคิดเห็น ซึ่งจัดขึ้นในวันที่ 5 พฤษภาคม 2550 ณ หมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมบ้านชำตารมย์ อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งมีผู้ใช้งานวิจัย และผู้เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุม ประกอบด้วย นักวิชาการเกษตร สำนักงานเกษตรจังหวัดศรีสะเกษ ผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมหมู่บ้านชำตารมย์ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้นำชุมชน หัวหน้ากลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เกษตรกร และนักวิจัย รวมทั้งสิ้น 15 คน จากผลการวิจัย สามารถกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติโดยมีรายละเอียดดังนี้

- วิสัยทัศน์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้
- เป้าหมายในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้
- กลยุทธ์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้
- ตัวอย่างเส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในพื้นที่จังหวัดอีสานใต้

4.2.3.1 วิสัยทัศน์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้

การกำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) ซึ่งได้กำหนดแผนการพัฒนาประเทศ โดยมุ่งสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” ภายใต้แนวปฏิบัติของ”ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

“การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ภายใต้แนวคิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยมุ่งเน้นจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวทางการเกษตรที่สอดคล้องกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในแต่ละพื้นที่ เพื่อเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวและได้รับประโยชน์จากท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม”

4.2.3.2 เป้าหมายในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้

เพื่อให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ จึงได้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ดังนี้

1. พัฒนาพื้นที่เกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ที่มีศักยภาพ เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางการเกษตรใหม่ๆ ให้กระจายครอบคลุมใน 6 จังหวัดอีสานใต้
2. ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม เพื่อก่อให้เกิดการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวแก่เกษตรกรและชุมชนท้องถิ่น
3. สร้างความเชื่อมโยงหรือเครือข่ายการท่องเที่ยวระหว่างแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมกับแหล่งท่องเที่ยวหลักในแต่ละพื้นที่
4. เพิ่มศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่เปิดดำเนินการแล้ว ให้เป็นที่ยอมรับจากนักท่องเที่ยว

4.2.3.3 กลยุทธ์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ โดยกำหนดไว้ 4 ด้านดังนี้

1. กลยุทธ์ด้านการพัฒนาทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว สำหรับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมนั้นมีความแตกต่างกับแหล่งท่องเที่ยวรูปแบบอื่น ซึ่งมีการผสมผสานระหว่าง ความโดดเด่นของพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ เทคโนโลยีการผลิต วิถีชีวิตทางการเกษตร ตลอดจนภูมิทัศน์และความสวยงามของพื้นที่ตามแต่ละประเภทของเกษตรกรรมนั้น ด้วยปัจจัยที่หลากหลายทำให้ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวทางการเกษตรสามารถพัฒนาได้หลายรูปแบบ ซึ่งจะสามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวที่หลากหลายได้มากขึ้น จึงสามารถกำหนดกลยุทธ์ได้ดังนี้

1.1 การประเมินความเหมาะสมของการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมนั้นๆ อาทิ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมใดที่มีระดับศักยภาพสูงมากสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักได้ เช่น ฟาร์มโชคชัย ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่มีการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างครบวงจร ประกอบด้วย การเยี่ยมชมเทคโนโลยีการรีดน้ำเชื้อวัว การแปรรูปน้ำนมวัวเป็นผลิตภัณฑ์ไอศกรีม การนั่งรถเยี่ยมชมฟาร์ม กิจกรรมสร้างความเพลิดเพลิน จัดจำหน่ายผลผลิตและสินค้าที่ระลึก ซึ่งรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบนี้จะต้อง

เตรียมความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวทั้งในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ บุคลากร ระบบการให้ข้อมูล ประชาสัมพันธ์ อย่างครบครัน เพื่อเป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยว

สำหรับแหล่งท่องเที่ยวใดมีศักยภาพสูงหรือปานกลาง แต่มีที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกัน และสามารถรวมกันเป็นชุมชนหรือหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ครบวงจร โดยดึงชุมชนมีส่วนร่วม อาทิ หมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมตำบลไทยสามัคคี จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่เกิดจากการรวมกลุ่มกันของเกษตรกรและชุมชนในท้องถิ่น มีจุดเด่นของความหลากหลายด้านการเกษตร ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเที่ยวชม แปลงไม้ดอก ไร่ผักเมืองหนาว การเพาะเห็ดหอม และสวนผลไม้ ในพื้นที่เดียวกัน ซึ่งรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบนี้จะต้องสนับสนุนให้เกษตรกรในพื้นที่ควรเน้นรูปแบบการเรียนรู้วิถีชีวิตทางการเกษตร การจัดตั้ง Home Stay และ Farm Stay ซึ่งขึ้นอยู่กับความพร้อมของแต่ละพื้นที่ และจัดให้มีองค์กรในรูปคณะกรรมการเฉพาะพื้นที่เพื่อกำหนดนโยบายและควบคุมการจัดการท่องเที่ยวของเกษตรกร

แต่สำหรับแหล่งท่องเที่ยวใดมีศักยภาพสูงหรือปานกลาง แต่มีที่ตั้งกระจายอยู่ในจังหวัดต่าง ควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นโครงข่ายการท่องเที่ยว โดยการจัดแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมร่วมกับแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่นจนเป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเดียวกัน ดังนั้นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวแต่ไม่สามารถพัฒนาเป็นแหล่งเป้าหมายในการเดินทาง จึงกำหนดเป็นจุดท่องเที่ยวในโครงข่ายการท่องเที่ยว อาทิ สวนผลไม้ตำบลชำดามย์ จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งเป็นสวนไม้ผลที่มีความอุดมสมบูรณ์ ประกอบด้วย สวนทุเรียน มังคุด ลองกอง และมะม่วง ซึ่งมีที่ตั้งที่สามารถเป็นจุดแวะพักท่องเที่ยว เนื่องจากที่ตั้งติดกับเส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 24 ซึ่งเป็นเส้นทางหลักในการเดินทางเข้าสู่จังหวัดอุบลราชธานี และสามารถเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวหลักของจังหวัดศรีสะเกษ คือ ปราสาทเขาพระวิหาร แนวทางในการพัฒนาตามรูปแบบนี้ คือ สร้างชื่อเสียงด้านสินค้าเกษตร การขายผลิตผลทางการเกษตร โดยดึงตลาดนักท่องเที่ยวที่เดินทางผ่าน หรือต้องการเดินทางมาเที่ยวโดยจัดอยู่ในโปรแกรมการเดินทาง เป็นลักษณะจัดให้เป็นการท่องเที่ยวช่วงสั้น ๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจุดหมายหลักมีความพึงพอใจกับการท่องเที่ยวมากขึ้น

1.2 การจัดการพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ต้องคำนึงถึงการจัดการด้านภูมิสถาปัตยกรรมทางการท่องเที่ยวและการจัดการสุนทรียศาสตร์ทางการท่องเที่ยว ซึ่งจากการประเมินตัวชี้วัดศักยภาพพบว่า กลุ่มนักวิชาการในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้เห็นว่า สภาพแวดล้อมและความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว เป็นปัจจัยที่มีผลต่อระดับศักยภาพสูงที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากในจังหวัดอีสานใต้ภูมิอากาศค่อนข้างแห้งแล้ง สุนทรียศาสตร์ทางการท่องเที่ยวจะงดงามและน่าสนใจขึ้นอยู่กับความอุดมสมบูรณ์ของพืชพันธุ์และฤดูกาลในการเพาะปลูก ดังนั้นแนวทางในการพัฒนา คือการจัดเขตพื้นที่ภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม โดยแยกพื้นที่สำหรับเป็นแหล่งท่องเที่ยวแยกต่างหากจากพื้นที่เกษตรกรรม เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงสภาพกายภาพของพื้นที่เกษตรกรรม ให้มีความสวยงาม มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยจากกองวัสดุทางการเกษตร ปราศจากกลิ่นรบกวน เพื่อสร้างความเพลิดเพลิน และบรรยากาศการพักผ่อนหย่อนใจให้กับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยี่ยมชม

1.3 ส่งเสริมความรู้ทางการเกษตรใหม่ๆ ให้กับเกษตรกร เพื่อนำไปใช้ในการสร้างความโดดเด่นให้กับแหล่งท่องเที่ยว เช่น การส่งเสริมการปลูกพืชหรือสัตว์เลี้ยงพันธุ์ใหม่ๆ ซึ่งจะทำให้แหล่งท่องเที่ยวมีกิจกรรมที่น่าสนใจ สำหรับใช้ในการประชาสัมพันธ์เป็นจุดขายสำหรับนักท่องเที่ยวที่ไม่เคยเดินทางมา หรือนักท่องเที่ยวที่เคยเดินทางมาเที่ยวชมแล้วให้เดินทางมาเที่ยวชมซ้ำ และการใช้เทคโนโลยีในการผลิตที่จะสามารถทำให้ไม้ผลบางชนิดมีผลนอกฤดูกาลหรือสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้มากกว่าธรรมชาติ จะสามารถช่วยลดข้อจำกัดในการท่องเที่ยว ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่ผลิตผลทางการเกษตรไม่ออกทุกฤดูกาล ซึ่งจะส่งผลให้เกษตรกรที่ประกอบกิจการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมมีรายได้จากการท่องเที่ยวที่ไม่แน่นอน

2. กลยุทธ์ด้านการพัฒนาบริการการท่องเที่ยว

2.1 จัดให้มีบริการการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่สอดคล้องกับรูปแบบการท่องเที่ยวในแต่ละแหล่ง แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่ต้องการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักหรือจุดหมายปลายทางหลักของนักท่องเที่ยวก็ต้องเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการที่จำเป็น อาทิ การบริการด้านที่พัก ซึ่งอาจเป็นที่พักรับนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะ หรือที่พักรวมกับเกษตรกรในพื้นที่ Home Stay การบริการร้านอาหารและเครื่องดื่ม รวมถึงความพร้อมสำหรับโครงสร้างพื้นฐานอื่นๆ เช่น ไฟฟ้า ระบบน้ำ และระบบรักษาความปลอดภัย แต่สำหรับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่ยังไม่สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักหรือจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวได้นั้น ควรให้ความสำคัญกับการจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับ

นักท่องเที่ยว อาทิเช่น ห้องน้ำ ที่จอดรถ และสาธารณูปโภคต่างๆ ควรจัดเตรียมให้มีเพียงพอและอยู่ในสภาพที่พร้อมบริการแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับการประเมินตัวชี้วัดศักยภาพของนักวิชาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ที่ให้ค่าคะแนนศักยภาพสำหรับตัวชี้วัดด้านสิ่งอำนวยความสะดวกมีค่าคะแนนสูงสุด เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ส่วนใหญ่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นเครือข่ายการท่องเที่ยว หรือเป็นแหล่งท่องเที่ยวเสริม หรือเป็นจุดแวะพักสำหรับนักท่องเที่ยวเท่านั้น ยังไม่สามารถเป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวได้ ดังนั้นการบริการด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ห้องน้ำ ที่จอดรถ และสาธารณูปโภคต่างๆ จึงมีความจำเป็นในการจัดเตรียมไว้สำหรับรองรับนักท่องเที่ยว

ทั้งนี้การจัดเตรียมโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่เตรียมไว้ให้กับนักท่องเที่ยวควรพิจารณาถึงสภาพแวดล้อมของพื้นที่ มีระบบกำจัดของเสียและมลพิษไม่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่เกษตรกรรมและสภาพแวดล้อมใกล้เคียง

2.2 ควรจัดให้มีระบบการให้ความรู้และสื่อความเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ ระบบการให้ความรู้และสื่อความ ประกอบด้วย การให้ข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมนั้นๆ การให้ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ด้านการเกษตรที่เกี่ยวข้อง ป้ายต่างๆ ในแหล่งท่องเที่ยว การให้คำแนะนำแก่นักท่องเที่ยว เช่น กิจกรรมต่างๆ ที่จัดให้มีในแหล่งท่องเที่ยว แนะนำการปฏิบัติตนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม รวมถึงการจัดเตรียมมัคคุเทศก์ไว้สำหรับแนะนำและตอบคำถามนักท่องเที่ยว จะเห็นได้ว่าระบบการให้ความรู้และสื่อความสำหรับนักท่องเที่ยวสามารถทำผ่านได้หลายช่องทาง ทั้งนี้จากการประชุมกลุ่มย่อยพบว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมส่วนใหญ่ จะให้ความสนใจและตื่นตาตื่นใจกับผลผลิตทางการเกษตร ทำให้เกิดข้อสงสัยเกิดขึ้นอย่างมาก ดังนั้นหากแหล่งท่องเที่ยวใดที่ไม่มีระบบการให้ความรู้หรือสื่อความแก่นักท่องเที่ยว เกษตรกรหรือมัคคุเทศก์ก็ต้องทำหน้าที่ในการตอบคำถามจากนักท่องเที่ยวทั้งหมด ในทางปฏิบัติการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวด้วยวิธีการดังกล่าวอาจไม่สามารถทำได้อย่างทั่วถึง

2.3 เร่งพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม จัดว่ามีความเร่งด่วนในการดำเนินการอย่างมาก โดยเฉพาะเกษตรกรที่เป็นผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ส่วนใหญ่มีความรู้ด้านการเกษตร แต่ขาดความรู้ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ขาดเทคนิคในการเป็นนักการตลาดและ

ประชาสัมพันธ์ รวมถึงทักษะด้านการบริหาร สำหรับการพัฒนามัคคุเทศก์ที่ทำหน้าที่ในการต้อนรับนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ปัจจุบันเกษตรกรและครอบครัวมักทำหน้าที่เป็นมัคคุเทศก์เอง จำเป็นที่จะต้องได้รับการฝึกอบรมสัมมนา ในเรื่อง เทคนิคการพูด การต้อนรับ การเป็นเจ้าของบ้านที่ดี รวมถึงความรู้ทางด้านการเกษตรเพื่อสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว

3. กลยุทธ์พัฒนาด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์

จากสถานการณ์การท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้มีจำนวนผู้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเพิ่มสูงขึ้นทุกปี การท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ก็เป็นที่รู้จักในกลุ่มนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในจังหวัดนครราชสีมา ในปัจจุบันมีหลายแหล่งที่สามารถพัฒนาเป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวได้ ทั้งนี้การพัฒนาทางด้านการตลาดในการเสนอรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ตรงใจนักท่องเที่ยว ประกอบกับการมีประชาสัมพันธ์ที่ดีสามารถนำเสนอข้อมูลต่างๆ ไปยังนักท่องเที่ยวได้ตรงจุดและสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายถือว่าเป็นอีกปัจจัยในการนำไปสู่การประสบความสำเร็จของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมบางแหล่งในจังหวัดนครราชสีมา ดังนั้นจึงเสนอแนวทางในการพัฒนาด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ ไว้ดังนี้

3.1 จัดทำรายการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมเพื่อประชาสัมพันธ์ให้กับนักท่องเที่ยว การจัดรายการท่องเที่ยวสำหรับแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งจะต้องค้นหาจุดขาย และนำเสนอจุดขายที่ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยว รายการท่องเที่ยวนี้อาจจะจัดขึ้นในลักษณะโปรแกรมเที่ยว 1 วันในแหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วยกิจกรรมต่างหลายๆ กิจกรรม เช่น ช่วงเช้านักท่องเที่ยวร่วมทำบุญตักบาตรและทดลองทำการเกษตรและเก็บเกี่ยวผลผลิตด้วยตนเอง ช่วงกลางวันมีการชิมอาหารที่ปรุงด้วยผลผลิตจากแปลงการเกษตร ช่วงเย็นนั่งรถนั่งเรือชมทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยว หากกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวนั้นไม่มีจุดขายชัดเจน อาจจะจัดโปรแกรมเที่ยว 1 วัน โดยเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวหลักในพื้นที่ นอกจากนี้รายการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมอาจนำไปจัดรวมกันกับเทศกาลท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมของจังหวัดก็ได้ เช่น จังหวัดศรีสะเกษ กำหนดให้มีการจัดเทศกาลเงาะ-ทุเรียน ในช่วงเดือนมิถุนายนของทุกปี ซึ่งสำนักงานเกษตรจังหวัดได้มีการจัดรถรับส่งผู้ที่เข้าร่วมชมงานเพื่อนำเที่ยวในสวนผลไม้อำเภอกันทรลักษณ์ซึ่งเป็นพื้นที่ปลูกไม้ผลสำคัญของจังหวัดอีกด้วย

3.2 จัดทำเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในพื้นที่ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดนำเที่ยวและดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น เนื่องจากขนาดของพื้นที่ที่มีขนาดใหญ่และแหล่งท่องเที่ยวอยู่

อย่างกระจัดกระจาย การส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมเป็นเครือข่ายในการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดเข้าด้วยกัน เพื่อสร้างตลาดการท่องเที่ยวแบบผสมผสาน

3.3 สนับสนุนให้มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ด้วยสื่อหลายรูปแบบ อาทิ ป้ายแสดงแหล่งท่องเที่ยวริมทางหลวง แผ่นพับ เว็บไซต์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และกรมส่งเสริมการเกษตร จากการสำรวจพบว่า การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในอำเภอด่านช้าง จังหวัดนครราชสีมาถือว่าประสบความสำเร็จทำให้จุดขายในการเป็นสวิตเซอร์แลนด์แดนอีสาน หรือการที่มีโอโซนติดอันดับเจ็ดของโลกเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยวสามารถทราบข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆของอำเภอด่านช้างได้จากเว็บไซต์ด่านช้างโดยตรง จากการสำรวจพบว่า การค้นหาข้อมูลในเว็บไซต์ก่อนการเดินทางเป็นช่องทางที่ทำให้นักท่องเที่ยวรู้จักแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมมากยิ่งขึ้น

3.4 ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาสินค้าเกษตรและสินค้าเกษตรแปรรูปให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มและมีเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ทั้งนี้กิจกรรมการเลือกซื้อผลผลิตทางการเกษตรเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยว แต่สินค้าที่มีจำหน่ายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่ทำการผลิตในพื้นที่ ขาดการพัฒนาด้านบรรจุภัณฑ์และการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ สินค้าไม่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวเป็นการแปรรูปสินค้าอย่างง่ายพบเห็นได้ทั่วไป การส่งเสริมด้านการตลาดของสินค้าที่ระลึกยังไม่สามารถสร้างความแตกต่างหรือเอกลักษณ์เฉพาะตัวได้เด่นชัด

4. กลยุทธ์พัฒนาด้านอื่นๆ

4.1 ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ผู้นำชุมชน ผู้นำกลุ่ม องค์การบริหารส่วนตำบลที่อยู่ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ในการเข้ามาสนับสนุนงบประมาณ การสร้างความเข้าใจ การกระจายรายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างทั่วถึง รวมถึงการเฝ้าระวังผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ผลกระทบนี้ทั้งทางด้านสภาพแวดล้อมและวิถีชีวิตของคนในพื้นที่

4.2 การสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ อย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง จากการวิจัยพบว่า ผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่เป็นเจ้าของกิจการส่วนใหญ่จะมีความพร้อมในทั้งทางด้านเงินทุน ความรู้ และบุคลากร การพึ่งพาหน่วยงานภาครัฐอาจไม่ส่งผลมากนัก แต่สำหรับ

ผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่เป็นเกษตรกรรมนั้น การสนับสนุนจากภาครัฐเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาศักยภาพทางการท่องเที่ยว เนื่องจากข้อจำกัดทั้งทางด้านเงินทุน ความรู้ และบุคลากรทำให้ต้องการการสนับสนุนทั้งในด้านงบประมาณการจัดโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค พัฒนาเส้นทางคมนาคม ขาดความรู้ในด้านการบริหารและการตลาด ซึ่งการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐโดยเฉพาะจากทางจังหวัด ควรจัดตั้งขึ้นในรูปแบบคณะกรรมการประจำจังหวัดที่มีการแต่งตั้งบุคคลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เพื่อให้การทำงานเป็นนโยบายเดียวกัน และมีคณะกรรมการรูปแบบเดียวกันในแต่ท้องถิ่นตามความจำเป็นและเหมาะสมเพื่อเร่งรัดงาน เป็นที่ปรึกษา และทำงานร่วมกับเกษตรกรในพื้นที่

4.3 กรมส่งเสริมการเกษตรควรสนับสนุนให้มีการจัดอันดับศักยภาพหรือมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม และสื่อสารให้นักท่องเที่ยวทราบถึงระดับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแหล่งนั้น ทั้งนี้จากการสอบถามนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่สังเกตเห็นป้ายแนะนำแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมบริเวณริมถนนทางหลวง แต่ส่วนใหญ่ไม่แน่ใจว่าแหล่งท่องเที่ยวนั้นจะน่าสนใจควรทำการแวะเยี่ยมชมหรือไม่ ดังนั้นหากมีการจัดอันดับศักยภาพหรือมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมจะช่วยสื่อสารให้นักท่องเที่ยวสนใจเข้าไปเยี่ยมชมสำหรับแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพและมาตรฐานสูงได้ อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้มีการพัฒนาการให้บริการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมมากยิ่งขึ้น

4.2.3.4 ตัวอย่างเส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในพื้นที่จังหวัดอีสานใต้

เส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในจังหวัดนครราชสีมา

ชื่อเส้นทาง อ.ปากช่อง - อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ - อ.สีคิ้ว - อ.วังน้ำเขียว - เขาแผงม้า

ระยะเวลาเดินทาง 3 วัน 2 คืน

วันที่ 1 ออกเดินทางจากกรุงเทพฯ

แวะเยี่ยมชม ฟาร์มโชคชัย เพื่อชมกระบวนการผลิตปศุสัตว์ รับประทานสเต็ก พร้อมเลือกซื้อผลิตภัณฑ์แปรรูปจากนม รวมทั้งสินค้าที่ระลึกมากมาย

มุ่งหน้าสู่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เพื่อพบกับกิจกรรมเดินเส้นทางศึกษาธรรมชาติ ซึ่งจัดไว้หลายเส้นทาง ชมน้ำตกที่มีชื่อเสียง อาทิ น้ำตกเหวสุวัต น้ำตกเหวนรก

แะพักแรมที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ 1 คืน โดยมีกิจกรรมส่องสัตว์ในเวลา กลางคืนไว้บริการสำหรับนักท่องเที่ยว

วันที่ 2 รับประทานอาหารเช้า ออกเดินทางไปอ.สีคิ้ว

แะเลือกซื้อต้นไม้ พันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับ ชมทิวทัศน์เหนือเขื่อนลำตะคอง รับประทานอาหารกลางวัน ที่สวนเมืองพร อ.สีคิ้ว

ออกเดินทางไปอ.วังน้ำเขียว “ดินแดนแห่งสวิสต์เซอร์แลนด์แดนอีสาน” เมืองที่มี โอโซนติดอันดับ 1 ใน 7 ของโลก

แะท่องเที่ยวหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม หมู่บ้านไทยสามัคคี ซึ่งมีแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม เช่น สวนผักลูกไกร สวนสวยคุณต่อ สวนดอกไม้คุณวิภา สวนจินดาพงษ์

แะพักแรมที่ อ.วังน้ำเขียว 1 คืน โดยมีที่พักแรมสำหรับนักท่องเที่ยวและโฮมสเตย์ ไว้บริการกับนักท่องเที่ยว

วันที่ 3 รับประทานอาหารเช้า

เดินทางสู่เขาแผงม้า โดยใช้เส้นทางศึกษาธรรมชาติบนเขาแผงม้า

ก่อนกลับแะเยี่ยมชม ไร่ธัญพชร เพื่อชมน้ำอุนสดๆ พร้อมทั้งไม้ผลหลากหลายชนิด และชมดอกหน้าวัว สวยๆ ที่สวนสุชาดา

เดินทางกลับกรุงเทพฯ โดยใช้เส้นทาง จ.ปราจีนบุรี จ.นครนายก

เส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในจังหวัดศรีสะเกษ – อุบลราชธานี

ชื่อเส้นทาง อ. เมือง ศรีสะเกษ - เขาพระวิหาร (ผามออีแดง) – อุบลราชธานี – อ.โขงเจียม

ระยะเวลาเดินทาง 4 วัน 3 คืน

วันที่ 1 ออกเดินทางจากกรุงเทพฯ

มุ่งหน้าสู่ จ.ศรีสะเกษ

เมื่อเข้าสู่จังหวัดศรีสะเกษ แะเยี่ยมชมปราสาทวัดสระกำแพงน้อย อ.อุทุมพรพิสัย

แะพักแรมที่ อ.เมือง จ.ศรีสะเกษ

วันที่ 2 รับประทานอาหารเช้า ออกเดินทางไปเขาพระวิหาร

เยี่ยมชมผามออีแดง และปราสาทเขาพระวิหาร ซึ่งเป็นปราสาทหินในยุคเดียวกันกับ นครวัด ในประเทศกัมพูชา

แวะเยี่ยมชมชุมชนศรีสะเกษ เพื่อศึกษาการใช้ชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง การทำเกษตรปลอดสารพิษ เลือกซื้อผลผลิตทางการเกษตรและสินค้าเกษตรแปรรูปปลอดสารพิษ

แวะเลือกซื้อผลไม้ สวนผลไม้ อ.กันทรลักษ์ หมู่บ้านชาตารมย์ หมู่บ้านชาม่วง โดยมี ไม้ผล อาทิเช่น ทุเรียน มังคุด เงาะ มะม่วง ลองกอง ช่วงเวลาที่เหมาะกับการท่องเที่ยว อยู่ในช่วง เดือน พ.ค. – ก.ค. ของทุกปี

เดินทางสู่ที่พักใน จ.อุบลราชธานี พักแรม 1 คืน

วันที่ 3 รับประทานอาหารเช้า

เดินทางสู่ช่องเม็ก เพื่อจับจ่ายซื้อสินค้าปลอดภาษี และสินค้าพื้นเมืองของ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

แวะทานอาหารกลางวัน ซึ่งได้แก่ ปลาแม่น้ำโขงอันลือชื่อ ในอำเภอโขงเจียม

ล่องเรือแม่น้ำโขง เพื่อชมทัศนียภาพความงามสองฝั่งโขง ชมแม่น้ำสองสี ล่องเรือ ทิวชมแก่งตะนะ แก่งหินที่มีความสวยงาม

พักแรม ริมแม่น้ำโขง อ.โขงเจียม 1 คืน

วันที่ 4 ชมพระอาทิตย์ขึ้นก่อนใคร ณ ผาแต้ม

เยี่ยมชมภาพเขียนสีก่อนประวัติศาสตร์

เดินทางกลับสู่กรุงเทพฯ

4.2.4 คำถามวิจัยข้อที่ 4 แนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์พึ่งพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งเบื้องต้นโดยเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านควรเป็นอย่างไร โดยมีผล การศึกษาดังนี้

การกำหนดแผนยุทธศาสตร์พึ่งพาด้านการท่องเที่ยว เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งเบื้องต้นโดยเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน จัดทำโดยมีแนวทางให้สอดคล้องแผนพัฒนายุทธศาสตร์

ของการพัฒนากลุ่มจังหวัดใต้ ซึ่งได้ผ่านความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2546 และ โดยได้กำหนดไว้ในคำรับรองการปฏิบัติราชการของจังหวัดแล้ว ซึ่งยุทธศาสตร์ในกลุ่ม ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างได้ถูกกำหนดขึ้น 2 กลุ่มประกอบด้วย

1. กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (กลุ่ม 1) จ.นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์
2. กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (กลุ่ม 2) จ.อุบลราชธานี อำนาจเจริญ ศรีสะเกษ

1. กลุ่มจังหวัดอีสานใต้ (นครราชสีมา ชัยภูมิ สุรินทร์ บุรีรัมย์)

วิสัยทัศน์

"ประตูอีสานสู่สากล (Northeast Gateway to Global Communities)"

เป้าประสงค์การพัฒนา

สังคมเข้มแข็ง ประชาชนมั่นคง

ประเด็นยุทธศาสตร์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 : การพัฒนาการแปรรูปสินค้าเกษตรอินทรีย์ (ข้าวหอมมะลิ)

เพื่อการส่งออก โดยมียุทธศาสตร์ประกอบด้วย

1. การเพิ่มศักยภาพในการผลิตเกษตรอินทรีย์เพื่อการส่งออก
2. การเพิ่มความเข้มแข็งและเชื่อมโยงเครือข่ายสถาบันเกษตรกรเพื่อการแปรรูปและการตลาด

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 : การพัฒนาการแปรรูปสินค้าเกษตร โดยมียุทธศาสตร์

ประกอบด้วย

1. การเพิ่มศักยภาพในการผลิตข้าวหอมมะลิและมันสำปะหลัง การแปรรูปและการส่งออก
2. การรักษาสินค้าแวดล้อม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 : การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าไหม โดยมียุทธศาสตร์ประกอบด้วย

1. การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าไหม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 : การพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ โดยมียุทธศาสตร์ประกอบด้วย

1. จัดกระบวนการเรียนรู้และเพิ่มทักษะแรงงาน
2. ส่งเสริมการลงทุนด้านอุตสาหกรรมสิ่งทอ
3. เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 : การพัฒนาอุตสาหกรรมยานยนต์ โดยมียุทธศาสตร์

ประกอบด้วย

1. ยกระดับศักยภาพอุตสาหกรรมยานยนต์แบบบูรณาการ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 6 : การพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว โดยมียุทธศาสตร์

ประกอบด้วย

1. การเพิ่มศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยว
2. การเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว
3. การเพิ่มศักยภาพสินค้าและบริการ

2. กลุ่มจังหวัดอีสานใต้ (อุบลราชธานี ศรีสะเกษ ยโสธร อำนาจเจริญ)

วิสัยทัศน์

"หุ้นส่วนเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน"

เป้าประสงค์การพัฒนา

1. เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตของกลุ่มจังหวัด
2. ขยายฐานการลงทุนไปสู่เพื่อนบ้าน

ประเด็นยุทธศาสตร์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 : การผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตร โดยมียุทธศาสตร์

ประกอบด้วย

1. ปรับโครงสร้างและสร้างหุ้นส่วนการผลิตกับประเทศเพื่อนบ้าน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 : การท่องเที่ยวและบริการ โดยมียุทธศาสตร์ประกอบด้วย

1. สร้างหุ้นส่วนการท่องเที่ยวและบริการกับประเทศเพื่อนบ้าน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 : พัฒนาสินค้า OTOP

จากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดอีสานใต้ จะเห็นได้ว่าแนวทางในการพัฒนากลุ่มจังหวัดอีสานใต้มุ่งเน้นการร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน ดังนั้น การกำหนดแผนยุทธศาสตร์ทั้งสามด้านการท่องเที่ยว เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งเบื้องต้นโดยเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน จึงสามารถกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อการพึ่งพาได้ดังนี้

ยุทธศาสตร์พึ่งพาด้านการท่องเที่ยวเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งเบื้องต้นโดยเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน ประกอบด้วย 3 ยุทธศาสตร์หลักดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยุทธศาสตร์การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีแนวทางดังนี้

1. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงทั้งในประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งในประเทศลาว และกัมพูชา ในรูปแบบหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจเพื่อให้ทุกประเทศได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว
2. กลุ่มจังหวัดอีสานใต้ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงการตลาด และกระจายนักท่องเที่ยวที่ต้องการเดินทางไปยังประเทศเพื่อนบ้าน และทำการกระจายนักท่องเที่ยวที่เดินทางต่อเนื่องจากประเทศเพื่อนบ้านเพื่อเดินทางไปจังหวัดต่างๆในประเทศ
3. ส่งเสริมการร่วมลงทุนและพัฒนาด้านระบบสาธารณูปโภคไปสู่พื้นที่ชายแดน และการเชื่อมโยงเข้าไปในแหล่งท่องเที่ยวของประเทศเพื่อนบ้าน
4. ส่งเสริมและพัฒนาจุดผ่านแดนถาวร/ผ่อนปรนทางการค้า เพื่อประโยชน์ในด้านการท่องเที่ยว โดยการพัฒนาด่านช่องเม็ก-จังหวัดอุบลราชธานี ด่านช่องจอม-จังหวัดสุรินทร์ และด่านช่องสะงำ-จังหวัดศรีสะเกษ ทั้งนี้ต้องมีการพัฒนาจุดผ่านแดนเพื่อให้บริการสำหรับนักท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว หรือการทำข้อตกลงระหว่างประเทศเพื่อลดขั้นตอนสำหรับการเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในระยะเวลายาวนาน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ เพื่อการรองรับนักท่องเที่ยวต่างประเทศ โดยมีแนวทางดังนี้

1. พัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยว เพื่อรองรับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
2. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพด้านการบริการ และเพิ่มแรงดึงดูดของแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัด
3. สนับสนุนให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เชิงนิเวศและเชิงอนุรักษ์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
4. ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าที่ระลึก สินค้า OTOP ที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น หรือการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เพื่อให้เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ การกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาระบบงานสนับสนุนการท่องเที่ยว โดยมีแนวทางดังนี้

1. จัดทำแผนแม่บทการท่องเที่ยวจังหวัด เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ
2. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน และประชาชนในการจัดการด้านการท่องเที่ยว
3. ส่งเสริมความมั่นคงและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้กับนักท่องเที่ยว
4. เน้นการส่งเสริมด้านการตลาดและการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ให้เป็นระบบเพื่อให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวในประเทศเพื่อนบ้าน

4.3 อภิปรายผล

การประเมินเพื่อจัดลำดับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม โดยมีปัจจัยในการประเมินศักยภาพในด้านต่างๆ ประกอบด้วย ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ด้านบริการการท่องเที่ยว และด้านตลาดการท่องเที่ยว โดยปัจจัยแต่ละด้านมีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวไม่เท่ากัน ดังนั้นจึงได้จัดทำแบบสอบถามเพื่อให้นักวิชาการด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในพื้นที่ให้คะแนน เพื่อจัดลำดับสำคัญของแต่ละตัวชี้วัด ซึ่งจากการประเมินนักวิชาการในพื้นที่ได้ให้ความสำคัญกับตัวชี้วัดด้านสภาพแวดล้อมและทัศนียภาพที่สวยงามของพื้นที่มากที่สุด รองลงมาคือตัวชี้วัดด้านความโดดเด่นของแหล่งท่องเที่ยว ในขณะที่ผลจากเก็บแบบสอบถามนักท่องเที่ยว พบว่าเหตุผลสำคัญที่นักท่องเที่ยวเลือกเดินทางมาในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม เพราะปัจจัยความน่าสนใจด้านเกษตรกรรมวิถีชีวิตเกษตรกรรม และรองลงมาคือ สภาพแวดล้อมและทัศนียภาพที่สวยงามของพื้นที่ ซึ่งจะเห็นความแตกต่างทัศนะของนักวิชาการและนักท่องเที่ยว แต่อย่างไรก็ตามทั้งสองปัจจัยเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อระดับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม

การกำหนดแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ โดยกำหนดไว้ 4 ด้านดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว เน้นการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ 2) ด้านการพัฒนาบริการการท่องเที่ยว 3) กลยุทธ์พัฒนาด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ 4) กลยุทธ์พัฒนาด้านอื่นๆ ได้แก่ การส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม การสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ จังหวัดอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่องและควรสนับสนุนให้มีการจัดอันดับศักยภาพ

หรือมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม และสื่อสารให้นักท่องเที่ยวทราบถึงระดับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแหล่งนั้น นอกจากนี้แนวทางในการส่งเสริมระดับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวโดยการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมเข้ากับแหล่งท่องเที่ยวเสริมในรูปแบบเครือข่ายการท่องเที่ยว ซึ่งจากแบบสอบถามพบว่า หากจะสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวที่มาในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมชอบมากที่สุด จึงเสนอโครงข่ายเส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในจังหวัดนครราชสีมา (ชื่อเส้นทาง : อ.ปากช่อง - อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ - อ.สีคิ้ว - อ.วังน้ำเขียว - เขาแผงม้า) และเส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในจังหวัดศรีสะเกษ - อุบลราชธานี (ชื่อเส้นทาง : ศรีสะเกษ - เขาพระวิหาร (ผามออีแดง) - อุบลราชธานี - อ.โขงเจียม)

4.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ส่วนใหญ่เหมาะสมในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเสริม เพื่อเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวหลักในพื้นที่ให้เข้าเป็นโปรแกรมท่องเที่ยวเดียวกัน โดยการวิจัยครั้งต่อไปควรทำการศึกษาเรื่องการเชื่อมโยงโครงข่ายการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ตลอดจนแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมภายใต้แนวคิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งจะต้องศึกษาผลกระทบต่างๆจากการจัดการการท่องเที่ยว รวมถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมอีกด้วย

4.5 สรุป

การประเมินศักยภาพเพื่อจัดลำดับความศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ จำนวน 40 แหล่ง มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่มีศักยภาพสูง จำนวน 15 แหล่ง ศักยภาพปานกลางจำนวน 14 แหล่ง และศักยภาพต่ำ จำนวน 11 แหล่ง และการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม พบว่า เดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม เพราะความน่าสนใจด้านเกษตรกรรมวิถีชีวิตเกษตรกรรม และทัศนียภาพและความสวยงามของพื้นที่

สำหรับแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ มุ่งเน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ภายใต้แนวคิดการท่องเที่ยว

อย่างยั่งยืน โดยมุ่งเน้นจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวทางการเกษตรที่สอดคล้องกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในแต่ละพื้นที่ เพื่อเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวและได้รับประโยชน์จากท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม และได้กำหนดยุทธศาสตร์พึงพาด้านการท่องเที่ยวเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งเบื้องต้นโดยเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยเน้นในการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน การพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว และพัฒนาระบบงานสนับสนุนการท่องเที่ยว

บทที่ 5

บทสรุป

5.1 บทนำ

ในบทนี้จะเป็นการสรุปข้อมูลด้านต่างๆ ที่ได้มีการรวบรวมและนำเสนอไว้ในบทต่างๆ ข้างต้น เพื่อแสดงให้เห็นถึง ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ผลการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม แนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ รวมถึงทิศทางการกำหนดยุทธศาสตร์พึ่งพาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งเบื้องต้นโดยเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน

5.2 บทสรุปผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “แนวทางในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้” ซึ่งครอบคลุม 6 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี ครอบคลุมพื้นที่ 47,690,011 ไร่ หรือ 76,304,018 ตารางกิโลเมตร ซึ่งมีพื้นที่ทำการเกษตร รวมทั้งสิ้น 28,878,750 ไร่ หรือ 46,206,000 ตารางกิโลเมตร โดยสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

5.2.1 สรุปศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้

การประเมินเพื่อจัดลำดับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มอีสานใต้ที่มีศักยภาพในการพัฒนา โดยมีปัจจัยในการประเมินศักยภาพในด้านต่างๆ ประกอบด้วย ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ด้านบริการการท่องเที่ยว และด้านตลาดการท่องเที่ยว

โดยปัจจัยแต่ละด้านจะมีค่าถ่วงน้ำหนักที่ไม่เท่ากัน เนื่องจากตัวชี้วัดในการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวไม่เท่ากัน ดังนั้นจึงได้จัดทำแบบสอบถามให้นักวิชาการด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในพื้นที่ให้ค่าคะแนน เพื่อกำหนดค่าน้ำหนักของตัวชี้วัดแต่ละตัว โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ 5 คะแนน หมายถึง ตัวชี้วัดนั้นมีผลต่อศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมมากที่สุด และ 1 คะแนน คือ มีผลต่อศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิง

เกษตรกรรมน้อยที่สุด จากวิธีการประเมินศักยภาพดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ผลการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 40 แหล่ง มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่มีศักยภาพสูง จำนวน 15 แหล่ง ศักยภาพปานกลางจำนวน 14 แหล่ง และศักยภาพต่ำ จำนวน 11 แหล่ง โดยจำแนกผลการศึกษาดังนี้

5.2.1.1 ผลการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ประเภทเทศกาลหรือปรากฏการณ์ จากผลการประเมินศักยภาพเทศกาลท่องเที่ยวทางการเกษตร จำนวน 10 งาน เทศกาลพบว่า งานเทศกาลที่จัดขึ้นส่วนใหญ่เป็นการจัดงานระดับท้องถิ่นหรือระดับจังหวัด ซึ่งนักท่องเที่ยวหรือผู้สนใจเข้าชมงานส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่ หรือคนภายในภาคอีสาน ทำให้ปริมาณนักท่องเที่ยวที่เข้าชมงานมีไม่มากนัก ทั้งนี้กิจกรรมส่วนใหญ่ที่จัดให้มีเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว ได้แก่ กิจกรรมการแข่งขัน การประกวดสินค้าเกษตร และการจำหน่ายผลิตผลทางการเกษตร

5.2.1.2 ผลการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมประเภทรายบุคคลหรือรายกิจกรรม และประเภทชุมชนหรือหมู่บ้านท่องเที่ยวการเกษตร จากการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมทั้งสองประเภท จำนวน 30 ราย สามารถจำแนกผลการประเมินศักยภาพได้ดังนี้

5.2.3.1 จำแนกผลการประเมินศักยภาพตามประเภทแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ซึ่งจำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ แหล่งท่องเที่ยวประเภทรายบุคคลหรือรายกิจกรรม และประเภทชุมชนหรือหมู่บ้านท่องเที่ยวการเกษตร พบว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมประเภทรายบุคคลนั้น มีระดับศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยว สูงกว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมประเภทชุมชนหรือหมู่บ้านท่องเที่ยวการเกษตร พบว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมประเภทรายบุคคลหรือรายกิจกรรมมีค่าศักยภาพทางด้านบริการการท่องเที่ยวสูงกว่าแหล่งท่องเที่ยวประเภทชุมชน หรือหมู่บ้านท่องเที่ยวการเกษตรถึงร้อยละ 26 ดังนั้นเมื่อพิจารณาโอกาสในการพัฒนาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวประเภทชุมชนหรือหมู่บ้านท่องเที่ยวการเกษตร จึงควรเร่งการปรับปรุงการบริการการท่องเที่ยวให้เพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว อาทิ สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ที่จอดรถ ห้องน้ำ และสาธารณูปโภคต่างๆ ให้มีทุกอย่างพร้อมและอยู่ในสภาพที่ดี จัดให้มีบุคลากรทางการท่องเที่ยวและมาตรการในการรองรับนักท่องเที่ยวอย่างมีระบบ เป็นต้น ซึ่งจะทำให้แหล่งท่องเที่ยวกลุ่มนี้สามารถพัฒนาศักยภาพให้เพิ่มสูงขึ้นต่อไป

2. จำแนกผลการประเมินศักยภาพตามกลุ่มนักท่องเที่ยว ซึ่งจำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่รองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไป และแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่รองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่สนใจศึกษาด้านเกษตรกรรมเป็นพิเศษ พบว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่รองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไป มีระดับศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยว สูงกว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่รองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่สนใจศึกษาด้านเกษตรกรรมเป็นพิเศษ โดยระดับคะแนนศักยภาพเฉลี่ยเท่ากับ 21.60 คะแนน สูงกว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่รองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่สนใจศึกษาด้านเกษตรกรรมเป็นพิเศษ เท่ากับ 19.32 คะแนน นอกจากนี้แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่รองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไป มีระดับ ศักยภาพสูง คิดเป็นร้อยละ 38.89 ในขณะที่ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่รองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่สนใจศึกษาด้านเกษตรกรรมเป็นพิเศษ มีระดับศักยภาพสูงเพียงร้อยละ 33.33 พบว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่รองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไป มีค่าศักยภาพทางด้านการบริการการท่องเที่ยวสูงกว่าแหล่งท่องเที่ยวประเภทชุมชนหรือหมู่บ้านท่องเที่ยวการเกษตรถึงร้อยละ 17.73 สำหรับคะแนนศักยภาพด้านอื่น ไม่แตกต่างกันมากนัก แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่รองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไป เน้นการตอบสนองต่อวัตถุประสงค์การท่องเที่ยวที่ต้องการพักผ่อนหย่อนใจ แหล่งท่องเที่ยวกลุ่มนี้เน้นสภาพแวดล้อม ความสวยงามของพื้นที่ ความสะอาดสบายของบริการการท่องเที่ยว กิจกรรมต่างๆในแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวสนใจ ได้แก่ การเก็บผลผลิตและจำหน่ายผลผลิต การนั่งรถหรือนั่งเรือเที่ยว ในขณะที่ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่รองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่สนใจศึกษาด้านเกษตรกรรมเป็นพิเศษ เน้นความโดดเด่นหรือเอกลักษณ์พิเศษด้านกายภาพ และวิถีชีวิตเกษตรกรรม กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจ คือ การแสดงหรือสาธิตทางด้านการเกษตร การทดลองการทำการเกษตร

3. จำแนกผลการประเมินศักยภาพตามประเภทผลิตผลทางการเกษตร ซึ่งจำแนกได้เป็น 5 ประเภท คือ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมกลุ่มไม้ดอกไม้ประดับ กลุ่มเกษตรผสมผสาน กลุ่มไม้ผล กลุ่มสวนผัก และกลุ่มปศุสัตว์ ว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมกลุ่มปศุสัตว์ มีระดับคะแนนศักยภาพเฉลี่ยสูงที่สุดเท่ากับ 26.94 คะแนน แต่เนื่องจากการกลุ่มตัวอย่างของแหล่งท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีเพียงตัวอย่างเดียว คือ ฟาร์มโชคชัย ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมขนาดใหญ่ที่มีการพัฒนาทางด้านการท่องเที่ยวในระดับนานาชาติ ดังนั้นหากไม่พิจารณาคะแนนศักยภาพฟาร์มโชคชัยกับแหล่งท่องเที่ยวกลุ่มอื่น แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมกลุ่มไม้ดอกไม้ประดับมีระดับคะแนนศักยภาพเฉลี่ยสูงที่สุด เท่ากับ 21.86 คะแนน รองลงมาคือกลุ่มเกษตรผสมผสาน กลุ่มไม้ผล และกลุ่มสวนผัก โดยมีระดับคะแนน เท่ากับ 21.05 คะแนน , 19.63 คะแนน และ 19.35 คะแนน ตามลำดับ พบว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมกลุ่มไม้ดอกไม้ประดับ มีค่าศักยภาพทางด้านการทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

สูงกว่าแหล่งท่องเที่ยวกลุ่มอื่นๆ ทั้งนี้เนื่องจากสวนไม้ดอกไม้ประดับจะสร้างบรรยากาศของการพักผ่อนหย่อนใจเพิ่มความสวยงามให้กับทัศนียภาพและสภาพแวดล้อมของพื้นที่

5.2.2 สรุปความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้

เพื่อให้แนวทางในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวมากขึ้น ดังนั้นจึงมีการศึกษาถึงความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ โดยมีผลการศึกษาดังนี้

ผลการสำรวจกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว จำนวน 416 คน ที่ตอบแบบสอบถามในกลุ่ม 6 จังหวัดอีสานใต้ พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางที่เดินทางมาท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 31 – 40 ปี เป็นนักท่องเที่ยวในท้องถิ่น จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี ระบุว่าได้อยู่ระหว่าง 5,000 – 10,000 บาท

พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวส่วนใหญ่ เคยเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมของจังหวัด ประมาณ 1 ครั้ง และเคยเดินทางไปท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในพื้นที่อื่นๆ นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาท่องเที่ยวพร้อมกลุ่มเพื่อน ถึงร้อยละ 50.24 รองลงมาคือ การเดินทางมาพร้อมกับครอบครัว ร้อยละ 39.90 โดยไม่พักค้างคืนในแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวรู้จักสถานที่ท่องเที่ยวโดยได้รับคำแนะนำจากเพื่อนและญาติ

สำหรับเหตุผลสำคัญที่เลือกเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ เพราะความน่าสนใจด้านเกษตรกรรมวิถีชีวิตเกษตรกรรม ทัศนียภาพและความสวยงามของพื้นที่ รวมถึงการได้ซื้อผลผลิตและสินค้าทางการเกษตรแปรรูปจำหน่ายอีกด้วย สำหรับกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวต้องการให้มีในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ส่วนใหญ่จะได้แก่กิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจ เช่น การจัดจุดชมวิว รองลงมาจึงเป็นการแสดงสาธิตทางด้านการเกษตรและการทดลองเก็บผลผลิตด้วยตนเอง โดยแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมประเภทเกษตรผสมผสานเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมมากที่สุด รองลงมาคือ สวนผลไม้ และหากจะสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวพบว่า แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวที่มาในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมชอบมากที่สุด

5.2.3 สรุปแนวทางในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้

จากผลการวิจัย สามารถกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติโดยมีรายละเอียดดังนี้

5.2.3.1 วิสัยทัศน์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ได้เสนอไว้ดังนี้

“การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ภายใต้แนวคิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยมุ่งเน้นจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวทางการเกษตรที่สอดคล้องกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในแต่ละพื้นที่ เพื่อเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวและได้รับประโยชน์จากท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม”

5.2.3.2 เป้าหมายในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้

1. พัฒนาพื้นที่เกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ที่มีศักยภาพ เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางการเกษตรใหม่ๆ ให้กระจายครอบคลุมใน 6 จังหวัดอีสานใต้
2. ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรและชุมชนเข้าร่วมเป็นผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม เพื่อก่อให้เกิดรายได้จากการท่องเที่ยวแก่เกษตรกรและชุมชนท้องถิ่น
3. สร้างความเชื่อมโยงหรือเครือข่ายการท่องเที่ยวระหว่างแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมกับแหล่งท่องเที่ยวหลักในแต่ละพื้นที่
4. เพิ่มศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่เปิดดำเนินการแล้ว ให้เป็นที่ยอมรับจากนักท่องเที่ยว

5.2.3.3 กลยุทธ์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ โดยกำหนดไว้ 4 ด้านดังนี้

กลยุทธ์ด้านการพัฒนาทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

1. ประเมินความเหมาะสมของการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมนั้นๆ อาทิ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมใดที่มีระดับ

ศักยภาพสูงมากสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักได้ รูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบนี้จะต้องเตรียมความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวทั้งในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ บุคลากร ระบบการให้ข้อมูล ประชาสัมพันธ์ อย่างครบครัน เพื่อเป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวใดมีศักยภาพสูงหรือปานกลาง แต่มีที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกัน และสามารถรวมกันเป็นชุมชนหรือหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม รูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบนี้จะต้องสนับสนุนให้เกษตรกรในพื้นที่ควรเน้นรูปแบบการเรียนรู้วิถีชีวิตทางการเกษตร การจัดตั้ง Home Stay และ Farm Stay ซึ่งขึ้นอยู่กับความพร้อมของแต่ละพื้นที่ และจัดให้มีองค์กรในรูปแบบคณะกรรมการเฉพาะพื้นที่เพื่อกำหนดนโยบายและควบคุมการจัดการท่องเที่ยวของเกษตรกร

แต่สำหรับแหล่งท่องเที่ยวใดมีศักยภาพสูงหรือปานกลาง แต่มีที่ตั้งกระจายอยู่ในจังหวัดต่างๆ ควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นโครงข่ายการท่องเที่ยว แนวทางในการพัฒนาตามรูปแบบนี้ คือ สร้างชื่อเสียงด้านสินค้าเกษตร การขายผลผลิตผลทางการเกษตร โดยดึงดูดนักท่องเที่ยวที่เดินทางผ่าน หรือต้องการเดินทางมาเที่ยวโดยจัดอยู่ในโปรแกรมการเดินทาง.เป็นลักษณะจัดให้เป็นการท่องเที่ยวช่วงสั้น ๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจุดหมายหลักมีความพึงพอใจกับการท่องเที่ยวมากขึ้น

2. การจัดการพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ต้องคำนึงถึงการจัดการด้านภูมิสถาปัตยกรรมทางการท่องเที่ยวและการจัดการสุนทรียศาสตร์ทางการท่องเที่ยว ดังนั้นแนวทางในการพัฒนา คือการจัดเขตพื้นที่ภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม โดยแยกพื้นที่สำหรับเป็นแหล่งท่องเที่ยวแยกต่างหากจากพื้นที่เกษตรกรรม เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงสภาพกายภาพของพื้นที่เกษตรกรรมให้มีความสวยงาม มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยจากกองวัสดุทางการเกษตร ปราบจากกลั่นรอบกวน เพื่อสร้างความเพลิดเพลิน และบรรยากาศการพักผ่อนหย่อนใจให้กับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยี่ยมชม

3. ส่งเสริมความรู้ทางการเกษตรใหม่ๆ ให้กับเกษตรกร เพื่อนำไปใช้ในการสร้างความโดดเด่นให้กับแหล่งท่องเที่ยว เช่น การส่งเสริมการปลูกพืชหรือสัตว์เลี้ยงพันธุ์ใหม่ๆ ซึ่งจะทำให้แหล่งท่องเที่ยวมีกิจกรรมที่น่าสนใจ

กลยุทธ์ด้านการพัฒนาบริการการท่องเที่ยว

1. จัดให้มีบริการการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่สอดคล้องกับรูปแบบการท่องเที่ยวในแต่ละแหล่ง แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่ต้องการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักหรือจุดหมายปลายทางหลักของนักท่องเที่ยวก็จะต้องเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการที่จำเป็น สำหรับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่ยังไม่สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักหรือจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวได้นั้น ควรให้ความสำคัญกับการจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยว อาทิเช่น ห้องน้ำ ที่จอดรถ และสาธารณูปโภคต่างๆ ควรจัดเตรียมให้มีเพียงพอและอยู่ในสภาพที่พร้อมบริการแก่

2. ควรจัดให้มีระบบการให้ความรู้และสื่อความเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ

3. เร่งพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม จัดว่ามีความเร่งด่วนในการดำเนินการอย่างมาก โดยเฉพาะเกษตรกรที่เป็นผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม จำเป็นที่จะต้องได้รับการฝึกอบรมสัมมนา ในเรื่องเทคนิคการพูด การต้อนรับ การเป็นเจ้าของบ้านที่ดี รวมถึงความรู้ทางด้านการเกษตรเพื่อสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว

กลยุทธ์พัฒนาด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์

1. จัดทำรายการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมเพื่อประชาสัมพันธ์ให้กับนักท่องเที่ยว การจัดรายการท่องเที่ยวสำหรับแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแหล่งจะต้องค้นหาจุดขาย และนำเสนอจุดขายที่ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยว

2. จัดทำเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในพื้นที่เพื่อเป็นแนวทางในการจัดนำเที่ยวและดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น เนื่องจากขนาดของพื้นที่ที่มีขนาดใหญ่และแหล่งท่องเที่ยวอยู่อย่างกระจัดกระจาย การส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมเป็นเครือข่ายในการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดเข้าด้วยกัน เพื่อสร้างตลาดการท่องเที่ยวแบบผสมผสาน

3. สนับสนุนให้มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ด้วยสื่อหลายรูปแบบ อาทิ ป้ายแสดงแหล่งท่องเที่ยวริมทางหลวง แผ่นพับ เว็บไซต์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และกรมส่งเสริมการเกษตร

4. ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาสินค้าเกษตรและสินค้าเกษตรแปรรูปให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มและมีเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ทั้งนี้กิจกรรมการเลือกซื้อผลผลิตทางการเกษตรเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยว แต่สินค้าที่มีจำหน่ายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่ทำการผลิตในพื้นที่ ขาดการพัฒนาด้านบรรจุภัณฑ์และการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ สินค้าไม่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวเป็นการแปรรูปสินค้าอย่างง่ายพบเห็นได้ทั่วไป การส่งเสริมด้านการตลาดของสินค้าที่ระลึกยังไม่สามารถสร้างความแตกต่างหรือเอกลักษณ์เฉพาะตัวได้เด่นชัด

กลยุทธ์พัฒนาด้านอื่นๆ

1. ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ผู้นำชุมชน ผู้นำกลุ่ม องค์การบริหารส่วนตำบลที่อยู่ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม

2. การสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ อย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง สำหรับผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่เป็นเกษตรกรนั้น การสนับสนุนจากภาครัฐเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาศักยภาพทางการท่องเที่ยว ดังนั้นภาครัฐควรจัดตั้งหน่วยงานในรูปแบบคณะกรรมการประจำจังหวัดที่มีการแต่งตั้งบุคคลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เพื่อให้การทำงานเป็นนโยบายเดียวกัน และมีคณะกรรมการรูปแบบเดียวกันในแต่ละท้องถิ่นตามความจำเป็นและเหมาะสมเพื่อเร่งรัดงาน เป็นที่ปรึกษา และทำงานร่วมกับเกษตรกรในพื้นที่

3. กรมส่งเสริมการเกษตรควรสนับสนุนให้มีการจัดอันดับศักยภาพหรือมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม และสื่อสารให้นักท่องเที่ยวทราบถึงระดับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแหล่งนั้น

5.2.3.4 ตัวอย่างเส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในพื้นที่จังหวัดอีสานใต้

เส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในจังหวัดนครราชสีมา

ชื่อเส้นทาง อ.ปากช่อง - อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ - อ.สีคิ้ว - อ.วังน้ำเขียว - เขาแผงม้า

ระยะเวลาเดินทาง 3 วัน 2 คืน

วันที่ 1 ออกเดินทางจากกรุงเทพฯ

แวะเยี่ยมชม ฟาร์มโชคชัย เพื่อชมกระบวนการผลิตปศุสัตว์ รับประทานสเต็ก พร้อมเลือกซื้อผลิตภัณฑ์แปรรูปจากนม รวมทั้งสินค้าที่ระลึกมากมาย

มุ่งหน้าสู่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เพื่อพบกับกิจกรรมเดินเส้นทางศึกษาธรรมชาติ ซึ่งจัดไว้หลายเส้นทาง ชมน้ำตกที่มีชื่อเสียง อาทิ น้ำตกเหวสุวัต น้ำตกเหวนรก

แวะพักร่มที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ 1 คืน โดยมีกิจกรรมส่องสัตว์ในเวลา กลางคืนไว้บริการสำหรับนักท่องเที่ยว

วันที่ 2 รับประทานอาหารเช้า ออกเดินทางไปอ.สีคิ้ว

แวะเลือกซื้อต้นไม้ พันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับ ชมทิวทัศน์เหนือเขื่อนลำตะคอง รับประทานอาหารกลางวัน ที่สวนเมืองพร อ.สีคิ้ว

ออกเดินทางไปอ.วังน้ำเขียว “ดินแดนแห่งสวิตเซอร์แลนด์แดนอีสาน” เมืองที่มีไอโซนติดอันดับ 1 ใน 7 ของโลก

แวะท่องเที่ยวหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม หมู่บ้านไทยสามัคคี ซึ่งมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม เช่น สวนผักลูกไกร สวนสวดยุคต่อ สวนดอกไม้คุณวิภา สวนจินดาพงษ์

แวะพักร่มที่ อ.วังน้ำเขียว 1 คืน โดยมีที่พักแรมสำหรับนักท่องเที่ยวและโฮมสเตย์ไว้บริการกับนักท่องเที่ยว

วันที่ 3 รับประทานอาหารเช้า

เดินทางสู่เขาแผงม้า โดยใช้เส้นทางศึกษาธรรมชาติบนเขาแผงม้า

ก่อนกลับแวะเยี่ยมชม ไร่นายพร เพื่อชมน้ำอุนสดๆ พร้อมทั้งไม้ผลหลากหลายชนิด และชมดอกหน้าวัว สวยๆ ที่สวนสุชาดา

เดินทางกลับกรุงเทพฯ โดยใช้เส้นทาง จ.ปราจีนบุรี จ.นครนายก

เส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในจังหวัดศรีสะเกษ – อุบลราชธานี

ชื่อเส้นทาง อ. เมือง ศรีสะเกษ - เขาพระวิหาร (ผามออีแดง) – อุบลราชธานี – อ.โขงเจียม

ระยะเวลาเดินทาง 4 วัน 3 คืน

วันที่ 1 ออกเดินทางจากกรุงเทพฯ

มุ่งหน้าสู่ จ.ศรีสะเกษ

เมื่อเข้าสู่จังหวัดศรีสะเกษ แวะเยี่ยมชมปราสาทวัดสระกำแพงน้อย อ.อุทุมพรพิสัย

แวะพักรแรมที่ อ.เมือง จ.ศรีสะเกษ

วันที่ 2 รับประทานอาหารเช้า ออกเดินทางไปเขาพระวิหาร

เยี่ยมชมผามออีแดง และปราสาทเขาพระวิหาร ซึ่งเป็นปราสาทหินในยุคเดียวกันกับนครวัด ในประเทศกัมพูชา

แวะเยี่ยมชมชุมชนศรีสะเกษอโศก เพื่อศึกษาการใช้ชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง การทำเกษตรปลอดสารพิษ เลือกซื้อผลผลิตทางการเกษตรและสินค้าเกษตรแปรรูปปลอดสารพิษ

แวะเลือกซื้อผลไม้ สวนผลไม้ อ.กันทรลักษณ์ หมู่บ้านชาตารมย์ หมู่บ้านขาม่วง โดยมีไม้ผล อาทิเช่น ทุเรียน มังคุด เงาะ มะม่วง ลองกอง ช่วงเวลาที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยว อยู่ในช่วงเดือน พ.ค. – ก.ค. ของทุกปี

เดินทางสู่ที่พักใน จ.อุบลราชธานี พักแรม 1 คืน

วันที่ 3 รับประทานอาหารเช้า

เดินทางสู่ช่องเม็ก เพื่อจับจ่ายซื้อสินค้าปลอดภาษี และสินค้าพื้นเมืองของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

แวะทานอาหารกลางวัน ซึ่งได้แก่ ปลาแม่น้ำโขงอันลือชื่อ ในอำเภอโขงเจียม

ล่องเรือแม่น้ำโขง เพื่อชมทัศนียภาพความงามสองฝั่งโขง ชมแม่น้ำสองสี ล่องเรือเที่ยวชมแก่งตะนะ แก่งหินที่มีความสวยงาม

พักแรม ริมแม่น้ำโขง อ.โขงเจียม 1 คืน

วันที่ 4 ชมพระอาทิตย์ขึ้นก่อนใคร ณ ผาแต้ม
 เยี่ยมชมภาพเขียนสีก่อนประวัติศาสตร์
 เดินทางกลับสู่กรุงเทพฯ

5.2.4 สรุปทิศทางการกำหนดยุทธศาสตร์พึ่งพาด้านการท่องเที่ยวเพื่อ เสริมสร้างความเข้มแข็งเบื้องต้นโดยเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยุทธศาสตร์การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน โดยมี
 แนวทางดังนี้

1. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงทั้งในประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งใน
 ประเทศลาว และกัมพูชา ในรูปแบบหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจเพื่อให้ทุกประเทศได้รับประโยชน์จากการ
 ท่องเที่ยว
2. กลุ่มจังหวัดอีสานใต้ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงการตลาด และกระจายนักท่องเที่ยวที่
 ต้องการเดินทางไปยังประเทศเพื่อนบ้าน และทำการกระจายนักท่องเที่ยวที่เดินทางต่อเนื่องจาก
 ประเทศเพื่อนบ้านเพื่อเดินทางไปจังหวัดต่างๆในประเทศ
3. ส่งเสริมการร่วมลงทุนและพัฒนาด้านระบบสาธารณูปโภคไปสู่พื้นที่ชายแดน และการ
 เชื่อมโยงเข้าไปในแหล่งท่องเที่ยวของประเทศเพื่อนบ้าน
4. ส่งเสริมและพัฒนาจุดผ่านแดนถาวร/ผ่อนปรนทางการค้า เพื่อประโยชน์ในด้านการ
 ท่องเที่ยว โดยการพัฒนาด่านช่องเม็ก-จังหวัดอุบลราชธานี ด่านช่องจอม-จังหวัดสุรินทร์ และด่าน
 ช่องสง่า-จังหวัดศรีสะเกษ ทั้งนี้ต้องมีการพัฒนาจุดผ่านแดนเพื่อให้บริการสำหรับนักท่องเที่ยวได้
 อย่างสะดวกและรวดเร็ว หรือการทำข้อตกลงระหว่างประเทศเพื่อลดขั้นตอนสำหรับการเดินทางเข้าไป
 ท่องเที่ยวในระยะเวลายาวนาน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ เพื่อการ
 รองรับนักท่องเที่ยวต่างประเทศ โดยมีแนวทางดังนี้

1. พัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว เพื่อรองรับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
2. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพด้านการบริการ และเพิ่มแรงดึงดูดของแหล่ง
 ท่องเที่ยวภายในจังหวัด
3. สนับสนุนให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เชิงนิเวศและเชิงอนุรักษ์ เพื่อส่งเสริมการ
 ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

4. ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าที่ระลึก สินค้า OTOP ที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น หรือ การแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เพื่อให้เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ การกระจาย รายได้สู่ท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาระบบงานสนับสนุนการท่องเที่ยว โดยมีแนวทางดังนี้

1. จัดทำแผนแม่บทการท่องเที่ยวจังหวัด เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเป็น ระบบ
2. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน และ ประชาชนในการจัดการด้านการท่องเที่ยว
3. ส่งเสริมความมั่นคงและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้กับนักท่องเที่ยว
4. เน้นการส่งเสริมด้านการตลาดและการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสาน ได้อย่างเป็นระบบเพื่อให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวในประเทศเพื่อนบ้าน

5.3 สรุป

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงระดับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ และทราบถึงความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิง เกษตรกรรม พร้อมทั้งแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ รวมถึงทิศทางการกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม เพื่อเสริมสร้างความ เข้มแข็งเบื้องต้นโดยเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน

บรรณานุกรม

กรมส่งเสริมการเกษตร.(2549).ท่องเที่ยวเชิงเกษตร .www.agrotourism.doae.go.th.html.22
มิถุนายน 2549.

กรมวิชาการเกษตร.(2544).เกษตรท่องเที่ยว Agro-Tourism.กรุงเทพฯ:กรมวิชาการเกษตร กระทรวง
เกษตรและสหกรณ์.

กระทรวงมหาดไทย.(2549).ข้อมูลจังหวัด 76 จังหวัด.www.moi.go.th/province.html.8 สิงหาคม
2549.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.(2549).ข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยว ปี 2547.กองสถิติและวิจัย.
www2.tat.or.th/start/web/static_idx.php. 8 สิงหาคม 2549.

_____.2542 โครงการสำรวจสถิติการท่องเที่ยวภายในประเทศปี2541ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
กองสถิติและวิจัย,ภาควิชาสถิติคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ฉลองศรี พิมพ์สมพงศ์,การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว,(พิมพ์ครั้งที่ 3),กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา,การพัฒนากการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน,(พิมพ์ครั้งที่ 1),กรุงเทพฯ : ศูนย์วิชาการการ
ท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

นาคยา ธนพลเกียรติ.(2547).การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในอำเภอน้ำขุ่น
จังหวัดนครราชสีมา.วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต,สาขามนุษยศาสตร์การวาง
แผนการตั้งถิ่นฐานมนุษย์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศุภวัจน์ แก้วขาว.(2546).การออกแบบวางแผนบริเวณเพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร สถานีวิจัย
กาญจนบุรี.วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.2543.การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการ
พัฒนาและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร(Agrotourism).กรุงเทพฯ : ศูนย์บริการวิชาการ
สถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.

_____.2542.การดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.กรุงเทพฯ

_____.2543.การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
(Agrotourism) กรณีศึกษา การท่องเที่ยวเชิงเกษตร.กรุงเทพฯ : ศูนย์บริการวิชาการ สถาบัน
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.

อร สี่แพร.(2543).ลักษณะเฉพาะเกษตรกรรมที่สนับสนุนโครงข่ายการท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมา
และพื้นที่ต่อเนื่อง.วิทยานิพนธ์ปริญญาวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต,สาขาการวางแผน
ภาค สถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

บทความวิจัย

แนวทางในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ Guideline for Potential-Based Agrotourism Development in the Lower Northeastern Thailand

ปองพล ธีรวิทย์กุลและคณะ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ประกอบด้วย 6 จังหวัด คือ ชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี 2) ศึกษาถึงความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ 3) กำหนดแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว 4) กำหนดแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์พึ่งพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งเบื้องต้นโดยเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน การประเมินเพื่อจัดลำดับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มอีสานใต้ โดยมีปัจจัยในการประเมินศักยภาพจำนวน 12 ตัวชี้วัด ผลการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 40 แหล่ง มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง จำนวน 15 แหล่ง ศักยภาพปานกลางจำนวน 14 แหล่ง และศักยภาพต่ำ จำนวน 11 แหล่ง สำหรับผลการวิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยวโดยผลการสำรวจกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว จำนวน 416 คน พบว่า ส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม เพราะความน่าสนใจด้านเกษตรกรรม วิถีชีวิตเกษตรกรรม สำหรับกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวต้องการมากที่สุดคือกิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจ ดังนั้นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ไว้ 4 ด้านดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว เน้นการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ 2) ด้านการพัฒนาบริการการท่องเที่ยว 3) กลยุทธ์พัฒนาด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ 4) กลยุทธ์พัฒนาด้านอื่นๆ สำหรับการกำหนดยุทธศาสตร์พึ่งพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งเบื้องต้นโดยเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ ยุทธศาสตร์การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว และยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาระบบงานสนับสนุนการท่องเที่ยว

Abstract

The objectives of the research are:- 1) To evaluate the potential of agrotourism attractions of 6 provinces in the lower of northeastern part of Thailand :Chaiyapoom , Nakorn Ratchasima , Burirum , Surin , Srisakate and Ubon Ratchathani, 2) To study the tourist demand on agrotourism in the Lower Northeastern region, 3) To set guidelines to develop the agrotourism attractions in line with demand of the tourist, 4) To set the dependent strategies to reinforce basic strength by linking to neighboring countries. The factors of potential ranking evaluation of agrotourism attractions in the lower of Northeastern thailand included 12 indicators. The result showed that total 40 attractions divided to high potential 15 places, medium potential 14 places, and 11 low potential places. The tourist demand

analysis found that most tourists traveled to agrotourism destinations because of agricultural-lifestyle interests and they most needed relaxing activities. Therefore, the guidelines for agrotourism development in the lower northeastern Thailand are: 1) Resource development on the relating to its potentials, 2) Service development, 3) Marketing and Public Relation strategy, 4) Other recommended strategies. Regarding the dependent strategies with the neighboring countries, it is recommended here that there should be the tourism networks, the tourism destination development based on its potentials to supply the tourist demand and the development of working system to support the tourism industry in the area.

คำนำ

การสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่เพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายการท่องเที่ยวในภูมิภาคอีสานใต้ นับว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในภูมิภาคนี้ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมนับว่าเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ควรได้รับการสนับสนุนให้เป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ เนื่องจากภูมิประเทศที่สวยงาม ประชากรส่วนใหญ่มีพื้นฐานอาชีพจากเกษตรกรรม ไม่ว่าจะเป็น ไร่นา สวนผลไม้ สวนดอกไม้ พืช ผัก และฟาร์มปศุสัตว์ ซึ่งมีวิถีเกษตรที่พัฒนามาจากวัฒนธรรมและภูมิปัญญาดั้งเดิมของท้องถิ่น เกษตรกรรมที่อาศัยเทคโนโลยีสมัยใหม่ รวมถึงกิจกรรมการเกษตรที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาจากภาครัฐ

ดังนั้นการวิจัยในครั้งนี้จึงมุ่งเน้นการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ พร้อมกับศึกษาถึงความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในการกำหนดแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมของกลุ่มจังหวัดอีสานใต้

วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 1 เพื่อประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้
- 2 เพื่อศึกษาถึงความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้
- 3 เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว
- 4 เพื่อกำหนดแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์พึ่งพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งเบื้องต้นโดยเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน

คำถามการวิจัย

- 1 แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวหรือไม่ และอยู่ในระดับใด
- 2 ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้เป็นอย่างไร
- 3 แนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวควรเป็นอย่างไร
- 4 แนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์พึ่งพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งเบื้องต้นโดยเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านควรเป็นอย่างไร

นิยามศัพท์เฉพาะ

ศักยภาพทางการท่องเที่ยว หมายถึง ความสามารถหรือความพร้อมในตัวเองของแหล่งท่องเที่ยวที่จะเอื้ออำนวยต่อการพัฒนา การปรับปรุง การจัดการ หรือการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ขึ้น โดยพิจารณา ศักยภาพทางการท่องเที่ยวใน 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ด้านการบริการการท่องเที่ยว และด้านการตลาดการท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยว หมายถึง ผู้ที่เดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมโดยสมัครใจ เพื่อวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ตาม แต่ไม่ใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้ อาจจะพักค้างแรมหรือไม่พักค้างแรมในแหล่งท่องเที่ยววันนั้นก็ได้

ความต้องการของนักท่องเที่ยว หมายถึง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวในการเลือกแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม หมายถึง รูปแบบการท่องเที่ยวแบบหนึ่งซึ่งมุ่งความสนใจไปยังกิจกรรมการเกษตรเป็นหลัก เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสพักผ่อนหย่อนใจ เพลิดเพลินและตื่นตาตื่นใจไปกับผลิตผลทางการเกษตร วิถีชีวิต และประสบการณ์ใหม่ๆ ด้านการเกษตร ซึ่งจะส่งผลดีในการก่อให้เกิดการกระจายรายได้ไปยังเกษตรกรและชุมชนในท้องถิ่นชนบท

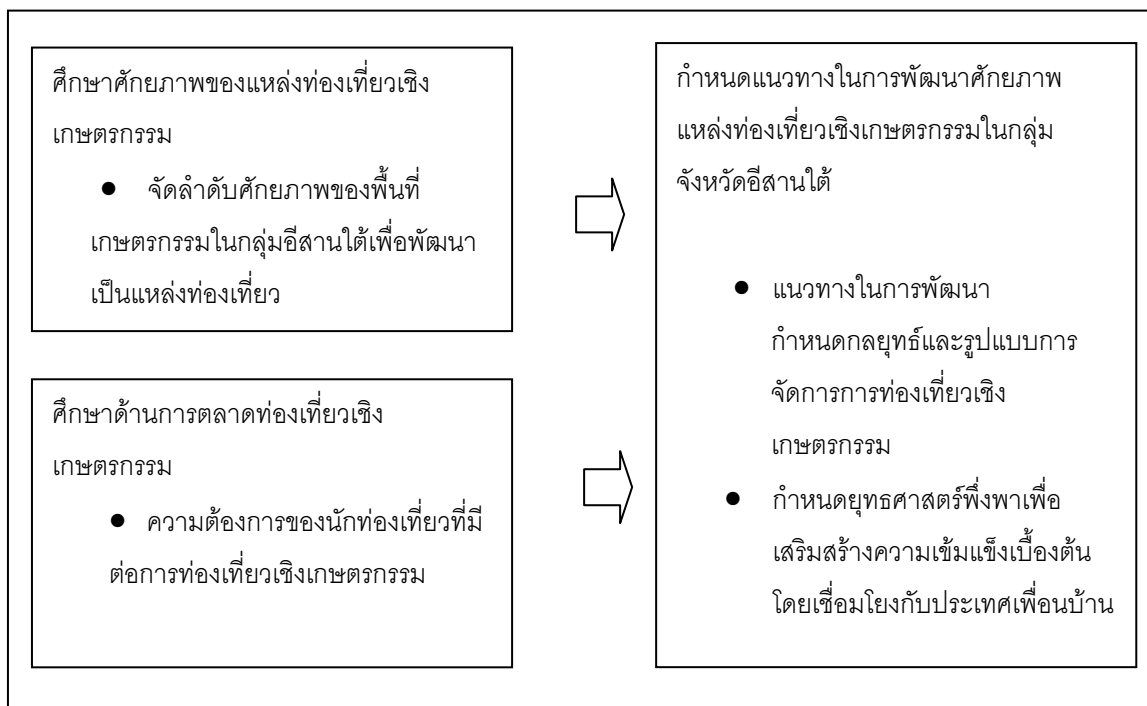
กรอบความคิดในการวิจัย

1. ศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม จัดลำดับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มอีสานใต้ที่มีศักยภาพในการพัฒนา โดยประเมินศักยภาพในด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ด้านบริการการท่องเที่ยว และด้านการตลาดการท่องเที่ยว ดังนี้

2. ศึกษาด้านการตลาดท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม โดยศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ประกอบด้วยโครงสร้างของนักท่องเที่ยว ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม

3. กำหนดแนวทางในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ และยุทธศาสตร์พึ่งพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งเบื้องต้นโดยเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ที่มา : จากการศึกษา

เครื่องมือและวิธีการศึกษา

คำถามวิจัยข้อที่ 1 แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวหรือไม่ และอยู่ในระดับใด สามารถกำหนดระเบียบวิธีวิจัยได้ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการประเมินระดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมสามารถแบ่งกลุ่มประชากร ได้เป็น 2 กลุ่มตามเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

การสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในพื้นที่ ประชากร คือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และนักวิชาการที่มีประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยวและการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ได้แก่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย นักวิชาการสำนักงานเกษตรจังหวัด เจ้าหน้าที่ศูนย์การท่องเที่ยวกีฬาและนันทนาการที่ปฏิบัติงานใน 6 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็นแบบมีจุดมุ่งหมาย (Purposive Sampling) โดยคณะผู้วิจัยเลือกตัวอย่างจังหวัดละ 4 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 24 คน

การสำรวจพื้นที่จริง ประชากร คือ พื้นที่เกษตรกรรมที่มีการจัดการพื้นที่ของตนเองและชุมชนของตนเองให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมแล้วในเขตพื้นที่อีสานใต้ กลุ่มตัวอย่าง คือ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ที่ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมเลือกทำการประเมิน รวม 40 ตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย การสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในพื้นที่ และการสำรวจพื้นที่จริงโดยคณะผู้วิจัย

การสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในพื้นที่ เป็นการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และนักวิชาการที่มีประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยวและการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม จำนวน 24 ท่าน ทั้งนี้ข้อมูลที่ต้องการได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของตัวชี้วัดด้านศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม และความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินศักยภาพในด้านต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในพื้นที่จังหวัดที่อยู่ในความรับผิดชอบว่าอยู่ในระดับใด ช่วงเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ สิงหาคม - พฤศจิกายน 2549

การสำรวจพื้นที่ เป็นการเก็บข้อมูลที่ได้จากการสำรวจพื้นที่จริงแบบประเมินผลรวดเร็ว โดยคณะผู้วิจัยเพื่อศึกษาเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของพื้นที่และการสอบถามข้อมูลทั่วไปของคนในพื้นที่ ช่วงเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ สิงหาคม 2549 - มกราคม 2550

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสอบถามนักวิชาการด้านการท่องเที่ยวเพื่อกำหนดค่าน้ำหนักของตัวชี้วัดแต่ละตัว และแบบสำรวจเพื่อประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม

แบบสอบถามนักวิชาการด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม เนื่องจากตัวชี้วัดในการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวไม่เท่ากัน ดังนั้นจึงได้จัดทำแบบสอบถามเพื่อให้นักวิชาการด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในพื้นที่ให้ค่าคะแนน เพื่อกำหนดค่าน้ำหนักของตัวชี้วัดแต่ละตัว โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ 5 คะแนน หมายถึง ตัวชี้วัดนั้นมีผลต่อศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมมากที่สุด 4 คะแนน ถึง 1 คะแนน หมายถึง ตัวชี้วัดนั้นมีผลต่อศักยภาพลดหลั่นลงมา จนกระทั่งถึง ไม่มีผลกระทบต่อศักยภาพเลย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ มีขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

- 1) การกำหนดค่าถ่วงน้ำหนักของตัวชี้วัดแต่ละตัว ใช้วิธีการให้คะแนนความสำคัญตัวชี้วัดแต่ละตัวโดยนักวิชาการด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในพื้นที่
- 2) นำค่าคะแนนความสำคัญของแต่ละตัวชี้วัดที่ได้จากข้อ 1) มาหาค่าเฉลี่ย จึงจะได้ค่าถ่วงน้ำหนักของตัวชี้วัดแต่ละตัว
- 3) ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมด้วยสมการถ่วงน้ำหนักจากการนำค่าถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยของนักวิชาการในพื้นที่ คูณกับค่าคะแนนที่ได้จากการประเมินแหล่งท่องเที่ยวจากแบบสำรวจศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม แล้วนำผลคูณของคะแนนทั้งหมดบวกกันหารด้วย 5 จะได้ค่าคะแนนศักยภาพของแหล่ง

ท่องเที่ยวแต่ละแห่ง

4) นำค่าคะแนนรวมที่มากที่สุดลบด้วยค่าคะแนนรวมที่น้อยที่สุดหารด้วยจำนวนช่วง เพื่อคำนวณหาอันตรภาคชั้น ในแต่ละประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม โดยกำหนดออกเป็น 3 ช่วง คือ ศักยภาพสูง ศักยภาพปานกลาง และศักยภาพต่ำ

5) จัดลำดับการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ด้วยการจัดลำดับคะแนน โดยแบ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่มีศักยภาพสูง ศักยภาพปานกลาง และศักยภาพต่ำ

คำถามวิจัยข้อที่ 2 ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้เป็นอย่างไร สามารถกำหนดระเบียบวิธีวิจัยได้ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการสำรวจความต้องการของนักท่องเที่ยว คือ นักท่องเที่ยวทั้งหมดที่เดินทางมาท่องเที่ยวใน 6 จังหวัด จึงใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ โดยเก็บตัวอย่างจำนวน 416 ตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการสำรวจโดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ จำนวน 416 ชุด ทั้งนี้ข้อมูลที่ต้องการได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวที่บ่งบอกพฤติกรรม และความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม เพื่อนำไปใช้ประกอบการกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ให้สอดคล้องกับความต้องการมากยิ่งขึ้น ช่วงเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ธันวาคม 2549 - เมษายน 2550

เครื่องมือที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ การสร้างแบบสอบถามความต้องการของนักท่องเที่ยวนี้นี้ได้มี การศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และได้ นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดสอบก่อนนำไปเก็บในพื้นที่จริง จำนวน 30 ชุด ซึ่งแบบสอบถามนี้สามารถแบ่งออกได้ เป็น 2 ส่วน ดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว ได้แก่ ข้อมูลด้านเพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยว ได้แก่ ความถี่ในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม รูปแบบการเดินทาง ลักษณะการพักค้างคืน การหาข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว เหตุผลในการเลือกสถานที่ท่องเที่ยว และกิจกรรมที่ต้องการให้มีในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมด้วยการคำนวณทางคณิตศาสตร์และสถิติ ได้แก่ การกระจายจำนวนในแต่ละกลุ่มความถี่ (Frequency) เพื่อแสดงจำนวนของตัวแปร และการกระจายส่วนร้อย (Percent) เพื่อแสดงให้เห็นสัดส่วนหรืออัตราส่วนของตัวแปร

คำถามวิจัยข้อที่ 3 และ ข้อที่ 4 แนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวควรเป็นอย่างไร และแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์พึงพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งเบื้องต้นโดยเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านควรเป็นอย่างไร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการจัดประชุมกลุ่มย่อยเพื่อระดมความคิดเห็น โดยผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วยนักวิจัย ผู้ใช้งานวิจัย และผู้เกี่ยวข้อง เพื่อทำการประมวลผล สรุปเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ และแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์พึงพาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งเบื้องต้นโดยเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน ช่วงเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ พฤษภาคม 2550

เครื่องมือที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

การประชุมกลุ่มย่อยเพื่อระดมความคิดเห็น ซึ่งคณะผู้วิจัยเชิญ ผู้ใช้งานวิจัย และผู้เกี่ยวข้องเพื่อทำการประชุมประมวลผลและสรุปเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ โดยคณะผู้วิจัยจะจัดเตรียมข้อมูล ข้อคำถาม และอุปกรณ์ในการบันทึกภาพและเสียง เพื่อนำข้อมูลที่ได้นำมาสรุปรวบรวมโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการศึกษา

1. ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้

การประเมินเพื่อจัดลำดับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ผลการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 40 แหล่ง มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่มีศักยภาพสูง จำนวน 15 แหล่ง ศักยภาพปานกลางจำนวน 14 แหล่ง และศักยภาพต่ำ จำนวน 11 แหล่ง โดยจำแนกผลการศึกษาดังนี้

1. ผลการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ประเภทเทศกาลหรือปรากฏการณ์ จากผลการประเมินศักยภาพเทศกาลท่องเที่ยวทางการเกษตร จำนวน 10 งาน เทศกาลพบว่า งานเทศกาลที่จัดขึ้นส่วนใหญ่เป็นการจัดงานระดับท้องถิ่นหรือระดับจังหวัด ซึ่งนักท่องเที่ยวหรือผู้สนใจเข้าชมงานส่วนใหญ่เป็นคนใน

พื้นที่ หรือคนภายในภาคอีสาน ทำให้ปริมาณนักท่องเที่ยวที่เข้ามาชมงานมีไม่มากนัก ทั้งนี้กิจกรรมส่วนใหญ่ที่จัดให้มีเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว ได้แก่ กิจกรรมการแข่งขัน การประกวดสินค้าเกษตร และการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร

2. ผลการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมประเภทรายบุคคลหรือรายกิจกรรม และประเภทชุมชนหรือหมู่บ้านท่องเที่ยวการเกษตร จากการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมทั้งสองประเภทจำนวน 30 ราย สามารถจำแนกผลการประเมินศักยภาพได้ดังนี้

- จำแนกผลการประเมินศักยภาพตามประเภทแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ซึ่งจำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ แหล่งท่องเที่ยวประเภทรายบุคคลหรือรายกิจกรรม และประเภทชุมชนหรือหมู่บ้านท่องเที่ยวการเกษตร พบว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมประเภทรายบุคคลนั้น มีระดับศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยว สูงกว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมประเภทชุมชนหรือหมู่บ้านท่องเที่ยวการเกษตร พบว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมประเภทรายบุคคลหรือรายกิจกรรมมีค่าศักยภาพทางด้านบริการการท่องเที่ยวสูงกว่าแหล่งท่องเที่ยวประเภทชุมชน หรือหมู่บ้านท่องเที่ยวการเกษตรถึงร้อยละ 26 ดังนั้นเมื่อพิจารณาโอกาสในการพัฒนาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวประเภทชุมชนหรือหมู่บ้านท่องเที่ยวการเกษตร จึงควรเร่งการปรับปรุงการบริการการท่องเที่ยวให้เพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว อาทิ สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ที่จอดรถ ห้องน้ำ และสาธารณูปโภคต่างๆ ให้มีทุกอย่างพร้อมและอยู่ในสภาพที่ดี จัดให้มีบุคลากรทางการท่องเที่ยวและมาตรการในการรองรับนักท่องเที่ยวอย่างมีระบบ เป็นต้น ซึ่งจะทำให้แหล่งท่องเที่ยวกลุ่มนี้สามารถพัฒนาศักยภาพให้เพิ่มสูงขึ้นต่อไป

- จำแนกผลการประเมินศักยภาพตามกลุ่มนักท่องเที่ยว ซึ่งจำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่รองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไป และแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่รองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่สนใจศึกษาด้านเกษตรกรรมเป็นพิเศษ พบว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่รองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไป มีระดับศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยว สูงกว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่รองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่สนใจศึกษาด้านเกษตรกรรมเป็นพิเศษ โดยระดับคะแนนศักยภาพเฉลี่ยเท่ากับ 21.60 คะแนน สูงกว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่รองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่สนใจศึกษาด้านเกษตรกรรมเป็นพิเศษ เท่ากับ 19.32 คะแนน นอกจากนี้แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่รองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไป มีระดับ ศักยภาพสูง คิดเป็นร้อยละ 38.89 ในขณะที่ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่รองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่สนใจศึกษาด้านเกษตรกรรมเป็นพิเศษ มีระดับศักยภาพสูงเพียงร้อยละ 33.33 พบว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่รองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไป มีค่าศักยภาพทางด้านบริการการท่องเที่ยวสูงกว่าแหล่งท่องเที่ยวประเภทชุมชนหรือหมู่บ้านท่องเที่ยวการเกษตรถึงร้อยละ 17.73 สำหรับคะแนนศักยภาพด้านอื่น ไม่แตกต่างกันมากนัก แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่รองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไป เน้นการตอบสนองต่อวัตถุประสงค์การท่องเที่ยวที่ต้องการพักผ่อนหย่อนใจ แหล่งท่องเที่ยวกลุ่มนี้เน้นสภาพแวดล้อม ความสวยงามของพื้นที่ ความสะอาดสบายของบริการการท่องเที่ยว กิจกรรมต่างๆ ในแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวสนใจ ได้แก่ การเก็บผลผลิตและจำหน่ายผลผลิต การนั่งรถหรือนั่งเรือเที่ยว ในขณะที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่รองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่สนใจศึกษาด้านเกษตรกรรมเป็นพิเศษ เน้นความโดดเด่นหรือเอกลักษณ์พิเศษด้านกายภาพ และวิถีชีวิตเกษตรกรรม กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจ คือ การแสดงหรือสาธิตทางการเกษตร การทดลองการทำเกษตร

- จำแนกผลการประเมินศักยภาพตามประเภทผลิตผลทางการเกษตร ซึ่งจำแนกได้เป็น 5 ประเภท คือ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมกลุ่มไม้ดอกไม้ประดับ กลุ่มเกษตรผสมผสาน กลุ่มไม้ผล กลุ่มสวนผัก และกลุ่มปศุสัตว์ ว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมกลุ่มปศุสัตว์ มีระดับคะแนนศักยภาพเฉลี่ยสูงที่สุดเท่ากับ 26.94 คะแนน แต่เนื่องจากการกลุ่มตัวอย่างของแหล่งท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีเพียงตัวอย่างเดียว คือ ฟาร์มโชคชัย ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมขนาดใหญ่ที่มีการพัฒนาทางด้านการท่องเที่ยวในระดับนานาชาติ ดังนั้นหากไม่พิจารณาคะแนนศักยภาพฟาร์มโชคชัยกับแหล่งท่องเที่ยวกลุ่มอื่น แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมกลุ่มไม้ดอกไม้ประดับมีระดับคะแนนศักยภาพเฉลี่ยสูงที่สุด เท่ากับ 21.86 คะแนน รองลงมาคือกลุ่มเกษตรผสมผสาน กลุ่มไม้ผล และกลุ่มสวนผัก โดยมีระดับคะแนน เท่ากับ 21.05 คะแนน , 19.63 คะแนน และ 19.35 คะแนน ตามลำดับ พบว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมกลุ่มไม้ดอกไม้ประดับ มีค่าศักยภาพทางด้านทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวสูงกว่าแหล่งท่องเที่ยวกลุ่มอื่นๆ ทั้งนี้เนื่องจากสวนไม้ดอกไม้ประดับจะสร้างบรรยากาศของการพักผ่อนหย่อนใจเพิ่มความสวยงามให้กับทัศนียภาพ และสภาพแวดล้อมของพื้นที่

2. ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้

การวิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยวโดยผลการสำรวจกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว จำนวน 416 คน ในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ พบว่า ผลการสำรวจกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว จำนวน 416 คน ที่ตอบแบบสอบถามในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางที่เดินทางมาท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 31 – 40 ปี เป็นนักท่องเที่ยวในท้องถิ่น จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี ระดับรายได้อยู่ระหว่าง 5,000 – 10,000 บาท พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมเดินทางมาท่องเที่ยวพร้อมกลุ่มเพื่อน โดยไม่พักค้างคืนในแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รู้จักสถานที่ท่องเที่ยวโดยได้รับคำแนะนำจากเพื่อนและญาติ สำหรับเหตุผลสำคัญที่เลือกเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม เพราะความน่าสนใจด้านเกษตรกรรมวิถีชีวิตเกษตรกรรม ทัศนียภาพและความสวยงามของพื้นที่ สำหรับกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวต้องการให้มีในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ส่วนใหญ่จะได้แก่กิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจ เช่น การจัดจุดชมวิว รองลงมาจึงเป็น การแสดงสาธิตทางด้านการเกษตรและการทดลองเก็บผลิตผลด้วยตนเอง โดยแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมประเภทเกษตรผสมผสานเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความสนใจมากที่สุด รองลงมาคือ สวนผลไม้ และหากจะสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวพบว่า แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวที่มาในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมชอบมากที่สุด

3. แนวทางในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้

- วิสัยทัศน์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ เสนอไว้ดังนี้

“การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ภายใต้แนวคิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยมุ่งเน้นจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวทางการเกษตรที่สอดคล้องกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในแต่ละพื้นที่ เพื่อเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวและได้รับประโยชน์จากท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม”

- เป้าหมายในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้

1. พัฒนาพื้นที่เกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ที่มีศักยภาพเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางการเกษตรใหม่ๆ ให้กระจายครอบคลุมใน 6 จังหวัดอีสานใต้
2. ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรและชุมชนเข้าร่วมเป็นผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม เพื่อก่อให้เกิดรายได้จากการท่องเที่ยวแก่เกษตรกรและชุมชนท้องถิ่น
3. สร้างความเชื่อมโยงหรือเครือข่ายการท่องเที่ยวระหว่างแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมกับแหล่งท่องเที่ยวหลักในแต่ละพื้นที่
4. เพิ่มศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่เปิดดำเนินการแล้วให้เป็นที่ยอมรับจากนักท่องเที่ยว

- กลยุทธ์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้

กลยุทธ์ด้านการพัฒนาทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

1. ประเมินความเหมาะสมของการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมนั้นๆ อาทิ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมใดที่มีระดับศักยภาพสูงมากสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักได้ รูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบนี้จะต้องเตรียมความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวทั้งในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ บุคลากร ระบบการให้ข้อมูล ประชาสัมพันธ์ อย่างครบครัน เพื่อเป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวใดมีศักยภาพสูงหรือปานกลาง แต่มีที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกัน และสามารถรวมกันเป็นชุมชนหรือหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม รูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบนี้จะต้องสนับสนุนให้เกษตรกรในพื้นที่ควรเน้นรูปแบบการเรียนรู้วิถีชีวิตทางการเกษตร การจัดตั้ง Home Stay และ Farm Stay ซึ่งขึ้นอยู่กับความพร้อมของแต่ละพื้นที่ และจัดให้มีองค์กรในรูปคณะกรรมการเฉพาะพื้นที่เพื่อกำหนดนโยบายและควบคุมการจัดการท่องเที่ยวของเกษตรกร

แต่สำหรับแหล่งท่องเที่ยวใดมีศักยภาพสูงหรือปานกลาง แต่มีที่ตั้งกระจายอยู่ในจังหวัดต่างๆ ควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นโครงข่ายการท่องเที่ยว แนวทางในการพัฒนาตามรูปแบบนี้ คือ สร้างชื่อเสียงด้านสินค้าเกษตร การขายผลผลิตทางการเกษตร โดยดึงดูดนักท่องเที่ยวที่เดินทางผ่าน หรือต้องการเดินทางมาเที่ยวโดยจัดอยู่ในโปรแกรมการเดินทางเป็นลักษณะจัดให้เป็นการท่องเที่ยวช่วงสั้น ๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจุดหมายหลักมีความพึงพอใจกับการท่องเที่ยวมากขึ้น

2. การจัดการพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ต้องคำนึงถึงการจัดการด้านภูมิสถาปัตยกรรมทางการท่องเที่ยวและการจัดการสุนทรียศาสตร์ทางการท่องเที่ยว ดังนั้นแนวทางในการพัฒนา คือการจัดเขตพื้นที่ภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม โดยแยกพื้นที่สำหรับเป็นแหล่งท่องเที่ยวแยกต่างหากจากพื้นที่เกษตรกรรมเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงสภาพกายภาพของพื้นที่เกษตรกรรมให้มีความสวยงาม มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยจากกองวัสดุทางการเกษตร ปราศจากกลิ่นรบกวน เพื่อสร้างความเพลิดเพลิน และบรรยากาศการพักผ่อนหย่อนใจให้กับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยี่ยมชม

3. ส่งเสริมความรู้ทางการเกษตรใหม่ๆ ให้กับเกษตรกร เพื่อนำไปใช้ในการสร้างความโดดเด่นให้กับแหล่งท่องเที่ยว เช่น การส่งเสริมการปลูกพืชหรือสัตว์เลี้ยงพันธุ์ใหม่ๆ ซึ่งจะทำให้แหล่งท่องเที่ยวมีกิจกรรมที่น่าสนใจ

กลยุทธ์ด้านการพัฒนาบริการการท่องเที่ยว

1. จัดให้มีบริการการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกที่สอดคล้องกับรูปแบบการท่องเที่ยวในแต่ละแหล่ง แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่ต้องการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักหรือจุดหมายปลายทางหลักของนักท่องเที่ยวก็ต้องเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการที่จำเป็น สำหรับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่ยังไม่สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักหรือจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวได้นั้น ควรให้ความสำคัญกับการจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยว อาทิเช่น ห้องน้ำ ที่จอดรถ และสาธารณูปโภคต่างๆ ควรจัดเตรียมให้มีเพียงพอและอยู่ในสภาพที่พร้อมบริการแก่

2. ควรจัดให้มีระบบการให้ความรู้และสื่อความเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ

3. เร่งพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม จัดว่ามีความเร่งด่วนในการดำเนินการอย่างมาก โดยเฉพาะเกษตรกรที่เป็นผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม จำเป็นที่จะต้องได้รับการฝึกอบรมสัมมนา ในเรื่อง เทคนิคการพูด การต้อนรับ การเป็นเจ้าบ้านที่ดี รวมถึงความรู้ทางการเกษตรเพื่อสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว

กลยุทธ์พัฒนาด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์

1. จัดทำรายการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมเพื่อประชาสัมพันธ์ให้กับนักท่องเที่ยว การจัดรายการท่องเที่ยวสำหรับแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งจะต้องค้นหาจุดขาย และนำเสนอจุดขายที่ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยว

2. จัดทำเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในพื้นที่เพื่อเป็นแนวทางในการจัดนำเที่ยวและดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น

3. สนับสนุนให้มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ด้วยสื่อหลายๆ รูปแบบ อาทิ ป้ายแสดงแหล่งท่องเที่ยวริมทางหลวง แผ่นพับ เว็บไซต์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4. ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาสินค้าเกษตรและสินค้าเกษตรแปรรูปให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มและมีเอกลักษณ์ของท้องถิ่น

กลยุทธ์พัฒนาด้านอื่นๆ

1. ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ผู้นำชุมชน ผู้นำกลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบลที่อยู่ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม

2. การสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ อย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง ดังนั้นภาครัฐควรจัดตั้งหน่วยงานในรูปคณะกรรมการประจำจังหวัดที่มีการแต่งตั้งบุคคลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เพื่อให้การทำงานเป็นแนวนโยบายเดียวกัน และมีคณะกรรมการรูปแบบเดียวกันในแต่ท้องถิ่นตามความจำเป็นและเหมาะสมเพื่อเร่งรัดงาน เป็นที่ปรึกษา และทำงานร่วมกับเกษตรกรในพื้นที่

3. กรมส่งเสริมการเกษตรควรสนับสนุนให้มีการจัดอันดับศักยภาพหรือมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม และสื่อสารให้นักท่องเที่ยวทราบถึงระดับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งนั้น

4. ทิศทางในการกำหนดยุทธศาสตร์พึ่งพาด้านการท่องเที่ยวเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งเบื้องต้นโดยเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน

การกำหนดแผนยุทธศาสตร์พึ่งพาด้านการท่องเที่ยวเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งเบื้องต้นโดยเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน สอดคล้องกับแผนพัฒนายุทธศาสตร์ของกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ซึ่งได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ 3 ยุทธศาสตร์หลักดังนี้

1. ยุทธศาสตร์การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน โดยส่งเสริมให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงทั้งในประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งในประเทศลาว และกัมพูชา ในรูปแบบหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจเพื่อให้ทุกประเทศได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว โดยให้กลุ่มจังหวัดอีสานใต้ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงการตลาด และกระจายนักท่องเที่ยวที่ต้องการเดินทางไปยังประเทศเพื่อนบ้าน และทำการกระจายนักท่องเที่ยวที่เดินทางต่อเนื่องจากประเทศเพื่อนบ้านเพื่อเดินทางไปจังหวัดต่างๆ ในประเทศ ส่งเสริมให้มีการร่วมลงทุนและพัฒนาด้านระบบสาธารณูปโภคไปสู่พื้นที่ชายแดน และการเชื่อมโยงเข้าไปในแหล่งท่องเที่ยวของประเทศเพื่อนบ้าน และส่งเสริมและพัฒนาจุดผ่านแดนถาวร/ผ่อนปรนทางการค้า เพื่อประโยชน์ในด้านการท่องเที่ยว

2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้เพื่อการรองรับนักท่องเที่ยวต่างประเทศ โดยมีแนวทางดังนี้ เร่งพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว เพื่อรองรับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ส่งเสริมให้มีการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพด้านการบริการ และเพิ่มแรงดึงดูดของแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัด สนับสนุนให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เชิงนิเวศและเชิงอนุรักษ์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และส่งเสริมและพัฒนาสินค้าที่ระลึก สินค้า OTOP ที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น

3. ยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนากระบวนการสนับสนุนการท่องเที่ยว ประกอบด้วยจัดทำแผนแม่บทการท่องเที่ยวจังหวัด เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน และประชาชนในการจัดการด้านการท่องเที่ยว ส่งเสริมความมั่นคงและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้กับนักท่องเที่ยว และส่งเสริมด้านการตลาดและการประชาสัมพันธ์แหล่ง

ท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานได้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวในประเทศเพื่อนบ้าน

สรุปผล

ผลจากการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานได้ เพื่อให้ข้อมูลแก่ผู้เกี่ยวข้องทราบถึงความสำคัญของแต่ละตัวชี้วัดที่มีผลต่อระดับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ทั้งนี้ผลที่ได้จากการประเมินศักยภาพของแต่ละแหล่งท่องเที่ยวนั้นจะสามารถใช้ประโยชน์ในการกำหนดรูปแบบที่เหมาะสมต่อการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมนั้นๆ

การสำรวจความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมช่วยให้ทราบถึงข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว และทราบถึงพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยว ได้แก่ ความถี่ในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม รูปแบบการเดินทาง ลักษณะการพักค้างคืน การหาข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว เหตุผลในการเลือกสถานที่ท่องเที่ยว และกิจกรรมที่ต้องการให้มีในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ทั้งนี้ข้อมูลดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในพื้นที่เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว และเกิดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมให้ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวมากขึ้น

แนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม และทิศทางในการกำหนดยุทธศาสตร์พึงพาด้านการท่องเที่ยวเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งเบื้องต้นโดยเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวางแผนงานด้านการท่องเที่ยว ทั้งทางด้านการตลาด การประชาสัมพันธ์และการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานได้ เพื่อเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวในภูมิภาคอื่นๆของประเทศ และแหล่งท่องเที่ยวในประเทศเพื่อนบ้าน

บรรณานุกรม

กรมส่งเสริมการเกษตร.(2549).ท่องเที่ยวเชิงเกษตร .www.agrotourism.doae.go.th.html.22 มิถุนายน 2549.

กรมวิชาการเกษตร.(2544).เกษตรท่องเที่ยว Agro-Tourism.กรุงเทพฯ:กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

กระทรวงมหาดไทย.(2549).ข้อมูลจังหวัด 76 จังหวัด.www.moi.go.th/province.html.8 สิงหาคม 2549.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.(2549).ข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยวปี2547.กองสถิติและวิจัย.
www2.tat.or.th/start/web/static_idx.php. 8 สิงหาคม 2549.

_____.2542 โครงการสำรวจสถิติการท่องเที่ยวภายในประเทศปี2541ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.

กองสถิติและวิจัย,ภาควิชาสถิติคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ฉลองศรี พิมพ์สมพงศ์,การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว,(พิมพ์ครั้งที่ 3),กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา,การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน,(พิมพ์ครั้งที่ 1),กรุงเทพฯ : ศูนย์วิชาการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

นาคยา ธนพลเกียรติ.(2547).การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในอำเภอรังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา.วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต,สาขาภูมิศาสตร์การวางแผนการตั้งถิ่นฐานมนุษย์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศุภวัจน์ แก้วขาว.(2546).การออกแบบวางแผนบริเวณเพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสถานีวิจัยกาญจนบุรี.วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.2543.การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร(Agrotourism).กรุงเทพฯ : ศูนย์บริการวิชาการ สถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.

_____.2542.การดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.กรุงเทพฯ

_____.2543.การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร(Agrotourism)กรณีศึกษา การท่องเที่ยวเชิงเกษตร.กรุงเทพฯ : ศูนย์บริการวิชาการ สถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.

อร สีแพร.(2543).ลักษณะเฉพาะเกษตรกรรมที่สนับสนุนโครงข่ายการท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมาและพื้นที่ต่อเนื่อง.วิทยานิพนธ์ปริญญาวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต,สาขาการวางแผนภาค สถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามนักวิชาการด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม

แบบสอบถามนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม
เรื่อง "แนวทางในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้"

โดย นายปองพล อดิเรกคุณภาณุ

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

วันที่/...../2549 สถานที่สำรวจ เลขที่แบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาขีดเครื่องหมาย ✓ ในข้อที่ตรงกับความเห็นของท่านที่สุด

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว

- 1.1 เพศ ☐ 1) เพศหญิง ☐ 2) เพศชาย
- 1.2 อายุ ☐ 1) ต่ำกว่า 20 ปี ☐ 2) 20 - 30 ปี ☐ 3) 31 - 40 ปี
☐ 4) 41 - 50 ปี ☐ 5) 51 - 60 ปี ☐ 6) มากกว่า 60 ปีขึ้นไป
- 1.3 สถานภาพสมรส ☐ 1) โสด ☐ 2) สมรส ☐ 3) หย่า / หม้าย / แยกกันอยู่
- 1.4 สถานที่อยู่ในปัจจุบัน (จังหวัด) _____
- 1.5 ระดับการศึกษา ☐ 1) ประถมศึกษา ☐ 2) มัธยมศึกษาตอนต้น ☐ 3) มัธยมศึกษาตอนปลาย
☐ 4) ปวช. ปวส. อนุปริญญา ☐ 5)ปริญญาตรี ☐ 6) ปริญญาโทขึ้นไป
- 1.6 อาชีพ ☐ 1) ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ ☐ 2) พนักงานเอกชน ☐ 3) ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว
☐ 4) เกษตรกร ☐ 5) นักเรียน/นักศึกษา ☐ 6) ข้าราชการบำนาญ/เกษียณ
☐ 7) แม่บ้าน ☐ 8) อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____
- 1.7 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ☐ 1) ต่ำกว่า 5,000 บาท ☐ 2) 5,000 - 10,000 บาท ☐ 3) 10,001 - 15,000 บาท
☐ 4) 15,001 - 20,000 บาท ☐ 5) 20,001 - 25,000 บาท ☐ 6) มากกว่า 25,000 บาทขึ้นไป

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของท่องเที่ยว

- 2.1 ท่านเคยเดินทางมาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่จังหวัดนี้หรือไม่
- ☐ 1) ไม่เคย
- ☐ 2) เคย จำนวน ครั้ง (โปรดระบุสถานที่) _____
- 2.2 ท่านเคยเดินทางไปเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในจังหวัดอื่น ๆ หรือไม่
- ☐ 1) ไม่เคย
- ☐ 2) เคย จำนวน ครั้ง (โปรดระบุสถานที่) _____
- 2.3 การเดินทางมาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในจังหวัดนี้ ท่านเดินทางในลักษณะใด
- ☐ 1) เดินทางคนเดียว ☐ 2) เดินทางพร้อมกลุ่มเพื่อน ☐ 3) เดินทางพร้อมครอบครัว
- ☐ 4) ใช้บริการบริษัทนำเที่ยว ☐ 5) อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____

2.4 การมาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ท่านพักค้างคืนในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม (หากตอบไม่พักให้ข้ามไปทำข้อ 2.6)

- ☐ 1) ไม่พัก ☐ 2) พักค้างคืน จำนวน _____ วัน

2.5 ถ้าท่านพักค้างคืน ที่พักในแหล่งของท่านเป็นอย่างไร

- ☐ 1) ที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น บังกะโล
☐ 2) พักรวมกับเกษตรกรในพื้นที่ (ฟาร์มสเตย์ , โฮมสเตย์)

2.6 ท่านรู้จักสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมได้อย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ 1) จากเพื่อนญาติ ☐ 2) จากวิทยุ/โทรทัศน์
☐ 3) เว็บไซต์/แผ่นพับ ☐ 4) วารสาร/นิตยสาร/หนังสือด้านการท่องเที่ยว
☐ 5) ป้ายโฆษณา/ป้ายแนะนำแหล่งท่องเที่ยว ☐ 6) อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____

2.7 เหตุผลที่ท่านเดินทางมาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมเพราะเหตุใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ 1) ความน่าสนใจด้านเกษตรกรรมและวิถีชีวิตเกษตรกร
☐ 2) ความสะดวกในการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว
☐ 3) ทัศนียภาพและความสวยงามของพื้นที่
☐ 4) มีสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการการท่องเที่ยวพร้อม
☐ 5) มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายนอกเหนือจากการเกษตร
☐ 6) มีผลิตภัณฑ์และสินค้าทางการเกษตรแปรรูปจำหน่าย
☐ 7) อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____

2.8 กิจกรรมการท่องเที่ยวประเภทใดที่ท่านต้องการให้มีในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ 1) การนั่งรถนั่งเรือเที่ยว
☐ 2) การพักผ่อนในแหล่ง (โฮมสเตย์)
☐ 3) การทดลองการทำเกษตรหรือเก็บผลผลิตด้วยตนเอง
☐ 4) การซื้อสินค้าเกษตร และของที่ระลึก
☐ 5) การพักผ่อน หย่อนใจ เช่น จุดชมวิว ที่สำหรับพักผ่อน
☐ 6) การแสดง หรือการสาธิต ทางด้านการเกษตร
☐ 7) อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____

2.9 ท่านต้องการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมประเภทใดมากที่สุด

- ☐ 1) ทำไร่/ทำนา ☐ 2) ทำสวนผลไม้
☐ 3) ทำสวนดอกไม้ ☐ 4) เกษตรผสมผสาน
☐ 5) ฟาร์มเลี้ยงสัตว์และประมง ☐ 6) อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____

2.10 แหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่น ที่ท่านชอบเดินทางท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้

- ☐ 1) แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ ☐ 2) แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม
☐ 3) แหล่งท่องเที่ยวทางด้านประวัติศาสตร์ ☐ 4) อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____

ขอบคุณสำหรับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ค

แบบสำรวจแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม

แบบสำรวจแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมประเภทหมู่บ้านท่องเที่ยวทางการเกษตร
เรื่อง "แนวทางในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้"

โดย นายปองพล ธีรวิทย์กุลและคณะ

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

วันที่/...../2549

เลขที่แบบสอบถาม

คำชี้แจง แบบสำรวจ 1 ชุด ใช้สำหรับข้อมูลหมู่บ้านท่องเที่ยวทางการเกษตร 1 หมู่บ้าน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม

1.1 ชื่อ หมู่บ้านท่องเที่ยวทางการเกษตร

1.2 ที่ตั้ง เลขที่..... หมู่ที่..... ถนน..... ตำบล.....
อำเภอ..... จังหวัด.....

1.3 ลักษณะการเกษตร

1.4 กิจกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1) การนั่งเรือ / รถน้ำเที่ยว	☐ 2) การนำชมกิจกรรมหรือแนะนำการทำเกษตร
☐ 3) กิจกรรมการพักผ่อนหย่อนใจ	☐ 4) การทดลองทำการเกษตรหรือเก็บเกี่ยวผลผลิตด้วยตนเอง
☐ 5) การพักผ่อนในแหล่ง (ฟาร์มสเตย์/โฮมสเตย์)	☐ 6) การจัดจำหน่ายสินค้าที่ระลึก
☐ 7) อื่นๆ (โปรดระบุ)	

1.5 บทบาทการท่องเที่ยวในปัจจุบันของหมู่บ้านเกษตรกรรมนี้อยู่ในระดับใด

☐ 1) ระดับท้องถิ่น (ชุมชน)	☐ 2) ระดับจังหวัด / ภาค (คนภายในภาคอีสาน)
☐ 3) ระดับประเทศ (คนจากภาคอื่นๆ)	☐ 4) ระดับนานาชาติ (คนต่างประเทศ)

1.6 แหล่งท่องเที่ยวอื่นที่อยู่ใกล้เคียงในพื้นที่ (ใช้เวลาเดินทางไม่เกิน 30 นาที)

- 1) แหล่งท่องเที่ยวประเภทใด
- 2) แหล่งท่องเที่ยวประเภทใด

ส่วนที่ 2 การประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในด้านทรัพยากร การบริการและการตลาด

2.1 ความโดดเด่นของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม

☐ 1) เป็นแหล่งเกษตรกรรมที่มีความโดดเด่นหรือมีเอกลักษณ์เป็นพิเศษ ทั้งในด้านกายภาพ และวิถีชีวิตเกษตรกรรม
☐ 2) เป็นแหล่งเกษตรกรรมที่มีความโดดเด่นหรือมีเอกลักษณ์ทางด้านกายภาพ และวิถีชีวิตเกษตรกรรมด้านใดด้านหนึ่ง
☐ 3) เป็นแหล่งเกษตรกรรมที่สามารถพบเห็นได้ง่ายทั่วไป ทั้งในด้านกายภาพ และวิถีชีวิตเกษตรกรรม

2.2 ลักษณะการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

- ☐ 1) ผนวทนนใช้ได้ทุทฤดुकาล สมากพดี เข้าถึงได้ง่าย ใช้เวลาเดินทางจากแหล่งท่องเที่ยวหลักของจังหวัดไม่เกิน 30 นาที
- ☐ 2) ผนวทนนใช้ได้ทุทฤดुकาล สมากพพอใช้ ใช้เวลาเดินทางจากแหล่งท่องเที่ยวหลักของจังหวัด 30-45 นาที
- ☐ 3) ผนวทนนใช้ได้บางฤดुकาล สมากพไม่ดี เข้าถึงได้ยาก ใช้เวลาเดินทางจากแหล่งท่องเที่ยวหลักของจังหวัด มากกว่า 45 นาที

2.3 สภาพแวดล้อมและทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยว

- ☐ 1) มีสภาพแวดล้อมในแหล่งและบริเวณข้างเคียงดี มีทัศนียภาพที่สวยงาม
- ☐ 2) มีสภาพแวดล้อมในแหล่งดี แต่อาจถูกรบกวนจากบริเวณใกล้เคียงบ้าง ทัศนียภาพของพื้นที่ค่อนข้างดี
- ☐ 3) มีสภาพแวดล้อมในแหล่งและบริเวณข้างเคียงที่ไม่ดี และทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยวไม่สวยงามหรือเสื่อมโทรม

2.4 การบริการด้านที่พักในแหล่งท่องเที่ยว

- ☐ 1) มีที่พักบริการสำหรับนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะ
- ☐ 2) มีที่พักบริการ พักรวมกับเกษตรกรในพื้นที่ (ฟาร์มสเตย์หรือโฮมสเตย์)
- ☐ 3) ไม่มีที่พักบริการ

2.5 การบริการด้านร้านอาหารและเครื่องดื่มในแหล่งท่องเที่ยว

- ☐ 1) มีร้านอาหารที่ได้มาตรฐาน เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวและใช้ผลผลิตในพื้นที่เพื่อประกอบอาหาร
- ☐ 2) มีร้านอาหารที่มีมาตรฐานในระดับปานกลาง หรือไม่เพียงพอต่อการรองรับจำนวนนักท่องเที่ยว
- ☐ 3) ไม่มี หรือ มีร้านอาหารที่ไม่มีมาตรฐานในแหล่งท่องเที่ยว

2.6 ระบบการให้ความรู้และสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยว

- ☐ 1) มีมัลติเทศก์ ระบบป้ายสื่อความหมายและป้ายแสดงข้อมูลที่ดี
- ☐ 2) ไม่มีมัลติเทศก์ แต่มีระบบป้ายสื่อความหมายและป้ายแสดงข้อมูลที่ดี
- ☐ 3) ไม่มี หรือมีระบบป้ายสื่อความหมายบ้างเล็กน้อย

2.7 สิ่งอำนวยความสะดวกอื่น เช่น ห้องน้ำ ที่จอดรถ และสาธารณูปโภคต่างๆ

- ☐ 1) มีสิ่งอำนวยความสะดวกทุกอย่างพร้อม และอยู่ในสภาพที่ดี
- ☐ 2) มีสิ่งอำนวยความสะดวกเท่าที่จำเป็น และอยู่ในสภาพพอใช้
- ☐ 3) ขาดสิ่งอำนวยความสะดวก และต้องใช้บริการจากชุมชนอื่นใกล้เคียง

2.8 ขีดจำกัดในการรองรับนักท่องเที่ยว

- ☐ 1) มีข้อจำกัดน้อย สามารถเข้าชมได้โดยไม่ต้องขออนุญาตล่วงหน้า และเข้าเที่ยวชมได้ตลอดทั้งปี
- ☐ 2) มีข้อจำกัดในบางเรื่อง เช่น ต้องขออนุญาตล่วงหน้าก่อนเข้าชม หรืออาจเข้าชมได้ในบางฤดูกาล
- ☐ 3) มีข้อจำกัดมาก เช่น ต้องขออนุญาตล่วงหน้าก่อนเข้าชม และเข้าชมได้ในบางฤดูกาล

2.9 การบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว

- ☐ 1) มีบุคลากรทางการท่องเที่ยวและมาตรการในการรองรับนักท่องเที่ยวอย่างมีระบบ
- ☐ 2) ขาดบุคลากรทางการท่องเที่ยวหรือขาดมาตรการในการรองรับนักท่องเที่ยวอย่างใดอย่างหนึ่ง
- ☐ 3) ขาดบุคลากรทางการท่องเที่ยวและมาตรการในการรองรับนักท่องเที่ยว

2.10 กิจกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว

- ☐ 1) มีกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างหลากหลาย เช่น การขับรถ ATV การพายเรือชมสวน การเก็บผลผลิตด้วยตนเอง
- ☐ 2) มีกิจกรรมการท่องเที่ยวบางอย่าง เช่น การจำหน่ายผลผลิต หรือร่วมในกระบวนการผลิต
- ☐ 3) ขาดกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยอนุญาตให้เพียงเยี่ยมชมหรือซื้อผลผลิตเท่านั้น

2.11 การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว

- ☐ 1) มีการประชาสัมพันธ์ทั้งในและนอกพื้นที่ โดยใช้สื่อหลายรูปแบบ
- ☐ 2) มีการประชาสัมพันธ์ในพื้นที่ โดยใช้สื่อประเภทสิ่งพิมพ์ และป้ายโฆษณา
- ☐ 3) ใช้ประชาสัมพันธ์แบบปากต่อปากโดยนักท่องเที่ยว

2.12 ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก

- ☐ 1) มีสินค้าหลากหลาย ทั้งสินค้าเกษตรกรรมและสินค้าอื่น ทั้งสดและแปรรูปจากแหล่งผลิตในพื้นที่และแหล่งอื่น
- ☐ 2) มีสินค้าไม่มากรายการ เช่น สินค้าเกษตรกรรมเป็นสินค้าสดและแปรรูปจากแหล่งผลิตในพื้นที่
- ☐ 3) ไม่มี หรือ มีแผงขายสินค้าเกษตรสดจากแหล่งผลิตในพื้นที่

ขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถาม

**แบบสำรวจแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมประเภทงานเทศกาลท่องเที่ยวทางการเกษตร
เรื่อง "แนวทางในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มจังหวัดอีสานใต้"**

โดย นายปองพล ธีรวิทย์กุลและคณะ

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

วันที่/...../2549

เลขที่แบบสอบถาม

คำชี้แจง แบบสำรวจ 1 ชุด ใช้สำหรับงานเทศกาลท่องเที่ยวด้านการเกษตร 1 งาน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม

1.1 ชื่อของการจัดงานเทศกาลด้านการเกษตร คือ.....

1.2 สถานที่จัดงาน อำเภอ..... จังหวัด.....

1.3 ช่วงเวลาในการจัดงาน.....

1.4 หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดงาน.....

1.5 การจัดงานดังกล่าว เป็นการจัดงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทางการเกษตรด้านใด

☐ 1) ปลุกไม้ผล	☐ 2) ปลุกไม้ดอกไม้ประดับ
☐ 3) เลี้ยงสัตว์	☐ 4) ประมง
☐ 5) สมุนไพร	☐ 6) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

1.6 การจัดงานมีนักท่องเที่ยวหรือผู้สนใจเข้าชมงานมากน้อยเพียงใด

☐ 1) น้อย	☐ 2) ปานกลาง	☐ 3) มาก

1.7 บทบาทการท่องเที่ยวในปัจจุบันของงานน้อยอยู่ในระดับใด

☐ 1) ระดับท้องถิ่น (ชุมชน)	☐ 2) ระดับจังหวัด / ภาค (คนภายในภาคอีสาน)
☐ 3) ระดับประเทศ (คนจากภาคอื่นๆ)	☐ 4) ระดับนานาชาติ (คนต่างประเทศ)

1.8 ความน่าสนใจของงานที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยว

☐ 1) ผลผลิตด้านการเกษตรที่มีความโดดเด่น
☐ 2) ความยิ่งใหญ่ของการจัดงาน
☐ 3) กิจกรรมต่างๆ ที่จัดให้มีในงาน เช่น การแข่งขัน การประกวดต่างๆ
☐ 4) ทัศนียภาพ และสิ่งแวดล้อมของพื้นที่เกษตรกรรม
☐ 5) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถาม

รายละเอียดของแต่ละปัจจัยที่ใช้ในการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมมีดังนี้

1) ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว

1.1) ความโดดเด่นของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม

เป็นแหล่งเกษตรกรรมที่มีความโดดเด่นหรือมีเอกลักษณ์เป็นพิเศษ ทั้งในด้านกายภาพ ชีวภาพ เทคโนโลยีที่ใช้ และวิถีชีวิตเกษตรกรรม

1.2) ลักษณะการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

ผิวถนนใช้ได้ทุกฤดูกาล สภาพดี เข้าถึงได้ง่าย ใช้เวลาเดินทางจากแหล่งท่องเที่ยวหลักของจังหวัดไม่เกิน 30 นาที

1.3) สภาพแวดล้อมและทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยว

มีสภาพแวดล้อมในแหล่งและบริเวณข้างเคียงดี มีทัศนียภาพที่สวยงาม

2) ด้านบริการการท่องเที่ยว

2.1) การบริการด้านที่พักในแหล่งท่องเที่ยว

มีที่พักบริการสำหรับนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะ หรือการมีที่พักบริการ โดยพักรวมกับเกษตรกรในพื้นที่ (ฟาร์มสเตย์หรือโฮมสเตย์)

2.2) การบริการด้านร้านอาหารและเครื่องดื่มในแหล่งท่องเที่ยว

มีร้านอาหารที่ได้มาตรฐาน เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวและใช้ผลผลิตในพื้นที่เพื่อประกอบอาหาร

2.3) ระบบการให้ความรู้และสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยว

มีมัคคุเทศก์ ระบบป้ายสื่อความหมายและป้ายแสดงข้อมูลที่ดี เพื่อสื่อความหมายกับนักท่องเที่ยว

2.4) สิ่งอำนวยความสะดวกอื่น เช่น ห้องน้ำ ที่จอดรถ และสาธารณูปโภคต่าง ๆ

มีสิ่งอำนวยความสะดวกทุกอย่างพร้อม เพียงพอ และอยู่ในสภาพที่ดีพร้อมใช้งาน

2.5) ขีดจำกัดในการรองรับนักท่องเที่ยว

มีข้อจำกัดน้อย สามารถเข้าชมได้โดยไม่ต้องขออนุญาตล่วงหน้า และเข้าเที่ยวชมได้ตลอดทั้งปี

2.6) การบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว

มีบุคลากรทางการท่องเที่ยวและมาตรการในการรองรับนักท่องเที่ยวอย่างมีระบบ

3) ด้านตลาดการท่องเที่ยว

3.1) กิจกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว

มีกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างหลากหลาย เช่น การขับรถ ATV การพายเรือชมสวน การเก็บผลผลิตด้วยตนเอง

3.2) การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว

มีการประชาสัมพันธ์ทั้งในและนอกพื้นที่ โดยใช้สื่อหลายรูปแบบ

3.3) ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก

มีสินค้าหลากหลาย ทั้งสินค้าเกษตรกรรมและสินค้าอื่น ทั้งสดและแปรรูปจากแหล่งผลิตในพื้นที่และแหล่งอื่น

ภาคผนวก จ

รายนามนักวิชาการด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในพื้นที่กลุ่มจังหวัดอีสานใต้ที่
ร่วมพิจารณาการให้คะแนนศักยภาพ

**รายนามนักวิชาการด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในพื้นที่กลุ่มจังหวัดอีสานใต้
ที่ร่วมพิจารณาการให้ค่าคะแนนศักยภาพ**

จังหวัดชัยภูมิ		
1	นายพูนศักดิ์ ประยูรพันธ์ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร 7ว.	สำนักงานเกษตรจังหวัดชัยภูมิ
2	นายสาคร มะลิตา นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร 7ว.	สำนักงานเกษตรอำเภอเกษตรสมบูรณ์
3	นางสุดา ประยูรพันธ์ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร 5ว.	สำนักงานเกษตรจังหวัดชัยภูมิ
4	นายทองใบ พานจร นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร 6ว.	สำนักงานเกษตรอำเภอเทพสถิต
จังหวัดนครราชสีมา		
5	นายทวี ปัตนา นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร 7ว.	สำนักงานเกษตรอำเภอขามทะเลสอ
6	นายสุริศักดิ์ สิทธิไชย นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร 5ว.	สำนักงานเกษตรอำเภอด่านช้าง
7	ว่าที่ ร.ต.บรรพจน์ ชื่นจันทร์ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร 6ว.	สำนักงานเกษตรอำเภอปากช่อง
8	นางสุธาสินี ภู่อ้นทิก นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร 6ว.	สำนักงานเกษตรอำเภอสีคิ้ว
จังหวัดบุรีรัมย์		
9	นายกังสดาล สวัสดิ์ชัย นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร 7ว.	สำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์
10	นางสาวนิกร สมมั่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร 6ว.	สำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์

จังหวัดอุบลราชธานี

21	นางธนพร พูลเพิ่ม
ผู้ช่วยผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือเขต 2	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือเขต 2 จังหวัดอุบลราชธานี
22	นายคตศิลป์ อกอ่อน
ผู้อำนวยการศูนย์การท่องเที่ยวกีฬาและนันทนาการจังหวัดอุบลราชธานี	ศูนย์การท่องเที่ยวกีฬาและนันทนาการจังหวัดอุบลราชธานี
23	นางวิไล อุดส่าห์
นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร 6ว.	สำนักงานเกษตรจังหวัดอุบลราชธานี
24	นายกมล อินวิเชียร
นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร 7ว.	สำนักงานเกษตรจังหวัดอุบลราชธานี

ภาคผนวก จ

ภาพประกอบ

ภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม
หมู่บ้านชาตารมย์ จ.ศรีสะเกษ

ภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม
ชุมชนศรีสะเกษ จ.ศรีสะเกษ

ภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม
สำนักงานหม่อนไหม จ.สุรินทร์

ภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม
หมู่บ้านไทยสามัคคี จ.นครราชสีมา

ภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม
หมู่บ้านพวงพะยอม จ.นครราชสีมา

ภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม
หมู่บ้านคำน้อย จ.ชัยภูมิ

ภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม
สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ จ.ศรีสะเกษ

ภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม
สวนวิภา จ.นครราชสีมา

ภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม
สวนผักลุงไกร จ.นครราชสีมา

ภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม
สวนส้มโอ จ.ชัยภูมิ

ภาพนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม

ภาพการประชุมกลุ่มย่อย

ภาคผนวก ข

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล

นายปองพล ธวัชหทัยกุล
Mr.Pongpon Thawanhithaikun

คุณวุฒิ/ระดับการศึกษา

ศศ.บ. (บริหารรัฐกิจ) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ศศ.ม. (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ประสบการณ์ทำงาน
(อดีต – ปัจจุบัน)

- อาจารย์พิเศษสถาบันวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ
- อาจารย์ประจำวิทยาลัยโปลีเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- อาจารย์ประจำวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา จังหวัดศรีสะเกษ

ประสบการณ์ด้านตำรา
บทความวิชาการ

- บทความทางรัฐศาสตร์เรื่องการเมืองการปกครองท้องถิ่นไทย
วารสารวิทยาลัยโปลีเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- งานตำราเอกสารประกอบการสอน วิชาความสัมพันธ์ระหว่าง
ประเทศ

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล

นางสาวชัชฎารัตน์ มุกดา
Miss Chatchadarat Mukda

คุณวุฒิ/ระดับ

บธ.ม.(การบัญชี) สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

การศึกษา

บธ.ม. (บัญชีเพื่อการวางแผนและควบคุม)
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประสบการณ์ทำงาน
(อดีต – ปัจจุบัน)

- อาจารย์พิเศษ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
- หัวหน้าแผนกบัญชีและการเงิน บริษัท อินเทอร์เน็ตประเทศไทย จำกัด
- อาจารย์ประจำวิทยาลัยโปลีเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
- อาจารย์ประจำวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา จ.ศรีสะเกษ

ประสบการณ์ด้านวิจัย

2547 การวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนการผลิตผ้าไหมตามโครงการ
หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ตอนล่าง

โดย : ภาควิชาการบัญชี

แหล่งทุนสนับสนุน : วิทยาลัยโปลีเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2548 การสำรวจความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการให้บริการของ
มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

โดย : ชัชฎารัตน์ มุกดา

แหล่งทุนสนับสนุน : มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวศิริินทร์ วารีเศวตสุวรรณ Miss Wasirin Wareesawedsuwan
คุณวุฒิ/ระดับ การศึกษา	วท.บ. (สถิติ) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สศ.ม. (สถิติ) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ประสบการณ์ทำงาน (อดีต – ปัจจุบัน)	- ผู้ช่วยผู้จัดการ สำนักงานการสำรวจสุขภาพอนามัย (สก สอ.) องค์การในกำกับของสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) - อาจารย์ประจำวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา จ.ศรีสะเกษ
ประสบการณ์ด้านวิจัย	2545 – 2547 การสำรวจสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย โดยการตรวจร่างกายครั้งที่ 3 (2545-2547) โดย : ดร.ยงยุทธ ไชยพงษ์และคณะ แหล่งทุนสนับสนุน : กระทรวงสาธารณสุข และสถาบันวิจัยระบบ สาธารณสุข (สวรส.) 2546 การสำรวจพฤติกรรมเสี่ยงของประชาชนในเขตกทม. โดย : ดร.ยงยุทธ ไชยพงษ์ นพ.กัณฑ์ เชิญรุ่งโรจน์และคณะ แหล่งทุนสนับสนุน : กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข 2546 การสำรวจระบบเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยงโรคไม่ติดต่อและการ บาดเจ็บ โดย : ดร.ยงยุทธ ไชยพงษ์ นพ.กัณฑ์ เชิญรุ่งโรจน์และคณะ แหล่งทุนสนับสนุน : กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข